

מרחץ אליבמו

381

נתניהו

המלכות. אז והיום

מאת : לוי סודרי

"לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ולאקמא שכינתא מעפרא"

האם סיפורה של הציונות נמצא כבר בתנך ?

התיקו המתמשך מול הפלשתינים...

מיהו משיח בן יוסף ?

האם בנימין נתניהו הוא גלגול יהונתן בן שאול מהתנך ?

ספרדים ואשכנזים בתהליך הגאולה...

מהו לימוד תנך בחיבור לסוד ?

אם נושאים כגון אלו מטרידים אותך ... ספר זה יוכל לסייע לך

אודות ותודות

הספר הולך מהקל אל הכבד. הוא פותח במקבילות בין התנ"ך לנתניהו. וממשיך לפרקים בעומק התנ"ך כדי למצוא שם את העקרונות שמתממשים כיום. תוך סיוע מתורת הסוד. השתדלתי לכתוב את הספר בשפה קלה וזורמת. לעיתים זה היה כרוך בדברור תכנים עמוקים בתורת הסוד בשפה קלילה יותר.

הספר נכתב בין כח' ניסן לכח' תמוז תשע"ט

הוא מוגש כאן לציבור במהדורתו הראשונה, ויש מה להוסיף עליו ולשפר.

אתם מוזמנים לסייע ולהגיב, רעיונית וכלכלית

הספר עלה לאויר בין בחירות א' לבחירות ב' תשע"ט כך שצפויים לנו שינויים

תודה לה'

למשפחתי הנפלאה

לאשתי המדהימה

ולכל המסייעים והלומדים עימי בישראל ובעולם

שהאירו את עיניי בתורה נפלאה זו, חיבור התנ"ך והסוד.

חלק מהחידושים בספר הוא שלכם

מבתי המדרש, מהיוטיוב ומשיחות באמצע הדרך

לוי סודרי

כח' תמוז תשע"ט

רמת בית שמש

אודות המחבר (אם זה יכול לעזור...)

לוי סודרי חתן התנ"ך למבוגרים תשע"ו

בעל תואר מ.א בלשון העברית. האוניברסיטה העברית ירושלים

מייסד ומנהל בית מדרש "צמח דוד" ברמת בית שמש ללימוד תנ"ך בחיבור לסוד.

אתר: ZEMACHDAVID.COM

בעל הספריה התורנית המוקלטת : WWW.LEVISUDRI.COM

ממקימי "ערוץ מאיר לילדים"

בעל ערוץ שיעורים ותפילות ביוטיוב ("לוי סודרי" ביוטיוב)

מורה ומחנך בבית שמש

(פרטים נוספים באתר לעיל. ב"אודות")

נייד 0506754604

אימייל : sudrilevi@gmail.com

תוכן הפרקים

הקדמה

פרק א: נתניהו . עובדות ומקבילות בתנ"ך

פרק ב : מבצע יהונתן בעבר ובהווה

פרק ג : נתניהו גלגול יהונתן בן שאול ?

פרק ד : נתניהו - יהונתן . עיון לשוני קבלי

פרק ה : יהונתן בן שאול מעביר השלטון לדוד . עיון בספר שמואל

פרק ו : משיח בן יוסף ומשיח בן דוד

פרק ז : שבט בנימין לדורותיו

פרק ח : דוד ומשיח בן דוד

פרק ט : מזרחים ואשכנזים

פרק י : אחרית דבר

הקדמה

ספר זה החל מלימוד תנ"ך בחוג מצומצם ברמת בית שמש בבית מדרש "צמח דוד". את סיכומי השיעורים העליתי בערוץ שהקמתי ב"יוטיוב". את אחת הסוגיות המרתקות אני שוטח כאן בספרי, סוגיית מלכות ישראל לדורותיה. הסוגיא כוללת פרקי משיח בן יוסף ומשיח בן דוד אז והיום וכיצד היא מתגלמת, חלקית, בראש הממשלה בנימין נתניהו.

זה עשרות שנים שאני עוסק בלימוד התנ"ך על כל חלקי הפרד"ס שלו, ועל השלכותיו לדורנו. כשהדגש בעת האחרונה הוא על לימוד קומת הסוד שבדרך כלל נזנחה. הוא נותר בידי יחידים¹. הספר שלפניכם נוצר מתוך הבנה שהכתוב בתנ"ך נצרך לימינו ומתגלגל מחדש. מבוסס על דברי הגמרא במסכת מגילה: "נבואה שהוצרכה לדורות נכתבה ושלא הוצרכה לדורות לא נכתבה" (מגילה יד. ילקוט שמעוני שמואל א.א רמז עו. מדרש זוטא קוהלת פרשה ב)

לפניכם נושאים אקטואליים, כמו הציונות, ממשלות ישראל, התיקון המתמשך מול הפלשתינים, מזרחים ואשכנזים ועוד. הספר מבצע מתיחת קוים בין פרקים נבחרים בתנ"ך בעיקר בספר שמואל לבין הציונות, עד לראש הממשלה בנימין נתניהו.

העיקר כאן הוא לימוד התנ"ך ופרשנותו הישנה חדשה. אני מקשר בין מה שאני מכנה "הבנימיניות והדוידיות" (ובלשון הסוד – יסוד ומלכות) לבין מה שקורה בדורנו, דור הגאולה. רוב דבריי הם בחינת תצרף (פאזל בלע"ז) המבוסס על הרצף הפרשני במשך הדורות תוך שימת דגש על ספרי המקובלים שהוזנחו. לעניות דעתי, לימוד התנ"ך דרך משקפי הסוד הוא לימוד שיש לעוררו מחדש, שכן עיקר לימוד התנ"ך הוא הבנת הרוח הנבואית שבו, ושרידי הנבואה נותרו בידי המקובלים. ביד החוקרים יש שלל כלים, לשוניים ארכאולוגיים וכו'. ביד המקובלים יש את המהות. כדי להבין את

---

¹ לא פעם פגשתי אנשי אקדמיה וחוקרי תנ"ך וסתם מורים יראי שמים. כשדיברתי עימם על תורת הסוד ותרומתה לתנ"ך ראיתי שאין להם ענין. במקביל התחלתי להיפגש עם מלומדים העוסקים בקבלה, לומדי סוד, כוונות האר"י, רש"ש, אנשים הבקיאים בנסתר. כשדיברתי עימם על תנ"ך ראיתי שאין להם ענין. בכל זאת גייסתי חלק מהם ללימוד תנ"ך, ואז נפגשנו בתופעה מרעישת: משהתחלנו ללמוד ספר שמואל היה מי שאמר שמהלך הספר הוא בדיוק מהלך הכוונות בתפילת שמונה עשרה. כל בנין המלכות כנוסה בספר גם בקודים קבליים ולא רק בפשט. כך הם נשאבו לתנ"ך תוך שהם מפרים את העולמות. בחיבור הזה אני מאמין. כך לענ"ד יש לפרש היום את התנ"ך. לפי כל הפרד"ס ולא רק חלק. תורת ה תמימה משיבת נפש.

הראשונים יש ללמוד ולהחכים. כדי להבין את האחרונים צריך בנוסף הזדככות ועבודת ה' מתמדת. שניהם נצרכים.

הספר שלפניכם עוסק בלימוד עניני הגאולה והמשיח. הוא מביט על הבעיות העכשוויות של החברה הישראלית מנקודת מבט רוחנית תנכ"ית. אני מאמין שלא מספיקה התבוננות חברתית של כאן ועכשיו, של מדעי החברה. יש קומה מעל זה. ההתבוננות האלוהית. היא יכולה להסביר לא רק מה קורה, אלא למה זה קורה. כפי שהבינו בעלי הקבלה במשך הדורות.

לימוד התנ"ך נחלש בקרבנו בגלות הארוכה. עם השיבה ארצה שבו חלקים רבים מהאומה ללמוד תנ"ך. כל אחד בדרכו שלו. יש ציבורים למדו אותו כסיפורים גרידא. יש שהעמיקו ולמדו אותו באופן אקדמי מחקרי, יש שהסתפקו בלימוד המוסר שבתנ"ך. ויש את אלו שלקחו על עצמם את כל שלושת התנ"ך ועשו ממנו מפעל חיים חי ותוסס, מזין ומענין. ועדיין היד נטויה להמשיך ולשדרג את לימוד התנ"ך².

מבקש אני בספרי זה לעלות קומה נוספת, ולהשתמש מעט בקודים שנתנו בידינו אנשי הסוד, גדולי ישראל. מפתחות להבנת התנ"ך ונצחיותו. איני מתיימר למצות כאן את כל תהליכי הגאולה, הוא מתהווה כל העת לעינינו. העליתי לפניכם את עיקרי הדברים כדי לייצר רגישות חדשה לנביאים. השתדלתי לקרב בין אירועי התנ"ך למתרחש כיום. לדוגמא, למתוח קוים בין סוגיות בתנ"ך סביב התנהלות שבטי ישראל לבין התנהלות דומה כיום סביב הציונות, מלחמות ישראל, ממשלות ישראל, ואף ראש הממשלה בנימין נתניהו שהיה לאחד מראשי הממשלה המשמעותיים ביותר בדורנו³.

² מקובל בישיבות לדבר על כך שלא לומדים תנ"ך או לא לומדים מספיק תנ"ך. לימוד התנ"ך בדורנו הן בדרך המסורתית והן בדרך האקדמית שדרג מאוד את הנושא. הגדילו לעשות חוגים שלומדים ומשלים את שניהם יחד (כמו מכללת הרצוג לדוגמא בין המוסדות או ספרי דעת מקרא בעולם הספרים). לענ"ד היום צריכים ויכולים אנו להרים עוד קומה. קומת הסוד. בשיעוריי אני מוצא את הקהל תאב לדעת יותר ויותר את חלק הסוד. בעלי הקבלה הם שחזו את סופה של רוח הקודש והנבואה שבתנ"ך. הם ראו את פרפורי הגסיסה של רוח הקודש. על כן אך טבעי הוא לחזור וללמוד את הנבואה ממקום שנפחה את נשמתה. הגישה ללימוד תנ"ך רק באופן מסורתי או רק אקדמי ואף שניהם יחד אינה מספקת. כמו שעשה שנים במוסדות הללו, והעביר את מיטב שנותיו, הגעתי להבנה שבלי ללמוד את הרובד הקבלי של התנ"ך כפי שמשתקף בזוהר או בכתבי האר"י או הרמ"ע מפאנו או הרמד"ו (רבי משה דוד וואלי מבית מדרשו של הרמח"ל שכתב פירוש ענק על כל התנ"ך תוך שהוא מתאם בין הפשט והסוד כל העת), והחסידות כמובן, לא נוכל להחיות באמת את התנ"ך ולראות כיצד נבואותיו וחזונו ומתממשות היום. שהרי הכל הוא תוצר של הנהגת הספירות העליונות שעובד כל העת. לשון אחר: לתנ"ך יש פרד"ס שלם (פשט רמז דרש סוד) ולא רק פר או פרד. צריך את כל חלקי הפרדס, ובלשון המליצה נומר: "אל תהיו כסוס כפרד אין הבין" לימוד תנ"ך משולב מהבנה מסורתית אמונה על חז"ל ובתוספת הרובד האקדמי שנבנה כיום, ובשילוב הסוד והרמז. זהו שילוב מנצח להבנת דבר ה ומימושו כיום. והדוגמאות רבות. המהלך יתחיל (וכבר התחיל) בלימוד יחידים ויעבור אט אט לנחלת רבים.

³ במהלך חודש תמוז תשע"ט עבר נתניהו את בן גוריון בסך ימי כהונתו, והפך לרוח"מ הותיק ביותר בישראל מאז הקמתה.

פרק א. נתניהו - עובדות ומקבילות בתנ"ך

בשנים האחרונות ובפרט מאז בחירת נתניהו בפעם החמישית להנהגת ישראל, מתחזקת התחושה בקרב רבים מאזרחי ישראל שלא מדובר רק בזכייה בבחירות אלא שיש פה הרבה מעבר. לשון אחרת: "מישהו מלמעלה ממליך אותו שוב ושוב". זה כבר לא עוד ראש ממשלה. זה נראה לעיתים משהו עליון יותר.

אני מצדיק תחושה זו. ובהיותי איש תנ"ך שמאמין שנבואות התנ"ך חוזרות שוב, הרי שהדברים נכונים שבעתיים.

היה עוד אחד כזה. בן גוריון. גם בן גוריון גם הוא נתפס כמשהו מכונן, ולא כעוד ראש ממשלה. מי שהכריז על הקמת המדינה ובנה אותה בראשית דרכה⁴.

על כל פנים, לעניננו, אפשר לומר: יש ראשי ממשלה ויש נתניהו

ידועים דברי הרבי מלובביץ'⁵ כבר לפני כמה עשורים בהיות נתניהו שגריר ישראל באו"ם, כי נתניהו ישרוד מול 119 מתנגדיו ויש לו תפקיד הסטורי. וכן האמירה המפורסמת כי הוא יגיש למלך המשיח את השרביט. מספרים, כי דברים דומים אמר לו הרב כדורי, כמו כן יש הקלטות דומות מדברי הרב בן טוב המכונה "רב המזוזות".

אני שמעתי את הדברים, והמשכתי כדרכי רבות השנים ללמוד תנ"ך בדגש על הגאולה ומשיח, כולל עיון בספרי המקובלים, תופעה נדירה כשלעצמה. לא מצאתי פרטנרים רבים ללימוד תנ"ך על פה הסוד, אך התעקשתי על כך משהבנתי שזו אחת המשימות שלי. התייעצתי עם רבנים ידועים. ידעתי שהרבי מלובביץ' אינו מפזר אמירות סתם. תוך כדי לימוד מצאתי יום אחד את דברי "שם משואל" מסוכוטשוב, שהיה זה ש"הוריד לי את האסימון". הוא אומר (סוף פרשת תולדות שנת תרע"ו) כי יהונתן בן שאול יתגלגל באחרית הימים. למה? כיון שלא השלים את ייעודו. יהונתן אמר לדוד "אתה תמלוך על ישראל ואנוכי אהיה לך למשנה". כיוון שהדבר לא קרה ויהונתן מת במלחמה מול פלשתים בהר הגלבוע – הדבר מוכרח לקרות בעתיד, כיון שאין פסוק בתנ"ך לחינם (וכן מצאתי בדברי רמ"ע מפאנו). בהיות שגלגול נשמה הינו לרוב גם

---

⁵ אפשר למצוא על כך ברשת האנטרנט

גלגול האותיות של אותיות השם - היה לי ברור שנתניהו מגלם את יהונתן בן שאול. הבנתי שמכאן וממקורות דומים, שאב הרבי מלובביץ' את דבריו. אלה הדברים בקצרה ובהמשך ארחיב את הענין כולל מקורות.

נביא להלן צרור עובדות טכניות על נתניהו ויהונתן התנכ"י, ואז נמשיך.

- א. יהונתן בן שאול היה משבט בנימין בן רחל אימנו
- ב. שמו של יונתן השתנה ליהונתן מרגע שתמך בדוד (שמ"א יח, א)
- ג. אחיו של נתניהו הוא יונתן נתניהו (יוני) ז"ל שנהרג במבצע יהונתן.
- ד. **יהונתן נתניהו** - אותן אותיות.
- ה. בניו של נתניהו הם אבנר ויאיר. אבנר בתנ"ך הוא דוד של שאול. שר צבאו. יאיר אף הוא אישיות משבט בנימין. אביו של מרדכי היהודי
- ו. ביתו נועה. זהו שם מחמשת בנות צלופחד משבט מנשה בן יוסף. שחיבבו את הארץ
- בנימין נתניהו כנראה משבט בנימין, בן רחל (על פי דבריו על פי ייחוס כללי של בני אשכנז לשבט בנימין. מדברי הרב מזוז והרב מוצפי. הרב קושלבסקי בספר "ואשר תבאנה יגידו" עמ' 98 - 100 ועוד)
- ז. המילה ימין⁶ (שלטון הימין) טמונה בבנימין נתניהו
- ח. סבו הוא הרב נתן מיליקובסקי ז"ל בן צבי מיליקובסקי ז"ל
- ט. השמות יהונתן וצבי מופיעים בקינת דוד בתנ"ך⁷.
- י. המילה נתניהו מופיעה 5 פעמים בתנ"ך
- יא. פסוק: "ולבנימין נתן חמש חליפות שמלות"
- יב. פסוק: "ותרב משאת בנימין ממשאת כולם חמש ידות"
- יג. בערב פסח תשעט הגיעו כ-5 פריטים של יוני ז"ל נתניהו לרוה"מ והוצגו בפניו
- יד. התלמוד מונה 5 תכונות שיש ליהונתן מול דוד ולבסוף מוסיף פרט שיש לדוד
- טו. יהונתן הסתבך עם אביו שאול משפטית על טעימת דבש. (עיין ערך נתניהו שאול אלוביץ')
- טז. הליכוד קיבל בתשע"ה 30 מנדטים. "המלכות נקנית ב30"
- יז. הליכוד עולה בתשע"ט ל35. עליה ב5. שוב המס 5
- יח. בני גנץ מול בנימין נתניהו. 35 מול 35 ס"ה 70. מה קורה פה

⁶ אגב, גם המושגים ימין ושמאל בפוליטיקה, מקורם בתורת הסוד ומשם הם משתלשלים לעולם הגשמי. כמו כל דבר. הגר"א בספרו "קול התור" מדבר במהלך הספר על צדדים אלו בענייני משיח

⁷ צבי מופיע גם בשיר "ארץ צבי" שנכתב על מבצע אנטבה

יט. לכל זה נוסיף את מלחמתו מול איראן. בתאריך יג אדר תשע"ה, יום תענית אסתר, נאם נתניהו באום נאום נגד איראן. אין עשיו נופלים אלא בידיה של רחל. נתניהו רואה בזה עיקר מהותו כ. אורון שאול והדר גולדין – נעדרים ממבצע צוק איתן. השמות שאול והדר הם שמות המלך השישי והשמיני במלכי אדום. ובסוגיית שבירת הכלים בקבלה (שבירת המלכים)

דמותו של נתניהו

נחזור לדיון. ענין נתניהו נתפס יותר ויותר כמשהו לא מנוצה. משהו שמתחיל להיתפס כענין כמעט מיסטי⁸.

אגב, נתניהו עצמו רואה זאת כך את עצמו על פי נאומיו. דוגמא אחת מרבות, בנאום הניצחון בתשע"ט הצהיר שמה שמוביל אותו הוא תחושת שליחות הסטורית, ושהקב"ה נתן לעם ישראל הזדמנות נוספת, ועוד כהנה התבטאויות. (נכון לכתיבת שורות אלו לא דיברתי עימו אבל יתכן שהושפע גם מדברי הרבנים הנ"ל) הדברים לא מפליאים ולא חדשים. שורשי האיש נטועים עמוק בנצח ישראל. נתניהו הוא בנו של פרופ' בן ציון נתניהו ז"ל, מתלמידי בנימין זאב ז'בוטינסקי (שוב השם בנימין, ובהמשך נרחיב). גיסו הוא חגי בן ארצי שזכה בחידון התנ"ך. חמיו שמואל בן ארצי היה חוקר תנ"ך. הוא בנו של הסטוריון, מאמין בתנ"ך, מקיים חוג תנ"ך בבית רוה"מ מזמן לזמן, (כבן גוריון) ואף נחשב לחובב חידוני התנ"ך. בנו אבנר זכה באחד מחידוני התנ"ך כסגן חתן התנ"ך. ועוד ועוד.

עוד ברצוני להפנות לפסוק מענין על שאול המלך. (שים לב לצירוף נתניהו בצבע אדום)

"ועתה הנה המלך אשר בחרתם אשר שאלתם והנה נתן יהוה עליכם מלך: אם תיראו את יהוה ועבדתם אתו ושמעתם בקלו ולא תמרו את פי יהוה והיתם גם אתם וגם המלך אשר מלך עליכם אחר יהוה אלהיכם: (שמואל א פרק יב, יג)

⁸ הדברים נכתבים בין בחירות מועד א לבחירות מועד ב תשע"ט והם נכונים כשלעצמם עד היום, אף אם נתניהו לא יצליח בהמשך.

בדרך כלל מי שאיים פוליטית על נתניהו נכשל או הוכשל, כדוגמת משה פייגלין (אדם מדהים כשלעצמו) ועוד אנשים טובים ומוכשרים שפשוט לא יכלו לנתניהו. זוהי עובדה.

זה מתחיל להישמע לכם כספר פרשנות פוליטי? אז זהו, שלא. את הנ"ל כתבתי בעין עממית שלי, כאדם מן השורה. למטרה אחת: **ההתבוננות הנבואית** המשימה: לראות את התנ"ך והמציאות דרך התבוננות רוחנית⁹.

מבצע יהונתן

יהונתן בן שאול היכה את נציב הפלשתים אשר בגבע כאות למרד בפלשתים המושלים בישראל. היה זה "מבצע יונתן" דאז. מי ששמע על מבצע יהונתן בדורנו אינו יכול להתעלם מהדמיון, ולו החלקי, שיש פה. חוטפי המטוס קשורים לאש"ף. יוני נהרג במבצע. יהונתן בן שאול אמנם הרג את נציב פלשתים אך נהרג מול פלשתים בקרב האחרון בגלבו. יש בי תחושה חזקה כי משהו מיוני עבר לביבי. נתניהו כמו ממשיך את משימת אחיו (שים לב אותיות יהונתן נתניהו זהות)

התיקו מול הפלשתינים

תוך שאנו מקבילים בין יהונתן בן שאול לנתניהו, עולה מיד הענין הבטחוני, כמובן. למרות הצלחת נתניהו בכלכלה וביחסי חוץ של ישראל, ואף ההצלחות מול איראן, ענין עזה נותר בלתי פתיר. עוד סבב מלחמה, עוד מבצע, עוד תיקו. ותיקו נחשב לישראל הפסד. בצדק. אצטט מספר משפטים לעוסים ששומעים אינספור פעמים בתקשורת בנוגע לעזה: "כבר היינו בסרט הזה... כבר נכנסנו לעזה ויצאנו משם... אין פיתרון לעזה" "מה אתה רוצה לכבוש את עזה?"

מצב דומה שרר בין מלכות שאול ויהונתן מול הפלשתים דאז. שאול נבחר כדי להילחם בפלשתים ככתוב מפורש. הוא נלחם, אבל לא הצליח להכריע אותם.

---

⁹ זה חלק מתפיסת התורה שמלבד "דרג מדיני" ו"דרג צבאי" המקובלים כיום, יש להציב רשמית "דרג רוחני" בבחינת נביא או סנהדרין (מעבר להתייעצות עם רבנים פה ושם)

מי שהכריע את הפלשתים הוא דוד. אמנם הצליח יהונתן להכות את נציב פלשתים אשר בגבע, אך הכרעה לא היתה כאן. רק דוד יכול להם סופית. משהרג דוד את גלית והובסו פלשתים - נקשרה נפש יהונתן בנפש דוד.

המשמעות הרוחנית של הפלשתינים

ננסה להעמיק רוחנית בענין הפלשתינים. בגילה המתקדם של המדינה לא נוכל עוד להסתפק במימד השטחי של "הסכסוך" שהעיתונות על גווניה מדברת עליו כל כך הרבה, מה שמסיח את דעתנו מהמימד הנבואי.

עקרונית, הפלשתינים מגלמים את אותם גויים שהקב"ה השאיר בתנ"ך לנסות את ישראל. עקרונית הם מגלמים כיום את מה שגילמו הפלשתים דאז. ישות זו, איך שלא נקרא לה, איננה אלא **המראה** שלנו. אין הפלשתינים באמת ישות בפני עצמם, כל ענינם הוא להראות לנו את מצבנו ולהביאנו לתודעה עמוקה יותר. הם מכים אותנו במודע ובתת מודע בגשמיות וברוחניות כדי להזכיר לנו מי אנו ומה ייעודנו. איזה בשורה באנו לתת אחרי 2000 שנות גלות. ואם אין בשורה מתבקשים אנו פשוט לקפל את המדינה הלא הגיונית הזאת. עקרונית, הפלשתינים מהווים צל של עם ישראל כשם שלוט היה הצל של אברהם¹⁰.

לו יצויר שאנו מפנים את כל ארץ ישראל (לא חלק) ונותנים להם הכל, ושבים חלילה לגלות, הם לא יקימו כאן שום ממלכה אמיתית, הם יריבו וילחמו זה בזה כפי שהם יודעים לעשות היטב ותו לא. בערך כפי שהיה טרם חזרנו הביתה. ברגע שנחדל להתעניין בארץ הזו גם הם יחדלו. הם מתענינים בה כי אנו מתענינים בה. ברגע שאנו מתענינים בה אנו נותנים לה חשיבות וערך. כל ענינם פה הוא להיות **המראה** שלנו¹¹ ולעזור לנו שאנחנו נהיה אנחנו, קרי, מקוריים, אותנטיים, עם התנ"ך המיתולוגי, עובדי ה', שנהיה כמו שהם מכירים אותנו, כמו שהם (ואנו) רוצים שנהיה, לא עוד מדינה מערבית מדהימה, אלא מדינת כיסא ה' בעולם. כן מערבית והכי מודרנית שיש, אבל אותנטית, כמו שהם זוכרים אותנו בתודעתם. הם לא ירפו ממנו עד שנהיה כאלה. זהו תפקידם והוא כתוב בתנ"ך¹², ונראה שהם מבצעים אותו יפה

¹⁰ פירוש המילה לוט הוא כיסוי, הסרת הלוט. מקורו בתנ"ך "הנה היא לוטה בשמלה" (שמואל א, כא, י) "הלוט הלוט על כל העמים" (ישעיה כה, ז) ובהיפוך אותיות נקבל "טולא" בארמית שפירושו צל (חילופי ט-צ בעברית ידוע כמו צבי טביא וכו'). או קליפה במשל אחר שיכולה להיות לברכה, לשון טל, ולקללה לשון לט בארמית.

¹¹ ובשפת המקובלים "קליפת ישמעאל"

¹² ואלה הגויים אשר הניח ה' לנסות בם את ישראל...

מבחינתם. הם פה כדי לעזור לנו או להכשיל¹³ אותנו תלוי מה התודעה שלנו. התודעה כמובן נמצאת בשלבי התהוות.

בספרות המקובלים מסבירים שלכל שבעים האומות יש שר בשמים, הממונה על אומה זו. כלומר, יש כתובת. ואילו לפלשתים אין שר בשמים כיון שהם נולדו מחילופי נשים בין פתרוסים לכסלוחים¹⁴ הדבר מדויק בפסוק: "אשר יצאו משם פלשתים". אם נספור את העמים בפרשת נוח נמצא שבעים עמים ללא ספירת הפלשתים. הפלשתים הם כבר שבעים ואחת. זהו עם שאין לו שר, הם ממזרים אין לו כתובת. הם עומדים לנסות עם בעל כתובת מיוחדת ולהעמידו על מהותו. הם צד אחר של המטבע שלנו, "סיטרא אחרא". מכאן נגזרת הבעיה המוכרת לנו כל כך בדורנו. "אין עם מי לדבר". אין כתובת למי לפנות. לו יצוייר מדינה כמו צרפת שלוחמת בנו, אנו יכולים לה, תהיה חזקה ככל שתהיה, כי יש כתובת, (וגם השפה שלה טכנולוגית). אנו יכולים ללחום ולנצח עמים גדולים וטכנולוגיות גדולות. עמים מוגדרים. אך בעזה אנו נכשלים, איננו מצליחים כנגד ילדים שמפריחים בלוני תבערה שמעופפים עם הרוח אל ישראל. על דרך המליצה אני אומר שהרוח (הרוחניות) לטובתם. לו רק היה כיוון הרוח הפוך לא היה להם נשק זה.

כל כך למה? כיון שלא מדובר פה במלחמה טריטוריאלית רגילה. מדובר פה במלחמה רוחנית. לא ברור מי האויב. אין כתובת. גם כשהם תוקפים הם מבלבלים אותנו בכתובת. מי ירה עלינו? החמאס? הג'יהאד? שניהם?

הם התשקיף למצבה הרוחני של החברה הישראלית ותו לא. מבחינה רוחנית יש לפלשתינים מה לומר לנו. הם מסתפקים בשיעור יומיומי בן שלוש מילים "אללא הוא אכבר", כלומר אל תשכחו יהודים ה' הוא גדול. זה תפקידם. כל עוד לא נמלא תפקידנו כדבעי להשכנת השכינה הם ימשיכו. ברגע שנתפוס את ייעודנו כעם. הם יפסיקו. הם יעברו למצב המוכר שלהם, עוזרים ובונים את מדינת הקודש. הם דומים לקליפה השומרת – משרתת את הפרי כשהוא טוב, וחונקת אותו כשזה נרקב. זו ההגדרה המוכרת בספרי היהדות

האיום האיראני

¹³ מצד אחד כוח עבודה שבונה את הארץ מצד שני פיגועים וכיוב'.

¹⁴ פירוש האלשיך ז"ל - ספר תורת משה על במדבר - פרק כג פסוק ז-י כי כאשר פלשתים יצאו משתי אומות, שהיו מחליפים נשותיהם ויצאו משם פלשתים, כמו שאמרו ז"ל (בראשית רבה לז ח) על פסוק את פתרוסים ואת כסלוחים אשר יצאו משם פלשתים (בראשית י יד) כתוצאה מחילוף זה נולדו מהם כפתורים שפירשו ננסים או פלשתים שהם ענקים. מכאן גולית הפלשתי ועוד.

לא סוד הוא , כי אחד מיעדי חייו שרואה נתניהו אם לא הגדול שבהם הוא ההגנה מפני איראן. בכל הזדמנות מזכיר זאת נתניהו . כרוה"מ וכלוחם בטרור וכמי ששכל אח במלחמת הטרור. זכור לי נאומו הדרמאטי באו"ם שחל יום לפני פורים , יג אדר , תענית אסתר. שם הזהיר שוב מפני איראן גרעינית . נתניהו רואה עצמו כמרדכי היהודי שמגן מפני המן. נזכיר שמרדכי בן יאיר משבט בנימין, ובנימין נתניהו (אבי יאיר) אף הוא ככל הנראה משבט זה. אותו יעד עליו מדבר המדרש : "מסורת אגדה היא שעתיד עשו ליפול ביד בניה של רחל, שנאמר (ירמיה מט, כ) אם לא יסחבום צעירי הצאן, אלו קטניהם של שבטים. אלו בני שבט בנימין שהוא הצעיר שבשבטים". בנימין גם נקרא צעיר "שם בנימין צעיר רודם" (תהילים סח). איראן של היום עונה יותר מכולם על הקריטריון של "עמלק" הרוצה להשמיד את ישראל כי זו ישראל . בהסטוריה שלנו עמלק נופל ביד יהושע ואח"כ ביד שאול, אחרי דורות המן נופל ביד מרדכי. והחלק האחרון מתבצע כיום. נתניהו מממש דבר הסטורי, הוא מודע לכך (השאלה רק באיזו רמה) . הוא מבצע מדיניות שכתובה בד.נ.א הרוחני שלו. השאלה הגדולה היא האם הוא יממש השמדת איראן לעינינו לכשזו תתקוף, או יסתפק במניעת התפשטותה. נדגיש שוב , זה לא רק ביבי האיש ובחירתו, אלא מכלול הנסיבות המשיחיות שמסביב.

מעמדה של ישראל בעולם

ככלל , ראשי ממשלות ישראל מקום המדינה מגלמים בדמותם את משיח בן יוסף המדיני, וליתר דיוק משיח בן אפרים (אפרים, בהשוואה למנשה אחיו, הוא בנו הקטן אך הנבחר יותר של יוסף כנלמד מברכת יעקוב) הדואג לצרכיו המדיניים כלכליים של עם ישראל ובהם הרמת קרנם בגויים. מעמדה של ישראל בעולם הוא אחד הדברים שנתייהו מומחה בהם , אם לא הגדול שבכולם. וכך מופיע במפורש בספר חמדת ימים בנוגע למשיח בן אפרים לגבי תפקידו של משיח בן אפרים.

(הספר מיוחס לרבי יעקוב ישראל אלגאזי, ויש אומרים לרבי בנימין הלוי מתלמידי האר"י)

ספר חמדת ימים - פסח - פרק א

"וכסא מלכות משיח בן אפרים בתוך ירושלים מהרה תכין ואל תהי צרה ויגון בגאולתנו שלא יהרג משיח בן אפרים אשר יתחיל לנחמנו ולהרים דגלנו על

הגויים על ידי ארמילוס הרשע, חיי"ם שאל ממ"ך נתת לו אורך ימים עולם ועד, אשר כברכתו בירך אותו משה איש האלהים, בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ והם רבבות אפרים והם אלפי מנשה"

חקירות נתניהו

בזמן כתיבת שורות אלו, אייר תשע"ט, כחודש לאחר בחירת נתניהו בפעם החמישית¹⁵, החקירות עדיין מתמשכות. אבל נראה שלרוב העם זה ממש לא משנה. דומה שבוחרי נתניהו יבחרו בו בכל מקרה. גם יהונתן בן שאול טעם מהדבש בניגוד לרצון אביו ועמד למשפט, אביו היה מוכן אף להורגו, אך לבסוף העם פדה את יהונתן והציל אותו מיד אביו: "היונתן ימות אשר עשה התשועה הגדולה הזאת... ויפדו העם את יונתן ולא מת"

יש דמיון לא מועט בין סיפור טעימת הדבש למה לדברים שקורה היום. כמובן צריך לומר "להבדיל" אב סוף סוף גם "להשוות"

הפרקים הבאים יהוו הרחבה והעמקה של מה שנאמר פה

היום שאחרי אחרי נתניהו

אין ביכולתי לחזות דברים לעתיד (חוץ מתחושות). אולם בעת כתיבת שורות אלו קורה בישראל דבר חריג. כנסת מתפזרת זמן קצר אחרי בחירות. אביגדור ליברמן התעקש לא להיכנס לממשלה וכך לא קמה ממשלת ימין. מיד אחרי כן, ראש הממשלה מגיב קצת באופן פחות רציונאלי מהרגלו. הוא מפטר את שר החינוך נפתלי בנט ושרת המשפטים איילת שקד ללא היגיון של ממש. אולי הגיון של הרחקת יורשים¹⁶. יהיה זה בנט או ישות אחרת, זה מתחיל להישמע כמו מלכות שאול שכבר זיהה את יכולות מלכות דוד והחל לחבל בה.

¹⁵ חלק ניכר מהספר נכתב בין בחירות מועד א לבחירות מועד ב תשע"ט

¹⁶ נתניהו נחשב מגדולי המנהיגים בעולם. אין צורך בראיות. אולם לעיתים הוא נעשה קטנוני (בדומה לשאול המלך ?), כגון סכסוכיו הארוכים עם בנט שקד עד לפיטוריהם ביום כח אייר תשע"ט, זאת לאחר שלא הצליח להקים ממשלה שבוע קודם. לא כ"כ רציונאלי. לא כ"כ מובן. יש בזה קצת דמיון לשאול שברגעי חולשה ניסה להרוג את דוד. למנוע יורש. שאול פיטר את דוד ושמו שר אלף לאחר שכבר מינהו על אנשי המלחמה.

רבים עוסקים בעידן ש "אחרי נתניהו" . יש תחושה שמהו חדש עשוי לשרור פה. אם כנים דברינו בהקבלת נתניהו ליהונתן בן שאול , וכפי שעוד נראה בהמשך, הרי שהשלב הבא הוא דוד שלב "דויד" עומד בפתח . משהו חדש. איש לא יודע כיצד ואיך יהיה הדבר בדיוק. אך באותה נשימה יש לומר כי ברור שהוא יהיה בכיוון יותר דתי ומשיחי, משהו בכיוון של הדתיים לסוגיהם.

למה ? כי זאת המציאות , זה מה שקורה כל העת, העם זו כל הזמן לכיוון הימין ולכיוון המסורת. עובדה. למה ? אפשר לתת הרבה תשובות פילוסופיות מלומדות ונכונות. אך כרגע נסתפק בתשובה המספרית : הגה השלטון יעבור בסופו של יום לציבור שיולד יותר ילדים. לא רחוק היום שמפלגה דתית תרכיב את הממשלה. זהו שלב יותר דויד . **חילופי שלטון משיח בן יוסף משיח בן דוד בגאולה הנוכחית נגזרו מעקרונות חילופי יהונתן ודוד בתנ"ך**. מדובר באותו מהלך רוחני עקרוני (וכמובן יש מקורות קבליים)¹⁷ גם אם הפרטים והזמנים שונים.

---

¹⁷ עיין למשל ליקוטי תורה לאר"י על ספר שמואל דרוש "ענין שאול יהונתן ודוד" (דברים כדוגמת אלו יש ללמוד מפי מקובל, אך גם התרשמות נותנת הבנה מסוימת)

פרק ב: מבצע יהונתן בעבר ובהווה

מבצע יהונתן נצרב בתודעה הישראלית. הלוא הוא אותו "מבצע אנטבה" המפורסם כל כך¹⁸ (איני יודע למה אבל זהו סיפור הגבורה העיקרי שחוויתי בילדותי) למי שמכיר את התנ"ך היטב הסיפור עשוי לצלצל מיד לפסוק "היכה יהונתן את נציב פלשתים אשר בגבע. (שמואל א)
בואו נחזור לפרשת דוד וגלית. שאול ודודו אבנר נמצאים באוהל הסגל הבכיר. גם יהונתן בן שאול נמצא שם.

ובכן, מיהו האיש שאמור להילחם בגלית לולא הגיע דוד לזירה ?

התשובה לדעתי מונחת בפסוק הבא: "ואת עשרת חריצי החלב ....תביא לשר האלף"
מיהו אותו שר אלף ? אומר רש"י שזה יהונתן. מנין לרש"י ? הוא עצמו מסביר "שאמר עליו ואלף היו עם יונתן בגבעת בנימין". רשי נשען על הפסוקים המדווחים לנו כי תחת פיקודו של שאול ישנם אלפיים איש ואלף היו עם יהונתן. כך נהג שאול לחלק את העם (בלי קשר צ"ע מדוע, יתכן שהעיקרון של חלוקה לשלוש בצה"ל איננה חדשה. יש כאן שורשים קבליים במודע ושלא במודע. רוב מספרי הצבא בתנ"ך קשורים ל3. שם אלוקים במילוי הינו 300 ויכמ"ל)

בדורנו חזר מבצע יהונתן על עצמו. טוב עשה מי שעשה שקרא אותו על שם הגיבור יהונתן נתניהו. גם במבצע זה היה מנהיג, שמסר את עצמו למען הכלל. גם כאן ידם של הפלשתינים היתה בחטיפת המטוס. (גם כאן היתה דמות שהזכירה את גלית, נשיא אוגנדה אידי אמין).

---

¹⁸ ככלל, יהונתן בן שאול הוא מושא להערצה כגיבור ישראל העומד בפני עצמו. זה עשרות שנים שהוא נקרא בפי הקריינים ברחבי הארץ ביום הזיכרון בקינת דוד ועוד. פגשתי קצינים בימינו הקוראים על הקצין האגדי מאיר הר ציון ז"ל כדי לקבל השראה. אך סביר הוא שמאיר הר ציון ז"ל קיבל השראה מבר כוכבא למשל (משה דיין אמר עליו שהוא החייל הגדול שהיה לנו מאז בר כוכבא). ממילא לקח בר כוכבא השראה ? מגיבורי התנ"ך יש להניח, מיהונתן בן שאול. יהונתן מעורר השראה בפעולותיו המלחמתיות אף שהיו נגד רצון אביו (ואולי בשל כך). הוא היה יצירתי וחדשן בשטח. עוד ראיתי, שהרב אליעזר איגרא, פקוד של יהונתן נתניהו ז"ל אמר על מפקדו "מיהונתן עד יהונתן לא קם כיהונתן"

פרק ג: נתניהו גלגול יהונתן בן שאול ?

הגלגול ביהדות הוא דבר חי וקיים, מוצק ונושם. נכון, שמעתי אנשים שואלים זה לזה : "אתה מאמין בגלגול או לא" אבל חבל ממש על השאלה . הגלגול קיים כי הוא קיים. מכאן הועתק לתחום הביולוגי כדוגמת גלגול של זחלי הפרפר המתגלמים ומהם בוקעים פרפרים צעירים.

המקובלים ובהם האר"י הקדוש, הרמ"ע מפאנו ועוד, עסקו בגלגול, ואף נתייחדו בנושא זה ספרים עם דוגמאות של גלגולי נשמות מפורטים.

המושגים עמוקים מאוד, יש גלגול ויש עיבור ויש ניצוץ, וכל אחד מתקיים בכמה אופנים, ברמה של נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה, ועוד פרטים. אשרי מי שיגיע ללמוד ולהבין את הדברים לאשורם.

אף אנו אנו ננסה להבין משהו. גם בלי להתעמק בכל העניין, מובן שגלגולה של אישיות פעם אחר פעם נועד להשלים ולתקן את האישיות הקודמת. המקור לגלגול בתנ"ך הוא הפסוק באיוב (לג,ט)

"הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אֵל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ עָם גָּבֵר : לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ מִנִּי שְׁחַת יְאֹזֵר בְּאֹזֵר הַחַיִּים"

לדוגמא, רבי חיים ויטאל (המהרח"ו) בשער הגלגולים כותב על עצמו שהוא גלגול נשמת רבי וידאל די טולוזא המכונה "המגיד משנה" וכך כותב :

שער הגלגולים - הקדמה לח

"ושאלתי לו (רבי חיים ויטאל שאל את האר"י הקדוש. ל,ס) שיודיעני מי הוא נשמתי, ולא רצה לבאר כל הפרטים, אמנם אמר לי דרך כללות ענין זה, כי תחלה הייתי אני, הרב ה"ר וידאל די טולושא, בעל ספר מגיד משנה, ונקרא שמו כשמי עתה. ואחריו הייתי בגלגול איש אחד, ושמו ר' יהושע סוריאנו, והיה אדם עשיר וזקן ובעל צדקה, ומשכים ומעריב בבתי כנסיות ובתי מדרשות. ואחריו הייתי גם כן בגלגול בבחור אחד, ושמו אברהם בחור בן י"ג שנה, ונפטר בשנת י"ד. ואחריו באתי עתה בגלגול בפעם הזאת, ונקרא שמי חיים, בשם הראשון דון וידאל בעל ספר מגיד משנה. וא"ל שמה שהוצרכתי להתגלגל עתה, היה לסבת שבגלגול אחר מן הקודמים אלו, לא הייתי מאמין הרבה

בחכמת הזוהר, וכפי דבריו הבנתי, שהיה כשהייתי בגלגול מגיד משנה, ולא רצה לגלות הענין, וא"ל, כי הענין שאני צריך לתקן עתה בגלגול זה, הוא לעסוק בחכמת הזוהר, וא"ל, כי לפי שבהיותי בגלגול בעל מגיד משנה, הייתי מעיין גדול, וחריף בחכמות העיון, ולכן אינני חפץ עתה מאד לטרוח בחכמת העיון. וא"ל, כי כל אלו הגלגולים הנזכרים אינם רק מבחי' נפש שלי בלבד, כי בחינת הרוח ונשמה יש בהם דברים מגולגלים אחרים"

ישנם תאורים כאלה לרוב. מכל מקום ענין הגלגול בא לידי ביטוי לעיתים גם **באותיות שם המתגלגל**, לדוגמא מובא בשער הגלגולים לאר"י שמשון הוא גלגול נדב ואביו. ואכן כשמואל מזכיר בנאום הפרידה את השופטים שהיו לפניו שלח הזכיר את **בדן** (שמואל א פרק יב, יא)

"וישלח יהוה את ירבעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל ויצל אתכם מיד איביכם מסביב ותשובו בטח:

במדרש הוסבר שבדן הוא שמשון שבא משבט דן:

שער הגלגולים - הקדמה לו

"גם בענין שמשון, א"ל מורי ז"ל, כי ז"ס פסוק, וישלח ה' את ירובעל ואת בדן, ואחז"ל בדן זה שמשון, דאתי מדן. **והענין הוא, כי שמשון הוא גלגול נדב בן אהרן הכהן, ולכן נקרא בד"ן, שהוא אותיות נד"ב בהפוך.** ולפי שנדב מת ולא רצה לקחת אשה, כי אמר אין בבנות ישראל הגונה לנו, כמ"ש ז"ל לכן נענש שמשון, בהיותו טוחן עם נשי פלשתים בבית האסורים. ויען בני אהרן נכנסו שתויי יין, לכן היה שמשון נזיר מן הבטן, לתקן מה שעוות"

אנו לומדים מכאן, שגלגול מתבטא גם בגלגול אותיות השם המדובר. אמור מעתה, **נדב** התגלגל **לבדן**. גם האותיות מתגלגלות ולא רק האישיות.

במקום אחר הוא קושר בין **יעל** לבין **עלי**. ועוד כהנה¹⁹. זה לא קורה תמיד אבל זה קיים.

¹⁹ דוגמאות נוספות: "בלעם גלגול **לבן** וכשנהרג ע"י פינחס נתקן קצת, ונתגלגל פעם שלישית ב**נבל** הכרמלי (שער הגלגולים - הקדמה לו). ובחיד"א: "**חבר** הקני היה גלגול **רחב** ויעל אשתו נתעלית והיתה נשמת עלי(ספר חומת אנך על שמואל א פרק א פסוק טו)

בקיץ תשע"ח מצאתי את עצמי מריץ את הביטוי "יהונתן" בתוך מאגר ספרי קבלה ממוחשב ואז הגעתי למספר שורות מעוררות השראה בספר הקדוש "שם משמאל" מאת האדמו"ר מסוכוטשוב. סוף פרשת תולדות. שנת תרע"ו וזה לשונו:

"ונראה שלעתיד יהונתן (בן שאול ל.ס) יבוא בגלגול משיח בן יוסף והוא יהיה משנה למלך המשיח שהוא דוד בעצמו ואז יתקיים מה שאמר לו: "ואנכי אהיה לך למשנה", שלא יתכן שדברים אלו הנזכרים בכתוב יהיו לבטלה חס ושלום, וכמדומה לי שכן ראיתי בדברי האר"י ז"ל "

אני כשלעצמי לא מצאתי בדברי האר"י דיבור מפורש על גלגול יהונתן. אולם ראוי להתבונן בדברים העמוקים שכתב האר"י על יהונתן ודוד, ועל כך בפרק הבא.

רמ"ע מפאנו – רבנו מנחם עזריה מפאנו (מגדולי המקובלים באיטליה)

(3) ספר עשרה מאמרות - מאמר חקור דין - חלק ד פרק יז

"והמשכילים יזהירו עם מה שאמר יהונתן לדוד אתה תמלוך על כל ישראל ואנכי אהיה לך למשנה וגם שאול אבי יודע כן כי הידיעה לא תאמר אלא בדברים האמתיים העתידיים להתקיים על כל פנים וגם שאול כשפייס את דוד אחרי כרתו את כנף המעיל במערה לאות שלא רצה לחבול בו אמר לו ידעתי כי מלך תמלוך וקמה בידך ממלכת ישראל והן שלש מלכיות לאדם לדוד ולמשיח כי ביד משיח לבדו תתקיים ממלכת ישראל כאמרם ז"ל שפירושו ממלכת שפלה היא חלק המשנה ותקם ביד משיח בעל המלוכה האמתית שיהיה המשנה נשמע אליו לגמרי וכבר זכרנו כי היה יהונתן שמח וחפץ להיות לו למשנה כי אמנם נפש יהונתן נקשרה בנפש דוד כקטן נתלה בגדול הוא שדוד מקונן עליו נפלאה אהבתך לי כי אין השכל סובל מדרך הטבע שיהיה בן המלך אוהב את עבדו עד שיושיבהו לרצונו על כסא אביו והוא יהיה לו למשנה אלא אמר דוד מאהבת נשים אמותינו זו לזו שרחל מסרה סימנין ללאה ולא נתקנאה בירך אחותה משם התחילה אהבתך לי שלא היית מקנא בי והיה זה וזה מהפלא העליון שאין בו טעם ומשביע לכל חי רצון בלא קנאה ובלא תחרות והוא אשר חפץ עשה שתושיב קטנה את הגדולה באפריון ותעשה לה שושבינות וכן במשפט המלך להיות בנימין צעיר כונן ליהודה כסאו"

פירוש יד יהודה שם : והמשכילים יזהירו : מזה יבינו מה שכתב בפרק הקודם שנשמת יהונתן תגולגל במשיח בן יוסף"

בחורף תשע"ט תוך נבירה בספר "עשרה מאמרות" לרבי מנחם עזריה מפאנו הגעתי לשורת הבאות :

עשרה מאמרות פרק שבעה עשר : והמשכילים יזהירו עם מה שאמר יהונתן לדוד אתה תמלוך על ישראל ואנוכי אהיה לך למשנה וגם שאול אבי יודע כן , כי הידיעה לא תאמר אלא בדברים האמתיים העתידיים להתקיים על כל פנים" ושם בפירוש יד יהודה הערה א "ומזה יבינו מה שכתב בפרק הקודם שנשמת יהונתן תגולגל במשיח בן יוסף"

נתניהו היום

אותיות השם **יהונתן** זהות לאותיות השם **נתניהו** , רק מופיעות בסדר שונה. הן מתגלגלות . השם מתגלגל. גם האישיות מתגלגלת, עם כל השוני העצום שמן הסתם קיים . נוסף לזה את שמו הפרטי שיכול להעיד על מוצאו משבט בנימין כמו יהונתן בן שאול. משיחות שקיימתי עם אנשים נאמר לי בעל פה שנתניהו אומר (בעל פה) כי הוא שייך לשבט בנימין ואף רואה את עצמו מגלם דמות תנכית כמו מרדכי היהודי שהשמיד את המן - עמלק . בסיכום, יש בסיס טוב להנחה שנתניהו הוא גלגול יהונתן בן שאול.

יהיו מי שיאמרו "להבדיל" . אני מסכים , אך נוסף מיד ונומר "להשוות" . על פי העיקרון שקבעו חז"ל: יפתח בדורו כשמואל בדורו²⁰ . הכל יחסי²¹.

מעבר לגלגול, ניתן לראות דמיון רב על פי נתוני התנ"ך כפשוטם. למשל, דמות הלוחם שבשניהם. יהונתן פעל פעולה מיוחדת בהכאת פלשתים, והיכה את נציב פלשתים אשר בגבע . נתניהו אף הוא היה לוחם בסיירת מטכ"ל והשתתף במבצע קרבי (מטוס סבנה). האשמת יהונתן באכילת הדבש שעה שישראל בצום גם דומה לתביעות נגד נתניהו הקשורות בנהנתנות. העם פודה את יהונתן

---

²⁰ ראש השנה כה:

²¹ אינני מבין בגלגולי נשמות, אולם יתכן שדווקא יהונתן נתניהו (אותיות שמו ומשפחתו זהים) הוא גלגול יהונתן בן שאול. אינני יודע לומר בבטחה מה קרה בעולם הנשמות עקב נפילת יוני, אך ברור לי שמהו קרה שם. משהו גדול. יש קשר בין נשמת יוני לבנימין נתניהו ופעלו בעולם. יתכן שמהו מכוחו עבר לבנימין נתניהו. עיבור נשמות או משהו. יהונתן נתניהו נהרג במבצע יהונתן ו בתמוז תשל"ו . ביום כתיבת השורות (ו תמוז תשעט) מדווחים על גילוי צקלג המקראית. יש דמיון לא קטן בין מבצע יהונתן לסיפור צקלג שאנשיה נחטפו. דוד רודף ומציל את אנשיה. החוטפים היו עמלקים. גם במבצע יהונתן היו חוטפים גרמנים (צד ערבים). פרק אחד אחרי שחרור צקלג נהרג יהונתן בגלגול.

מול הרשות השופטת וגם אצל נתניהו , העם בוחר בו למרות התביעות המשפטיות.

עלייתו של נתניהו שוב ושוב לשלטון יכולה להעיד על כך שיש כאן אף יותר מסתם ראש ממשלה. כמי שמגלגל את דמות יהונתן בן שאול הוא נבחר משמים להשלים את דמות יהונתן וליישם את ארבע המילים הנצחיות שאמר לדוד **"ואנוכי אהיה לך למשנה"** כפי שראינו בתחילת הפרק

לסיום הפרק, ישאל השואל בצדק : הרי בפרק א נטען שנתניהו הוא משיח בן יוסף וליתר דיוק משיח בן אפרים, ועתה אנו טוענים שהוא גלגול יהונתן בן שאול משבט בנימין ?

התשובה הכללית היא שמדובר באותה מהות . משיח בן יוסף בנוי מיוסף ובנימין בניה של רחל²². יוסף נחשב למתחיל המהלך ובנימין למשלימו . ובניסוח של תורת הסוד נומר שיוסף הוא היסוד ובנימין עטרת היסוד.

---

²² דוגמא מפורסמת היא יצחק רבין ז"ל שהיה מוכן במשא ומתן מול הפלשתינים לוותר על קבר רחל , עד שנכנע ללחציו של חנן פורת והרב מנחם פורוש (לקט סיפורים על חנן פורת "רצייתי להיות טוב" מאת עודד מזרחי בהוצאת "ראש יהודי" עמ' 79). מסופר שם שהרב פורוש בכה ואמר לרבין : "ר' יצחק , הרי זו מאמא רוחל...איך אני אירגע אם אתה רוצה לקבור את אמא רחל מחוץ לגדר". הוא השתמש בביטוי השגור אצל האשכנזים "מאמא רוחל". הדבר זעזע כנראה את רבין וכתוצאה מכך התקשר שמעון לפרס ז"ל להתיעץ שוב בענין. לבסוף החליט לא לוותר על קבר רחל. אך סמלי הוא שרבין נרצח ("עתיד משיח בן יוסף ליהרג") ביום יא' חשוון המיוחס לפטירת רחל אימנו. גם הסיפורים של הרב גורן וקבר רחל ז"ל נותנים לנו להבין את הסיטואציה שבני אשכנז הם המיוחסים יותר אליה דרך יוסף ובנימין יותר מבני ספרד המיוחסים על פי רוב על שבט יהודה. על כן התנועה הציונית היא שגילמה בדורנו את משיח בן יוסף יותר מכל. ויכמ"ל.

פרק ד : נתניהו - יהונתן . עיון לשוני קבלי

השם נתניהו מכיל את אותיות יהונתן רק בסדר שונה. מסריקה של שמות פרטיים בתנ"ך עולה כי חלק גדול מהשמות בתנ"ך מכיל שורש בתוספת חלקים משמות הבורא. לרוב בתוספת אל, יה, יהו, לפני או אחרי השם. ובפרט שמות של יהודים

בתוספת יה - יהו ישנם שלושה טיפוסים עיקריים :

שם ה לפני: יהונתן יהואחז, יהויקים, יהואש, יהושפט, אחזיהו, יהושע, יהוזבד
שם ה אחרי : נתניהו אחזיה, שפטיה, חזקיה, מלכיה, יכניה
לא לפני ולא אחרי : נתן אחז, רם מתן . שפט (אביו של אלישע)

פעמים שאותו אדם שמו משתנה. כך יהויכין נקרא גם יכניה וגם כניהו
פעמים שהשם מקבל תוספת ו ירמיה ירמיהו חזקיה חזקיהו חזקיהו
פעמים שיש תוספות מפנים ומאחור חזקיהו יחזקיהו

מה המשמעות של כל זה ?

הקדמה קצרה : אנו עוסקים בלשון הקודש, לא בשפה הסכמית כי אם בשפת הבורא שבה ברא את העולם, לשון הקודש, שמופיעה בתוכה את הקודש. זוהי לשון שיוצרת מציאות. בלשון זו ברכו וחרצו גורל אנשים לברכה או קללה. למעשה כל התורה היא שמותיו של הקב"ה. אלא שעתה אנו עוסקים בצירופים של ממש בשמות הויה.

המקובלים מדברים על השם הקדוש יהו. השם המכיל שלוש מתוך ארבע אותיות הויה ברוך הוא, והם מקור של שפע. גם הגימטריא, במילוי אלפי"ן - יוד הא ואו - היא שלושים ותשע שהוא טל, ברכה. (כשהופכים יוצא לט לשון קללה)

האר"י ז"ל דן במילה יהונתן עצמה. הוא מדבר על שפע זכרי שיש בשם זה :
"ודע כי מן יהונתן יבוא השפע לדוד, כי יש בו ג אותיות יהו ודוד הוא הקטן ה' תתאה (תחתית). הכוונה לאות ה' אחרונה בשם ה' אשר נשפע מן הג עליונות ונעשה השם שלם הויה בהתיחדם יחד, ולכן שמו יהונתן יהו + נתן "

כפי שאמרנו, שם יהו בקבלה הינו שם קדוש, וכשנכתב במילוי אלפי"ן כך :
יו"ד ה"א וא"ו, הגימטריא שלו היא שלושים ותשע כמנין ט"ל. הטל נחשב תמיד סימן ברכה ואינו נפסק לעולם. וכך מופיע בסידור עם כוונות בברכת

מוריד הטל שבתפילת שמונה עשרה: "יהי רצון מלפניך שיושפע ט"ל העליון מהחכמה והוא שם יה"ו במילוי אלפין, לה"א אחרונה שהיא המלכות". כלומר אנו מייחדים – מחברים את שם ה' על ידי חיבור אותיות יה"ו לאות ה אחרונה. ביחד עם ה אחרונה, אף היא במילוי אלפין, ה"א, נוצר שם ה מלא במילוי אלפין שהגימטריא שלו ארבעים וחמש כמנין אדם. נסתפק בזה.

גם אם לא נבין מושגים בקבלה יש כאן רעיון ברור. יהונתן מכיל שלוש אותיות שם ה והוא מעביר שפע זה לדוד שנחשב אות ה האחרונה, וכך ביחד הם מהווים את שם הויה במלואו. אותו שפע שנתן יהונתן לדוד הוא בחינת זכר המשפיע לנקבה, לכן הוא שולח "חיצים למטרה". המקובלים מבינים היטב שהתנ"ך אינו מספר לנו רק פרטים טכניים, אלא הרבה מעבר. טכנית, יהונתן אכן שולח חיצים להצלת דוד. אולם הם מרימים אותנו להבנה שקורה כאן דבר עליון. משיח בן יוסף מעניק את המלוכה למשיח בן דוד. מבנה דומה עשוי לקרות (ויתכן שכבר קורה) בדורנו. התגלות ה' בספירות הן מבנה נצחי.

אפשר לקרוא לזה מעשה אבות סימן לבנים, נבואה שנצרכה לדורות. לא חשוב. העיקר שהמבנה חוזר.

רבים מחוקרי התנ"ך בדורנו מצאו התקיימות נבואות קדומות בדורנו, כמו הקמת המדינה, מלחמות ישראל ועוד (דוגמת הרב יואל בן נון בספריו או הרב קושלבסקי בספרו "ואשר תבאנה יגידו" ועוד)

עתה נתבונן בתנ"ך במעבר מהשם יונתן ליהונתן. תוספת אות ה. מבדיקה פשוטה עולה האבחנה הבאה: עד התמיכה בדוד נקרא שנו יונתן. מאז התמיכה בדוד ההורג את גולית מופיע שם משודרג: יהונתן. תוספת אות ה. (שמואל א, יח, א) למעט פעמיים: בארוע הריגת נציב פלשתים, שם גרם יהונתן לניצחון וקידוש ה', ושמו שודרג לשעה, וחזר להיות יונתן.

מיעוט נוסף, לאחר ששונה ליהונתן מופיע פתאום יונתן: "וידבר שאול אל יונתן בנו ואל כל עבדיו להמית את דוד ויהונתן בן שאול חפץ בדוד מאד" (שמואל א, יט, ד)

נשים לב ששתי החלופות נמצאות באותו פסוק. חלק ראשון יונתן בשעה שמנסים לשכנעו לבגוד בדוד. חלק שני יהונתן שאינו נכנע וממשיך לתמוך בדוד. זה רק מחזק את הטענה לעיל. (בדברי הימים א, י, ב מופיע יונתן אך זה סיפור אחר כבר. ההסבר שלי בקצרה הוא, שעזרא, כותב ספר דברי הימים עסוק בפיאור מלכות דוד דווקא, לכן השם דוד שם הופך לדויד בתוספת יוד, אך על יונתן נסתם הגולל זה מכבר)

גם היום, פה ושם שומעים מבוגרים שמבקשים מילדים לקרוא בשמו המלא ולא קיצור. דברים אלו אינם גחמה, יסודם בהררי קודש יוצא, איפוא, שיהונתן קיבל תוספת ה כמו אברהם. הוא מצטרף לאבות האומה ששם (מהותם) עבר שינוי:

אברם אברהם. יצחק ישחק. יעקב יעקוב ישראל. יוסף יהוסף. הושע יהושע. יונתן יהונתן. ואחרון חביב – דוד המלך ששמו שונה לדויד (מלא) בספרי התנ"ך המאוחרים, ועוד נשוב לזה.

בדורנו היה בתוכנו יהונתן נתניהו שנהרג במבצע יהונתן. בנימין אחיו למעשה נושא אותם אותיות בשם המשפחה. הקיצור המקובל כיום מיהונתן ליוני אינו רצוי בעיני. על כל פנים נתניהו נושא את השם רק בגלגול האותיות. בגלגול זה ומשמעתו עוסק פרק ד שבספר

הערה: הפרקים הבאים הם בבחינת "חלק ב": של הספר - פרקי עומק.

פרק ה : יהונתן בן שאול מעביר השלטון לדוד. עיון בספר שמואל

העברת השלטון מיהונתן לדוד מסופרת בתנ"ך לפרטים. היא מתוארת בספר שמואל א. העברת השלטון בדורנו משלב משיח בן יוסף לשלב משיח בן דוד עשויה להתרחש בדומה, למרות שענין זה לוט בערפל (והדבר תלוי כמובן מי המתבונן), אולם היא עשויה להתבצע על פי אותם עקרונות שבתנ"ך. הם נכתבו עבורנו על פי העיקרון של "נבואה שנצרכה לדורות"²³

נציע כאן נקודות ציון במעבר השלטון משאול לדוד

- א. שמואל מושח את דוד
  - ב. דוד הורג את גולית
  - ג. יהונתן אוהב את דוד ומעביר לו את המדים
  - ד. שאול ממנה את דוד על אנשי המלחמה
  - ה. הנשים שרות לפני שאול ודוד
  - ו. שאול מטיל את החנית בדוד ומפספס
  - ז. דוד נישא למיכל בת שאול
  - ח. דוד נענה באורים ותומים (קעילה)
  - ט. מילוט דוד בפרשת החודש והחיצים
  - י. יהונתן מעביר רשמית את המלכות לדוד בחורשה
  - יא. דוד במשכן נוב, סיוע הכהן בהצלחת דוד
  - יב. סיפור קעילה והצלחה באורים ותומים
- לכאורה, למה צריך דוד את כל השלבים הללו? די לנו שדוד נמשח ע"י שמואל וזהו?
- אלא שכל שלב נצרך. מהתנ"ך עצמו נלמד שלא מספיקה משיחת שמואל. צריך הוכחות "בשטח". צריך לנצח את גולית, להילחם בפלשתים. וכן, צריך גם לשאת את בת המלך כדי להיכנס אט אט לנעליים של שאול. וצריך גם להענות באורים ותומים. שכולם יראו בפרהסיא שה' עונה לך וחפץ בך. בקיצור, צריך ראיות אנושיות לקבלת המנהיגות. המימד

²³ בשפה הקבלית מדובר על מעבר מספירת היסוד אל ספירת המלכות. מדובר בעקרונות נצחיים, לכן, עם כל השינויים וההבדלים בין הדורות, הם עשויים להתרחש בדומה. לדוגמא טיפוח אדם או גורם ממשיך לאחר עידן נתניהו יכול לדמות לטיפוחו של דוד בבית שאול, שהסתיים בהצלחה בזכות יהונתן.

הנבואי- מסטי אינו מספיק. מה גם שהתבצע בתוך המשפחה.

ובודאי בדורנו שהמימד הנבואי נעלם ביותר צריך הוכחות בשטח

להלן נתבונן בקשרי יהונתן ודוד המתחזקים, ותהליך העברת המלכות.

מערכת הקשרים נפרשת על פני פרקים יח – כ. וכן בקטע קטן בפרק כג, טז-יח

בתמצית נומר שמדובר בשלושה דברים : א. אהבה ב. הגנה ג. המלכה

עד סיפור גולית מסופרים מלחמות שאול ויהונתן. לאחר גולית מתחיל הקשר והעברת השלטון. פרק יח : מרגע הריגת גולית נקשרה נפש יהונתן בנפש דוד. יהונתן אוהב את דוד כנפשו. אהבת אמת. חז"ל אמרו שזו היתה אהבה שאינה תלויה בדבר. לא מדובר באינטרס, אדרבה צריך להיות ליהונתן אינטרס להרחיק את דוד שמאיים על מועמדותו הוא. אבל יהונתן אוהב את דוד מכל הסיבות בעולם : כי היכה את גולית (מה שהיה צריך אולי יהונתן לבצע בתור "שר האלף", עיין שמואל א, יז, יח). הוא פשוט מבין שדוד צריך למלוך, זאת האמת האלוקית ואין בלתה. לא זו בלבד, יהונתן מוסר לדוד את כל הציוד הצבאי שלו כולל ה"דרגות". כל כך למה? אלא, שמרגע שהרג דוד את גולית, שוב לא הרגיש בנוח עם הציוד היוקרתי שלו ומסר אותו לדוד, הלוחם האמיתי. הכתוב מונה חמישה פריטים שמסר לו "ויתפשט יהונתן את המעיל אשר עליו ויתנהו לדוד ומדיו ועד חרבו ועד קשתו ועד חגורו"

דוד קיבל את הציוד מיהונתן אולם לא כתוב שהשתמש בו. את הציוד שנתן לו שאול בפרק הקודם סרב לקבל "כי לא ניסיתי". פה לא סרב אך לענ"ד לא השתמש. זה עלול לנקר את עיני שאול.

מכל מקום יש כאן העברת שלטון. זה עוד לא רשמי אבל זה מתחיל כך. ישנם פעולות יזומות של יהונתן, וישנן פעולות שמתרחשות באילוץ מתוך תסבוכת של שאול ודוד.

"בשוב דוד מהכות את הפלשתי" יוצאות הנשים בשמחה לקראת "שאול המלך" המושיעם מגולית, אבל תשומת הלב מתמקדת בדוד. אילו שלח שאול את דוד לביתו כפי שביקש, לא היתה מתרחשת תקרית מביכה זו. כיון שהצמידו אליו, יש בזה רוח והפסד.

מכל מקום יש כאן המלכה של נשות העם

"ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן הכה שאול באלפו ודוד ברבבותיו ויחר לשאול מאד וירע בעיניו הדבר הזה ויאמר נתנו לדוד רבבות ולי נתנו האלפים ועוד לו אך המלוכה: ויהי שאול עוין את דוד מהיום ההוא והלאה:

מיד אחרי הריגת גולית שאול שם את דוד על אנשי המלחמה . אבל עכשיו מתבצע נסיון של שאול להנמיך את דוד , להסירו מעליו ולשימו לשר אלף , כך אולי יהרג. אבל העם אוהב את דוד ומעמדו נוסק "כי הוא יוצא ובא לפנייהם". (מכאן גזרה המילה צבא – יוצא ובא)

דוד ובנות שאול

נישואי דוד לבנות שאול הן שלב מהותי בהעברת השלטון . כפי שנראה אין כאן קשרי חיתון גרידא אלא מהות העברת השלטון. בהסטוריה היהודית והכללית מתבצעת העברת השלטון באמצעות בת (או אשת) המלך הקודם. שכם לוקח את דינה , אחזיה לוקח את בת אחאב, שהיה מלך גדול. אחשוורוש לוקח את ושתי נכדת נבוכדנצאר. לקיחת אסתר , צאצאית שאול המלך , העניקה לו מלכות. אלכסנדר מוקדון לוקח את בת דריווש . אף מסופר במדרש שאחאב בן קוליה וצדקיהו בן מעשיה, נביאי השקר בבבל, ניסו לקחת את ביתו של נבוכדנצאר. סוג של לקיחת השלטון בחזרה מידיו לידי ישראל

בספרי המקובלים מופיע הדבר בשפת הקבלה : האישה היא כנגד ספירת המלכות (הזכר נחשב זעיר אנפין – כל 9 הספירות. והנקבה מלכות)

שאול מציע את ביתו הגדולה מירב ואז מתברר שמירב כבר ניתנה לעדריאל . מה קרה ? הגמ' (סנהדרין כ.) אומרת שקידושי מיכל היו בטעות כיוון שדוד קידש אותה על סמך החוב ששאול חייב לו על הריגת גולית ולא מכספו המזומן. והמקדש במלוה אין הקידושין תופסים. לכן ניתנה לעדריאל. זה גם יסביר למה מותר לו לשאת את מיכל בהמשך , אחרת לא יתכן שדוד ישא שתי אחיות. אם כן דוד מפספס את מירב . אבל סוף סוף שאול חייב לתת לו בת. שאול מציע את מיכל בתנאי שדוד יביא מאה עורלות פלשתים . לכאורה מיכל מגיעה לדוד בלי תנאי אלא על הריגת גולית . אם כן הענין מתנהל כאן שלא כשורה . מתווספת פה העובדה שמיכל אוהבת את דוד (בלי קשר לחוב) . שאול מציג את התנאי

כאילו במקום "מוהר" שדוד צריך לתת. הגמרא שוב דנה בזה ואומרת שקידושי מיכל היו באותה שוה פרוטה שבמאה עורלות פלשתים .

העסק מסובך. מצד אחד אומר שאול לדוד "בשמים תחתן בי היום" (כלומר באחת משתי בנותיי) מצד שני גם בקידושי מיכל שאול כופר כי עורלות הפלשתים אינם שוות פרוטה לדעתו ולדעת דוד כן .

למה דווקא עורלות פלשתים ? דבר בזוי

אכן בזוי . מאידך זה הכי מכובד. זה לא ענין של שווי כספי אלא דבר מהותי. יש כאן גבורה עילאית של דוד שיסכן עצמו מאוד , הרי יורים עליו והוא לוקח סיכון יתר, והנה הוא מצליח . לא זו אף זו , הוא חוזר עם מאתיים למרות ששאול ביקש מאה. ויש כאן עומק רוחני , שכן בהסרת העורלה מפלשתים תתבלט קדושתו של דוד שהיתה "מכתו תמה" (נולד מהול). לאמור, מי שיכריע את הפלשתים ויצליח היכן ששאול נכשל הוא אדם שקדושת בריתו גבוהה ביותר .

כרגיל התנ"ך מוסר לנו כאן דברי עומק. המבחן מול הפלשתים שנקראים ערלים הוא ביכולת להסיר עורלותיהם . לא רק בגלל ההסבר הנגלה, שדוד יומת אם ילחם באופן זה בפלשתים. אלא יש כאן ענין שמי שקדוש בבריתו הוא יכריע את הפלשתים, מי שרוצה את בת המלך צריך להיות קדוש בברית. ואכן דוד שנולד מהול ("מכתם לדוד" - שהיתה מכתו תמה) הוא האיש הנכון להסיר חרפה , להסיר עורלה, לקחת את בת המלך ולשדרג את מלכות ישראל לדרגים גבוהים יותר. זה דוד . זו מהותו כאן.

הדברים לענ"ד נוגעים לימינו בכל הנוגע להכרעת הפלשתינים. לא תספיק כיפת ברזל . יש צורך בתיקון הברית. ולא המלך בלבד אלא העם כולו.

מיכל ממלטת את דוד

שאול מנסה להמית את דוד בסדר עולה . ראשית דרך הפלשתים. אח"כ הוא בעצמו. הוא ניסה פעמיים להכות בדוד ובקיר. נראה מהפסוק (יח, יא) שלא השליך החנית , רק רצה להשליך. ושוב מספר התנ"ך ששאול מקיים "ישיבת קבינט" להמית את דוד. התוצאה שיהונתן משכנע את אביו להתפייס עם דוד. דוד שוב מכה בפלשתים. שוב מנגן והפעם שאול משליך את החנית : "ויך את החנית בקיר" (יט , י) . דוד נס בלילה מבית שאול אל ביתו . שאול שולח

אחריו להמיתו. עכשיו מיכל נכנסת לתמונה וממלטת אותו. כנראה שדוד סרב והסתפק בתפילה (תהילים נט) לכן אמרה לו מיכל: "אם אינך ממלט את נפשך מחר אתה מומת". היא מורידה אותו מהחלון והוא נמלט. הקרב על חיי דוד עולה רמה. מיכל נכנסת לעובי הקורה ומרמה את אביה בתחבולות. היא משתמשת בנשק המוכר לשבט בנימין "התרפים" (ה הידיעה). התרפים עוברים בשבט בנימין אצל רחל שהעלימה מיעקוב ושוב אצל מיכל שהעלימה מדוד. התרפים לא רק תפסו מקום במיטה אלא גם דיברו. השליחים האמינו וחזרו לשאול, אך שאול (שמכיר את התרפים) לא מאמין ומבקש "לראות את דוד" על מיטתו וכך מתגלה התרמית. הוא כועס על ביתו שרימתה אותו והיא משיבה שקר בחזרה: "הוא אמר לי שלחיני למה אמיתך" (על ענין התרפים ראה בהרחבה בפרק ז)

למה התנ"ך מספר זאת? אין זו רק אינפורמציה. מיכל היא ממשיכה של שאול (מיכל אותיות מלך). אם לא יהונתן ימלוך אז מיכל. כל הענין אינטימי. המלך נכנס בין דוד לאשתו, (אולי אף למנוע צאצאים ממשיכי דוד) כאן מגיעה נסיון המתת דוד לשיא.

השאלה היא למה צריך את התרפים בסיפור? לאחר ששחררה את דוד מיכל יכולה לומר להם פשוט שהוא אינו בבית. וכשאבא ישאל למה שחררה אותו היא תענה מה שענתה, שדוד איים עליה.

שאלה זו רמוזה בדברי שאול "למה ככה רימיתני", למה באופן הזה. יכול לומר ששחררת אותו וזהו. ובאמת למה עשתה זאת כך?

אלא שלתרפים יש פה ערך מוסף. השימוש בתרפים מעלה ריח של עבודה זרה. היא משגרת לשאול אביה מסר רוחני, שהוא עדיין קשור בע"ז, לא לחינם אמר לו שמואל כשלא הרג עמלק: "ואוון ותרפים הפצר" כלומר הפסוק כאן מאשים את שאול בשמץ עבודה זרה, ובכך שלא הולך ישר עם ה' כמו דוד, אלא פוסח על שתי הסעיפים. ויש לעיין עוד ולמצות את משמעות התרפים פה.

דוד בורח מביתו אל שמואל הנביא "בניות ברמה". שם הוא מספר לו את תלאותיו. לא כתוב מה ענה שמואל.

שמואל גר ברמה, מהו ניות ברמה? זה תוכן הפגישה. חז"ל סיפרו לנו שהם עסקו בהקמת המקדש "נויו של עולם". זו בעצם תשובת שמואל לדוד. עם כל הצרות מתקדמים וכבר עוסקים במקדש. שאול מבקש את שניהם ונכשל.

פרשת החודש והחיצים

מה השלב הבא ? דוד חוזר ליהונתן. לבקש על נפשו משאול . דו שיח ארוך מתרחש כאן שמסתכם בהצלה ומילוט של דוד . בפרט בסיפור סעודת ראש חודש. מילוט שמסכן את יהונתן עד כדי הטלת חנית עליו. כמו שקרה לדוד. פרשת החצים מסתיימת בברית ושבועה נוספת. הבה נתבונן בה

פרשת החודש והחיצים היא פרשה שיורדת לפרטי פרטים , יותר משאר הפרשיות בספר. היא מתארת באריכות ולפרטי פרטים את הברחת דוד משיני שאול. פסוקים רבים המשתרעים רק על יומיים שלושה.

מדוע צריך התנ"ך לספר לנו סיפור החודש לפרטי פרטים ? יכול היה לומר בקיצור שדוד היה צריך להגיע לסעודת ראש החודש, ויונתן מילט אותו וזהו. (כפי שסיפר למשל במילוט דוד על ידי מיכל דרך החלון)

כבר הסברנו שיותר ממה שרוצה התנ"ך לתעד רוצה הוא ללמד. וכל סיפור או שבב מידע הריהו לימוד של ממש. לא רק תיעוד.

כפי שנראה , בסיפור סעודת החודש והחיצים ברית שאול ויהונתן עולה מדרגה ונבדקת שבעתיים. זו כבר לא ברית הגנה בין יהונתן לדוד אלא ברית דורות בית יהונתן לבית דוד , "בין זרעי ובין זרעך". כמו כן זוהי חזרה אל אותה ערבות עתיקה בתורה שערב יהודה את בנימין. נראה זאת.

בתחילת פרק כ דוד מגיע מניות ברמה אצל יהונתן. פעם שניה בתנ"ך (מתוך שלוש) שכתוב שהם נפגשים, והפעם הם גם מדברים. מה שלא מופיע קודם. דוד מתאונן על כך שלא חטא לפני שאול המבקש נפשו לחינם. יהונתן מרגיע את דוד באומרו שכל מה שעושה שאול יהונתן יודע. אבל דוד מתעקש ואומר שהוא עומד למות כל רגע "כפשע ביני ובין המוות". למה ? כי שאול עלול לעשות רעה ולהסתיר זאת מיהונתן כיון שלא ירצה לצער אותו כי יודע שהוא חבר טוב של דוד.

יהונתן מבין את החשש החדש , וכנראה שכבר אין לו מה לעשות נגד זה, לכן שואל את דוד מה עוד אפשר לעשות , ובלשון הכתוב: "ויאמר יהונתן אל דוד מה תאמר נפשך ואעשה לך" ? יש לך רעיון מה עושים ? עכשיו דוד מספר : מחר ראש חודש ואני אמור לשבת לסעודת המלך כאחד הפקודים החשובים של שאול , אני מבקש ממך , בהיותי תחת פיקודך , לתת לי שחרור .

אני אסתתר בשדה ונראה מה יהיה , אם שאול ישאל עלי , אמור לו שיש לי סעודה משפחתית בבית לחם ונתת לי שחרור. אם שאול יאמר טוב , סימן שהכל בסדר. אבל אם שאול יכעס סימן שרוצה להרע לי (ואף תכנן להורגני בסעודה)

דוד מעלה את רף הברית. הוא בוחן את יהונתן האם הוא רק אוהב אותו (ואם יהרג דוד על ידי שאול אז אין מה לעשות) או ימסור את עצמו על חיי דוד. הבחינה (ואף החשדנות) של דוד את יהונתן מסתתר במילים "ואם יש בי עוון המיתני אתה ועד אביך למה זה תביאני". כלומר אולי אתה יהונתן אוהב אותי, אבל כבר לא אכפת לך אם אמות על ידי אביך וכך תמלוך אתה בניקיון בלי שידך במעל. אם יש בי עוון, אם מגיע לי למות תמית אותי בעצמך , למה להסתתר אחרי אביך. דוד בודק את הטוטאליות של הברית ומסתכל ליהונתן "בלבן של העין" , כמו שאומרים.

יהונתן לא מתבלבל ועונה "חלילה לך" , כלומר חלילה לך לחשוך אותי ככה. הייתי אומר שיהונתן נפגע פה משאלות דוד. ולכן עונה בשאלה רטורית "נראה לך שאם תהיה בעיה לא אגיד לך? ! מה פתאום.

מוכרח אני לציין כי פסוקים י עד טז הם קובץ פסוקים קשים מבחינה לשונית. הם חריגים בנוף הלשוני – תחבירי של הספר .

דוד מוסיף להתעקש ומקשה, "מי יגיד לי" את המידע שלך, הרי אתה כבר לא יכול לפוגשני ולהגיד לי דברים כי אנשים עוקבים אחרינו. מתבקשת איזו שפת קוד או סיפור כיסוי

"או מה יענך אביך קָשָׁה" – סגנון עמום, ונפרשו - מה נחשב אצלך תשובה קשה? (המילה קָשָׁה יתכן לפרשה פה תואר השם, תשובה קָשָׁה , או תואר הפועל וחוזר למילה יענך. יענך קשה כמו יענך קשות , כמו "דיבר קשות". או "הודעתי נאמנה" , הושע ה, ט)

אשר לשאלה הראשונה יהונתן יתן מענה מובהק בהמשך בצורת החיצים כתקשורת סודית. אך בפסוק הבא יהונתן נותן מענה חלקי ומייד. הוא מבקש לצאת עימו לשדה, שם יש פחות חשש שיראו אותם משוחחים. לא ברור אם ענה ומה ענה יהונתן לשאלה השניה.

בפסוק יב יהונתן ממשיך, ונשבע שוב בה' למען הסר ספק. הוא נשבע כי יחקור את אביו "כעת מחר השלישית" ויגלה לדוד. בזה הוא נותן מענה לחששו של דוד שמא שאול מתכנן משהו על דוד בלי להודיע ליהונתן. ואם כך המענה

הוא שיהונתן יחקור את אביו, הוא ישאל את כל השאלות ולא ימתין המתנה פאסיבית לשמוע ולהתעדכן מאביו

מתי יחקור את אביו ? "כעת מחר השלישית" ביטוי קצת קשה . כוונתו כנראה , אני אחקור אותו כעת , ערב ראש חודש, וגם מחר בסעודת ר"ח , וגם מחרתיים בסעודת יום ב של ר"ח. ושוב נשבע "כה יעשה ה לי אלוקים וכה יוסיף"

על מה השבועה עכשיו ? "כי ייטיב אל אבי את הרעה עליך וגליתי את אונןך" .העברית קשה פה, כלומר התחביר . אבל הרעיון ברור, אם רעה מתבשלת נגדך אני מודיע לך.

כפי שאמרתי, פסוקים קצת קשים וחריגים מהמקובל בספר שמואל. חריגים תחבירית. זאת ועוד, יש כאן ריבוי של הכפלות הפועל : ישוב אשב, פקוד יפקדני, נשאל נשאל, חרה יחרה , ידוע אדע.

בפסוקים יד- טו יש **חמישה** משפטים שכולם מתחילים במילה "**ולא**". די מוזר. זה נראה כמו חמש שבועות . אין זאת אלא שיהונתן כותב עם דוד חוזה היסטורי. ולא רק בין דוד ליהונתן אלא בין בית דוד לבית יהונתן. כפי שנראה אנסה לפרש בלשון קלה. ולא אם עודני חי...כל עוד אני חי לא תעשה איתי חסד ?! ודאי שתעשה. כדי שלא אמות. ולא תכרית, כלומר לא תפסיק את חסדך מעם **ביתי** עד עולם, גם לא כשנכרתו אויביך, גם אז אל תשכח אותי

לאמור, בקשת דוד לברית יותר טוטאלית כפי שהראנו לעיל גורמת ליהונתן אף הוא להיות טוטאלי ולבקש בקשות היסטוריות . שימו לב למילה **בית** שנכנסה פה פעמיים. ולא תכרית את חסדך מעם **ביתי**. ויכרות יהונתן עם **בית דוד**. והכתוב (פס יח) מגלה שהכל ללא אינטרסים. "ויוסף יהונתן להשביע את דוד באהבתו אותו כי אהבת נפשו אהבו" . כמו ברית חתן וכלה .

עד כדי כך מתוארת אהבת יהונתן ודוד , שכבר היו מי שחשבו כי היו כאן יחסי אהבה של זכר וזכר. חס וחלילה לדבר כך על גדולי עולם קדושי עליון, ומי אנחנו בכלל לדבר עליהם. ומה נעמו דברי חכמי ישראל בפרט בתורת הסוד אשר הבינו את שורש כל הסיפור הזה כברית אהבה וזיווג שקיימת למעלה בעולם הספירות הקדושות, בין היסוד למלכות, בין זעיר אנפין ונוקביה, בין שם יהו הקדוש לאות ה אחרונה בשם ה. כל התפילות והמצוות ביהדות הם "לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה" או ייחוד שם אות י' ואות ה' באות ו' ואות ה' . כל המושגים הללו בין אם נבין אותם יותר או פחות, כל אחד בדרגתו הוא, הם

קדושים ביותר ונועדו לעשות נחת רוח לבורא. הדברים מופיעים בתנ"ך בצורת סיפור, או בתפילה בצורת כוונות. מדובר באותו ענין

עכשיו עוברים הדברים לביצוע "ויאמר לו יהונתן מחר חודש", חודש בתנ"ך פירושו ראש חודש. הפסוקים כאן חוזרים להיות "רגילים". ושילשת – תהיה נסתר שלושה ימים כמו שקבענו.

הסימן בחיצים היה כפול "ממך והנה זה קריאה לנער"²⁴

"ממך והלאה זה קריאה לעלם" כי סימן אחד לא מספיק. יתכן שיהונתן צעק "נער, החיצים ממך והנה" או "עלם החיצים ממך והלאה"

זו לא הפעם הראשונה שיהונתן עושה סימן בספר. המלחמה הראשונה בספר בפלשתים היתה כרוכה בסמן שעשה:

"ויאמר יהונתן אל הנער נשא כליו לכה ונעברה אל מצב הערלים האלה אולי יעשה יהוה לנו כי אין ליהוה מעצור להושיע ברב או במעט: ויאמר לו נשא כליו עשה כל אשר בלבבך נטה לך הנני עמך כלבבך: ויאמר יהונתן הנה אנחנו עברים אל האנשים ונגלינו אליהם: אם כה יאמרו אלינו דמו עד הגיענו אליכם ועמדנו תחתינו ולא נעלה אליהם: ואם כה יאמרו עלו עלינו ועלינו כי נתנם יהוה בידנו וזה לנו האות: (ספר שמואל א פרק יד, ו)

כלומר, אין לנו אורים ותומים לשאול את ה' ישירות. לכן נעשה סימן, וה' יכול לעזור לנו הגם שאנו מעטים. אם הפלשתים יגדו לנו לעלות אליהם סימן שנתנם ה בידנו, ואם יאמרו לנו דומו אז נעמוד ולא נתקדם. צריך אומץ רב לעשות סימן כזה, יהונתן ללא אורים ותומים עושה סימן רוחני שכולו ביטחון בה.

גם פה בפרשת החיצים הסימן של יהונתן לא היה טכני, יש כאן אלמנט של ביטחון בה שהסימן יעבוד. יהונתן צריך לפעול באופן שגרתי עם החיצים ולא למשוך תשומת לב של העוקבים אחריו. לשם כך צריך נער תמים שלא ישאל שאלות לכן נאמר שיהונתן יצא "ונער קטון עימו". אכן היתה בעיה שגרמה

---

²⁴ שים לב שגם בחקירת זהותו של דוד לאחר הריגת גולית משתמשים במילים נער ועלם עבור דוד

שהנער נעמד והיה יהונתן צריך לומר לו "מהרה חושה אל תעמוד" מישהו אחר היה עלול לסבך את יהונתן. היתה כאן סייעתא דשמיא מעבר לסימן הטכני²⁵.

המשמעות הפנימית של ענין החודש

מלכות ישראל משולה למחזור הלבנה, ולמחזור האשה. שלושים יום. זה אינו משל ונמשל בעלמא כי אם מהות החיים. (אפשר להוסיף ולחקור כאן שהמלכות נקנית בשלושים דרכים והאשה בשלושה). ישנם כשבועיים של עליה וכשבועיים של ירידה. בראש חודש הלבנה נסתר לגמרי. זהו סוף חודש שעבר, ותחילת החודש הבא. במלכות אנו בסוף מלכות שאול ותחילת מלכות דוד, זהו זמן ביניים, זמן רגיש, השמיים חשוכים ביותר, דוד הוא מולד המלכות האמיתית הוא מסתתר. מה עושה כאן יהונתן? הוא מעביר המלכות. הוא עושה ויתור גדול. הוא צריך להיות המלך הבא, מלך בן מלך, אבל הוא מוותר. מנין למד זאת יהונתן. לפי אחד ההסברים המקובלים של קינת דוד "נפלאה אהבתך לי מאהבת נשים" הכוונה שיהונתן למד מרחל אימנו שויתרה ללאה. יהונתן שהוא מצאצאי רחל, משבט בנימין, מוותר לדוד שהוא מצאצאי לאה.

סיפור הלבנה מוכר לנו מימי בראשית. בואו נחזור אליו רגע. המדרש מספר על הלבנה שפנתה לבורא עולם והתלוננה על מצבה:

"רבי שמעון בן פזי רמי כתיב ויעש אלוהים את שני המאורות הגדולים וכתיב את המאור הגדול ואת המאור הקטן אמרה ירח לפני הקב"ה רבש"ע אפשר לשני מלכים שישתמשו בכתר אחד? אמר לה לך ומעטי את עצמך" (תלמוד בבלי מסכת חולין דף ס:)

הלבנה המעיטה את עצמה וכתמורה נתן לה ה' להיות נוכחת גם ביום וגם בלילה, וכן כן נתן לה את הכוכבים.

יהונתן יכול לטעון שאי אפשר לשני מלכים למשול בכתר אחד. כפי שטענה הלבנה, ובצדק. או הוא או דוד. הוא בוחר למעט את עצמו לפני דוד. בכך הוא מתקן את חטא הלבנה. לכן בהפטרה אנו מפטירים "ויאמר לו יהונתן מחר חודש"²⁶.

²⁵ לא ברור לגמרי מה קרה בביצוע הירי. היריה להעביר את המטרה במקום יריה למטרה עלולה להחשיד את העוקבים. אבל ההסכם חייב יריה כזאת ובסייעתא דשמיא הסתיימה בשלום.
²⁶ מפי הרב רחמים עמרסי, בשם אחד המקובלים

מהי המשמעות של זה ? בקצרה נומר שבשביל שמלכות ישראל תיכון , אז והיום, צריך איזה ויתור, צריך מנהיג בעל ענווה. הויתור הזה קרה בין רחל ללאה , בין יהונתן לדוד , והגיוני מאוד שעשוי להתרחש בדור המשיח. לאחר פרשת החודש נפרדים יהונתן ושאל. לכאורה אין הם אמורים להיפגש. אולם לאחר הצלחת דוד בקעילה הם יפגשו שוב. שם מסר לו יהונתן רשמית את המלכות , ועל כך בהמשך.

היום שאחרי נתניהו

באחד הפרקים הזכרנו שנתניהו יודע לקדם אנשים ממקום ירוד או בינוני למקום גבוה ומתקדם יותר, אך לא למקום גבוה מדי שיסכן אותו. במצב כזה יעדיף להרחיק את מי שיכול לאיים עליו לתפקיד בכיר מרוחק יותר (שגריר באו"ם וכדומה) יתכן שלקראת העידן שאחרי נתניהו נראה מנהיגים צעירים וטובים, וכבר ישנם, שהתפתחו כבר בסביבת נתניהו, אלא שהפעם נתניהו יקרב אותם ואף יכשיר אותם לראשות אחת מן הממשלות הבאות. בדומה להכשרת יורש.

פרשת דוד בנוב

לאחר המפגש המרגש בין יהונתן לדוד יהונתן חוזר העירה. מה עם דוד ? לדוד אין יעד ברור לכאורה. הוא כבר היה בבית שאול, בביתו, בבית שמואל, אצל יהונתן. דוד מתכוון להגיע לאכיש מלך גת . עד כדי כך. אבל קודם צריך להגיע למשכן. דוד אינו הולך למשכן סתם כך, הוא מחפש את יעדו וייעודו. מי שיכול לעזור לו עכשיו זה כהן גדול שמבין , זהו אחימלך הכהן. מה מחפש דוד בנוב ? לפי מה שנראה בהמשך דוד מחפש לחם. אולם מעיון מדוקדק ברור שדוד בא כדי לשאול בה' :

(שמואל א פרק כא, ב)

"ויבא דוד נבה אל אחימלך הכהן ויחרד אחימלך לקראת דוד ויאמר לו מדוע אתה לבדך ואיש אין אתך: ויאמר דוד לאחימלך הכהן המלך צוני דבר ויאמר אלי איש אל ידע מאומה את הדבר אשר אנכי שלחך ואשר צויתך ואת הנערים יודעתי אל מקום פלני אלמוני".

דוד הולך אל "אחימלך הכהן" מה מבקשים מהכהן הגדול ? חסד²⁷, עזרה.

אחימלך חרד מדוע דוד לבד. דוד עונה שהותיר את הנערים באיזה מקום. אולם השאלה העיקרית המסתתרת כאן היא מדוע בכלל בא דוד לנוב. התשובה של דוד נשמעת מפוקפקת "המלך ציווני דבר..." כלומר באתי לכאן בשליחות סודית. לא ראינו ששאל ציוה דבר²⁸.

כל הסיפור מראה שדוד חייב "להמציא" משהו לאחימלך מפני פיקוח נפש, והצדק עימו. אבל בכל זאת דוד בסופו של דבר גרם לאחימלך לשאול לו בה' וזה גרם הריגת הכהנים. דוד מודה בזה במפורש ואומר זאת לאביתר "ידעתי ביום ההוא..." . בזה בעצם מובנים דברי חז"ל שכל הקשורים בלשון הרע לוקים. האומרו (דואג) המקבלו (שאל) ומי שעליו מדברים (דוד) . למה האחרון קשור ? מה עשה דוד ? אלא בודאי זה שאומרים עליו קשור כי גרם בהתנהגותו הכולטת לכך. אכן דוד יודע שדואג²⁹ נמצא וממשיך לבקש מאחימלך דברים רגישים ביותר. אלא שלא העלה על דעתו (וגם דואג לא העלה בדעתו) ששאל יעיז להרוג כהני נוב בגלל זה.

יש מפרשים שאומרים שאחימלך לא שאל באורים ותומים. יש אומרים ששאל. הדעת נותנת ששאל כפי שترגם יונתן³⁰. הוא תנא. "הינה היא לוטה בשמלה אחר האפוד" מהו "אחר" ? אחר ששאל לו באפוד. וכן אמר רש"י.

יתכן שדוד רק ביקש לשאול ואחימלך סרב, ודואג אמר ששאל. כשדואג מלשין הוא אומר "וישאל לו בה' " אך כששאל מאשים הוא אומר לאחימלך "ושאל לו באלוקים" וכן בדברי אחימלך המילה אלוקים. יש כאן איזה הבדל שמצריך הסבר³¹.

²⁷ על פי הקבלה כהן מסמל חסדים. אחרי שיהונתן נתן לדוד בחינת נפש, אחימלך נותן לו בחינת רוח (רמד"ו על הפסוק) יתכן לפרש "המלך" מלכו של עולם כמו במגילת אסתר.

²⁹ אשר לדואג, יש מלמדים עליו זכות, שלא האמין ששאל יהרוג כהני נוב ועוד שהקל בנוב שהם כהנים מבית עלי (אברבנאל) אולם רשעותו ברורה ונדרשת במדרשים ובתהילים, עד כדי כך שאין לו חלק לעולם הבא. דואג (נכתב מלא בתהלים נב) בגימטריא דוד, הוא האנטיתזה שלו "סטרא דמסאבותא" בלשון המקובלים. בהגיע דוד לנוב משך איתו את הקליפה שבאה לעמוד כנגדו.

³⁰ דעתו של תרגום יונתן מכרעת בהיותו פרשן קדום ביותר הוא היה תנא בימי בית שני שקיבל רשות מפורשת משמים לפרש את הנביאים (מסכת מגילה).

³¹ צריך עיון בהבדלים בין דברי דואג על שאילה בה' לבין דבר שאל ואחימלך על שאילה באלוקים, יש קשר בין "אחר האפוד" שזה מתאים לשם אלוקים שהוא אחוריים לשם ה', לבין לשאל בה' שזה לשון פנים ככתוב בתורה "ולפני אלעזר הכהן יעמוד". יתכן לומר שדואג הגזים ואמר ששאל לו בה' אך אחימלך צמצם זאת לאלוקים. וצריך הסבר נוסף ליישב הדברים כראוי. וכן עיון בסדר הבקשות, לחם חרב ושאילה בה'. וכן האם דוד בא למשכן או "לבית אחימלך" ככתוב בתהילים נב. וראה מלבים באריכות על כך.

פרשת קעילה . השאילה באורים ותומים

אקדים ואומר שהשאילה בה' היא החלק מהותי מספר שמואל, שלא לומר עיקרו ומהותו. פגשתי מלומדים שמספיקה להם ההתבוננות לשונית במילות המפתח, שמואל, שאול, שילה, שלתך כדי להבין זאת. אך גם למי שאינו רגיש לשונית ישים לב בפסוק הבסיסי המופיע בתחילת הספר "ודבר ה' היה יקר בימים ההם אין חזון נפרץ" (שמואל א, ג) ומתרגם יונתן "לית נבואה גליא". הספר מודיע לנו בהתחלה מה הבעיה של עם ישראל, שבעטיה בא שמואל לעולם³². שמואל בא להחזיר את הנבואה, שנעדרה עד כה. זהו חוט ששזור את הספר. שאול ודוד עלו בשל נבואה זו, שאול גם נפל על פיה. השאילה באורים ותומים היא דבר קריטי למלך. כשמלך לא נענה בהם אות היא לכישלון³³. מה קורה כשאין אורים ותומים? דרכים רבות בדרגות שונות יש לעם ישראל כדי לדבר עם קונו כמו נביאים ורוח הקודש ולעיתים דברים פסולים כמו אפוד ותרפים. עד היום יש בידנו שאריות מעברנו המפואר בתחום, כגון גורל הגר"א. והעיקר התפילה שלא זזה מעולם.

מה עושה יהונתן כשאין לו אורים ותומים? יהונתן מנסה לשאול בה בכל מיני דרכים. פעמיים ניסה יהונתן לעבוד על פי סימן פעם אחת בסיפור הגבורה של מעבר מכמש, ופעם שניה בסיפור החיצים המפורסם. אין אלו סימנים טכניים בעלמא אלא ניסיון אמיתי לדבר עם ה'. בשני המקרים היה מרכיב אלוקי של אמונה ותלות בדבר ה' לשם הצלחת הסימן.

נחזור לאורים ותומים. הם מהווים מרכיב חשוב ביותר בהעברת השלטון אם לא המרכיב העיקרי.

ננסה להוכיח זאת. לכאורה, אחרי פרשת החיצים הסתיים הקשר עם יהונתן. כל אחד הלך לדרכו. הם נפרדו באהבה ותמיכה הדדית. אך עדיין אין כאן העברת שלטון מפורשת ורשמית.

העברת שלטון מפורשת ורשמית מתרחשת רק אחרי השלב הבא, אחרי שדוד מוכיח הצלחה בנושא האורים ותומים, הנושא הקריטי למלך, בדיוק הנושא ששאול נכשל בו.

³² מקורות רבים לכך. בסגנון המקובלים שמואל תיקן את מידת "נצח". בלשון האר"י: "דקודם שמואל הנביא ע"ה לא היה בחינת נביא אלא רואה". בסגנון חז"ל שמואל רבן של נביאים. ועוד רבים.

³³ פסוקים אחדים המעידים על כך: וישאל שאול ביהוה ולא ענהו יהוה גם בחלומות גם באורים גם בנביאים. ובהמשך: ויאמר שאול צר לי מאד ופלשתים נלחמים בי ואלהים סר מעלי ולא ענני עוד גם ביד הנביאים גם בחלומות ואקראה לך להודיעני מה אעשה (שמואל א כח)

כיצד ? התנ"ך מספר לנו (פרק כג) שפלשתים פשטו על העיר קעילה שביהודה "והמה שורפים את הגרנות. הפלשתים באו על "עסקי קש ותבן" כדברי המפרשים. דוד נחלץ להושיע את קעילה. שם שואל הוא באורים ותומים.

"אורים ותומים" הם גווילים קטנים עם השם המפורש, שהושמו בתוך קפלי החושן של הכהן הגדול, וגרמו לאותיות מסוימות שעל אבני החושן לזרוח, או לבלוט. לאחר שאילת השאלה של הכהן, כתשובה מאלוהים. לדעת הרמב"ם כלל לא היו גווילים, אלא אבני החושן עצמן נקראו "אורים ותומים" על כל פנים, השאילה באורים ותומים היא תופעה נבואית שמקורה בתורה: "ולפני אלעזר הכהן יעמוד (מנהיג ישראל) ושאל לו במשפט האורים על פיו יצאו ועל פיו יבואו הוא וכל בני ישראל איתו וכל העדה" (במדבר כז, כא)

יש חוקים מי שואל ואיך שואלים באורים ותומים ולא נפרט כאן הכל. נזכיר רק כמה מהם: רק למנהיג שהציבור צריך לו מותר לשאול. אין שואלים שתי שאלות ברציפות אלא אם כן הוצרכו לכך. כששואלים שתי שאלות יש לשאול כסדר.

דוד בקעילה שואל באורים ותומים שתי שאלות: א. האם יסגירוני בעלי העיר קעילה ביד שאול? ב. האם שאול ירד לקעילה לחפשני?

מה ענו האורים ותומים? "ויאמר ה' ירד"

דוד גם שואל שתי שאלות רצופות וגם שלא כסדר. שהרי היה צריך לשאול בסדר הפוך, קודם האם ירד שאול לבקשני ואח"כ האם יסגירוני. הגמרא שואלת שאלה זו ועונה שלמרות ששאל דוד שלא כסדר בכל זאת דוד נענה כסדר. (כלומר נענה על השני, ששאול ירד, ואז דוד הבין את עצמו, ושאל שוב את השאלה הראשונה "היסגירו" ועכשיו היא הופכת לשאלה שניה, והוא נענה. בשורה תחתונה הוא נענה על שאלותיו למרות ששאלם לא כהלכה כפי שהזכרנו, יש כללים לשאלות בחושן. והינה דוד נענה למרות שטעה בכללי השאלות³⁴

דוד נענה, סימן הוא שהוא מנהיג חשוב שהציבור זקוק לו. ולא עוד אלא שנענה למרות ששאל שלא כסדר. יש כאן סימן מובהק להיותו של דוד מנהיג ציבור אשר בו בחר ה'. הלא מדקדק עם דוד, כי מבחינת האישיות הוא האיש הנכון, גם אם יצטרך ללמוד כמה דברים. בסוף הוא ילמד

לאחר פרשת קעילה מופיע שוב יהונתן והפעם אומר דברים נחרצים וסופיים
בענין מלכות דוד :

ספר שמואל א (כג, טז)

ויקם יהונתן בן שאול וילך אל דוד חרשה ויחזק את ידו באלהים:
ויאמר אליו אל תירא כי לא תמצאך יד שאול אבי ואתה תמלך על ישראל ואנכי
אהיה לך למשנה וגם שאול אבי ידע כן: ויכרתו שניהם ברית לפני יהוה וישב
דוד בחרשה ויהונתן הלך לביתו:
דברים רשמיים כאלה טרם נאמרו בין יהונתן לדוד.

אמור מעתה, לא רק ברית ושבועה, לא רק הגנה ומילוט. יש כאן העברה
רשמית ופומבית

והשאלה מתבקשת : למה שוב מופיע יהונתן אחרי שכבר נשבע לדוד ?
עתה, ורק עתה זה סופי ורשמי. מדוע עכשיו ? הרי יכול היה יהונתן לומר לו
את הדברים קודם כשנפגשו ביום החודש ?

כאן הדבר הגדול לענ"ד. רק אחרי שיהונתן רואה שדוד הצליח במה ששאול
אביו נכשל, **השאיילה באורים ותומים** (עיין שמו"א פרק יד כישלון שאול
בכך). שאול לשון שאילה. בזה היה מבחנו וכשלונו. לא לחינם הרג את נוב
עיר שסיפקה לדוד שאילה באורים ותומים, מצרך חשוב ששאול נכשל בו.
נשים לב לסגנון הכתוב. כששאול כועס על אחימלך בענין הגשת העזרה לדוד.
לא כתוב מפורשות שאחימלך שאל לו בה', רק נתינת הלחם והחרב מוזכרת
בפירוש

"ויאמר אליו שאול למה קשרתם עלי אתה ובן ישי בתתך לו לחם וחרב ושאול
לו באלהים לקום אלי לארב כיום הזה" (שמואל א, כב, יג)

כאמור, לא כתוב במפורש שאחימלך שאל באורים ותומים. אולם מסתבר
מאוד ששאל³⁵.

³⁵ ראשית, מסתבר שדוד לא ברח למשכן בשביל לחם וצידה. בשביל זה אפשר ללכת לאנשים פרטיים אוהבי דוד. למשכן
באים בשביל השכינה, אורים ותומים, לשאול בה'. כמו כן, כשאחימלך מצביע לדוד על חרב גולית "הינה היא לוטה בשמלה"
הוא מוסיף שתי מילים "אחרי האפוד". כנראה שזה לא סתם נקודת ציון אלא חלק מסיוע אחימלך לדוד. היה פה שימוש
באפוד. ולכן נסביר "היום החיליתי לשאול לו באלוקים" לא כתמיהה כמו שיש מפרשים. אלא "וכי זה רק היום ששאלתי לו
בה ?! זה כבר מזמן קורה. או בניחותא "היום החיליתי לשאול לו באלוקים" והכל בסדר כי דוד מקובל ואהוד. עוד מסתבר

יש לשים לב אף לסגנון "שאל לו באלוקים" בצורת המקור, קרוב קרוב לשם שאל (בשורוק). זו היתה משימת שאל בהתקשרות לבורא - לשאל באורים ולקבל תשובה. אבל שאל לא בדיוק נענה בהם. להיפך, הוא שאל באוב. שאל הורג את מחזיקי האורים והתומים שלא סיפקו את מה שצריך. מי שריחם על עמלק האכזרים התאכזר על כוהני נוב הרחמנים (כמופיע בחז"ל ומדויק בסגנון הפסוק החוזר בשני הסיפורים הנ"ל: "מאיש ועד אישה מעולל ועד יונק")³⁶

מדוע נכשל שאל באורים ותומים? קשה לדעת. אך ברור על פי הסוד ששאל היה באחוריים של המלכות. הוא לא מלך שה' רצה מלכתחילה, רק בדיעבד.

אם מבינים עיקרון זה, מבינים כמעט הכל על שאל ודוד.

במישור הנגלה, אולי התרפים שהיו ברקע והפריעו להצלחתו באורים ותומים. אולי יש כאן פסיחה על שתי הסעפים. מלכות שאל היא "אחוריים של המלכות" ביחס לדוד שהיה פנים. שמואל רמז לכל זה בתוכחתו לשאל "כי חטאת קסם מרי ואוון ותרפים הפצר" (שמואל א, טו) כלומר אתה שאל מאמין בה' ועובד אותו אבל זה לא נקי, יש בך תערובת עבודה זרה.

איך שלא יהיה דוד מצליח בדיוק היכן ששאל נכשל. זהו שלב מכריע בעלייתו למלכות. הוא נענה למרות ששאל שלא כסדר. כאן, אחרי סיפור קעילה וההצלחה באורים ותומים של דוד, יהונתן כבר ממליך רשמית את דוד ואומר שגם שאל יודע זאת. רק עכשיו הכל סגור. מה שנשאר ליהונתן הוא להודיע - לבקש להיות סגנו של דוד (ובהמשך שישמור על זרעו)

למעשה, כל סיפור וסיפור בספר שמואל מוסיף שלב שלא ידענו קודם בסדרי חילופי השלטון של שני המשיחים, משיח בן יוסף ומשיח בן דוד. וכמו שכבר הערתי לעיל, העקרונות של הנבואה חוזרים בדורנו. לכך הם נכתבו.

האם נתקיימו דברי יהונתן "ואנוכי אהיה לך למשנה"? לא. יהונתן נהרג בגלגל ואל זכה להיות משנה לדוד. זה שגורם לפרשנים גדולים³⁷ לומר שיהונתן חזר בגלגל כדי למלא ייעוד זה שהיה זכאי לו. על כך בפרק "נתניהו גלגל יהונתן בן שאל"

שדואג לא ידווח דבר שקרי לשאל שעשוי להתברר כשקר לכשאחזיק יכחיש זאת. מכל זה עולה שאחזיק שאל לדוד באורים ותומים.

³⁶ יש לציין שיש לדוד חלק באשמת הריגת כהני נוב. ראשית דוד אומר בעצמו "ידעתי כי שם דואג..." כלומר ידעתי שהוא מסוגל להלשין והייתי צריך לקחת זאת בחשבון. כמו כן בפרק כא פס ב נראה שדוד ממציא "המלך ציוני דבר" ובגלל זה אחזיק שאל לו. אכן יש מפרשים שאמרו שדוד נענש על כך ושילם במות בניו.
³⁷ שם משמואל, סוף פרשת תולדות. שנת תרע"ו

ישנם שלבים נוספים בעליית דוד למלכות ולא נתעכב עליהם. רק נזכירם בקצרה. הם מתאפיינים בעוצמת נס ההימלטות מיד שאול. כל אירוע חריף יותר, או לכל הפחות מלמד משהו.

הזיפים

בפרשת הזיפים (שמ"א כג, יט) - שם מתחדש שאפילו שמסגירים את דוד באופן אקטיבי, זה לא מצליח ודוד שורד (קעילה רק רצו להסגיר ולא הסגירו). כך נוצר מצב שדוד במדבר מעון "וילך שאול מצד ההר ודוד ואנשיו מצד ההר מזה". דוד בהישג ידו של שאול. ואז קורה נס ממש, מלאך - שליח מודיע לשאול שחייבים לעצור כי פלשתים פשטו על הארץ. דוד ניצל "בזכות פלשתים"

מדבר עין גדי

במדבר עין גדי מתקיים אירוע שיא. שאול עם 3000 איש, פי חמישה מדוד הבורח עם 600 איש. שאול נכנס למערה לעשות צרכיו, "להסך את רגליו". שאול כרגע לבד כנראה, ללא שום אדם עימו. דוד בירכתי המערה. הוא רואה הכל. לא רק שדוד אינו בסכנה, הוא במצב שיכול להרוג את שאול ואף להרגיש מצפון נקי. דוד כורת את מעיל שאול (את כנף הציצית). דוד מתחרט על מעשהו. הוא צריך "לשסע" (פועל יחידאי בהקשר זה) את אנשיו הכועסים מאוד שלא ניצל הזדמנות. מתקיים דו שיח נוקב בין דוד לשאול. דוד מכנה את שאול "אבי" ושאול מכנהו "בני". שאול בוכה במעמד זה. הפרשיה מסתיימת באמירה הדרמאטית ביותר שאמר שאול לדוד אי פעם "ועתה ידעתי כי מלוך תמלוך וקמה בידך ממלכת ישראל". כשהוא אומר "ידעתי כי מלוך תמלוך" אין חידוש בדבר כיון שיהונתן כבר הודיעו "ואתה תמלוך... וגם שאול אבי יודע כן". החידוש הוא "וקמה בידך ממלכת ישראל". בניגוד אלי, אומר שאול שמלכתי אך לא קמה בידי ממלכת ישראל, אתה תקים שושלת מלכות לנצח. מה שנותר לשאול להשביע את דוד שלא יכרית את זרעו ולא ישמיד את שמו.

מיד אחר כך מופיעה מיתת שמואל. פרשת דוד ונבל. פרשת מדבר זיף שם לקח הצפחת מראשותי שאול ולא הרגו. הבריחה לאכיש מלך גת. מיתת שאול בגלבוע

היום שאחרי נתניהו

סיפורי שאול ודוד מפרק טז עד פרק כו הם למעשה מסכת התעצמותו של דוד על פני שאול. שלב אחר שלב, כשבכל שלב ישנה או החרפת הנס או חידוש כלשהו הגורם לסיפור להיות מודל ולא תיעוד בעלמא.

בדורנו הסיפורים שונים אך העקרונות דומים מאוד : העברת "המלכות" בשלבים מנתניהו לכשזה ימצה ויסיים את שלטונו (שנמשל בגדול לממלכת שאול) אל גורם "דויד" הוא שלב מתבקש. הציונות הדתית שבמוקדם או מאוחר עשויה להנהיג את המדינה היא הגורם הקרוב ביותר למושגי דויד המלך. (וכנראה תרכיב ממשלה בשלב מסוים). למען האמת זה לא אמור להפתיע כל כך. זהו אותו מהלך רוחני של חילופי משמרות בין משיח בן יוסף למשיח בן דוד. הדברים היו כבר בתנ"ך ואינם חדשים ברמת העקרונות.

אפרש מעט את הדברים : ההשוואה פה אינה פשוטה והרמטית. אין היא אומרת שמלכות שאול היתה חילונית מול מלכות דוד שהיתה דתית. אין זה נכון. ההשוואה היא יחסית. בתנ"ך היא לבשה לבוש של מלכות זמנית, מלכות שנגועה באמונה לא טוטאלית בה ובנבואה (שאול לא ממתין לגמרי לשמואל ולא משמיד לגמרי את עמלק כפי שהתבקש) וכיום היא לובשת לבוש של מן "ימניות" חילונית לא ברורה, שחוקה, מאמינה אמונה לא מובהקת באלוהים, מכילת אויב ועוד. או בקיצור לא משיחית. זמנה הולך ועובר. זאת ועוד הציונות הדתית מתאפיינת ביילודה גבוהה (גם החרדים כך אבל זה סיפור קצת אחר) מה שלא קורה בקבוצה השנייה (שלא לדבר על השמאל)

נסיונות הדיכוי שהיו ויהיו מצד נתניהו, (כולל אפשרות חבירה ל"כחול לבן" קרי, הקמת גוש בלתי משיחי בבחירות של יז אלול תשע"ט) כמו מלכות שאול, גדולים כקטנים, לא יצלחו לענ"ד. בסופו של דבר נתניהו יסכים ואף יברך בלית ברירה על הצלחת השלב הבא בגאולה. צריך לזכור כי הציונות הכללית היא זו שילדה את הציונות הדתית. האם תשמח בסופו של יום בבנה השובב שמתקדם הלאה.

פרק ו: משיח בן יוסף ומשיח בן דוד

לאחר שסקרנו בפרק א את המקבילות בין נתניהו לתנ"ך בקצרה, נעמיק מעט במושגים הקלאסיים "משיח בן יוסף" ו"משיח בן דוד"

נתניהו (ועקרונית כל ראשי ממשלות ישראל ומנהיגיה הבכירים) מגלם את המונח הראשון מבין השניים דלעיל, משיח בן יוסף.

מונחים כבדי משקל אלו שמשו את חכמי ישראל מהתנ"ך עד עצם היום הזה. אנסה לדברר כאן אותם בשפה קלה. בקיצור ממש נומר, שמשיח בן יוסף הוא הופעת שלטון ישראלי האחראי על החומר ומשיח בן דוד על הרוח. ובהרחבה: דיברנו לעיל על רחל ולאה, "אשר בנו שתיהם את בית ישראל" (רות ד). הקדים רחל ללאה כיון שזהו סדר הגאולה. כך היה וכך יהיה. כך היה: כניסת ישראל לארץ בהנהגת יהושע בן נון (בן אלישמע בן עמיהוד נשיא שבט אפרים) ההנהגה המשיכה עם השופטים (ככלל: משה - חמה. יהושע - לבנה. שופטים – כוכבים. דברי המדרש והרמז"ו). תקופת השופטים (369 שנה) היתה מורכבת ממנהיגים שונים, גם היא בחינת משיח בן יוסף. רוב שנות השופטים היו מישראל ולא מיהודה ואף היו מהצד של רחל ובלהה. אפרט: אהוד מבנימין. 80 שנה. דבורה וברק מנפתלי 40 שנה. גדעון ממנשה בן יוסף 40 שנה. אבימלך בנו 3 שנים. תולע בן פואה מיששכר 23 שנה. יאיר הגלעדי 22 שנה. יפתח הגלעדי 6 שנים. אלון הזבולוני 10 שנים. עבדון בן הילל 8 שנים. שמשון מדין 20 שנה.

נמשיך, עתה מגיעים להמלכת מלך. המלך שאול. שבט בנימין. למה נקרא שאול? כי שאלו אותו. רבי מנחם עזריה מפאנו מסביר שאילו לא שאלו היתה תוצאה אחרת:

"ואלמלא ששאלו ישראל מלך שלא כהוגן לא אכלוהו פגה למלכות ראשונה ודוד ויהונתן המלך והמשנה היו מזומנים לעשות מלוכה של קיימא על ישראל אבל מאסם מלכות שמים והמכשלה של פסול מיכה שהיה ביניהם גרמה להקים להם מלך שאול כשמו כן הוא מושאל לכתר מלכות לפי שעה" (ספר עשרה מאמרות - מאמר חקור דין - חלק ד פרק טז)

רק אחרי אחרי כל זה מגיעים למלך האידאלי, דוד, שכובש את המלוכה מהדלת האחורית כמו כניסת אימו לאה לנישואין. דוד מגיע מהתחתית. המועמד

הרשמי למלכות הוא יהונתן ולא אחר. זו תוכנית שאול, וכך אומר לבנו: "כי כל הימים אשר בן ישי חי על האדמה לא תיכון אתה ומלכותך" (שמואל א כ לא),

מה בין שאול לדוד ? הרבה נכתב על זה³⁸. ובלשון קצרה: שאול הוא מלך בגלל ששאלו. המלוכה מגיעה לו בהשאלה. דוד הוא מלך בקנין. המלכות שלו "רשומה בטאבו". של שאול לא. ואם נדבר בשפת המהר"ל, יתכן לומר שאול מלך "במקרה" דוד מלך "בעצם".

מלכות ישראל ככלל, שהיא בעצם משיח בן יוסף, נגועה בתערובת עבודה זרה לאורך כל ההסטוריה. בלשון התנ"ך זה נקרא "לבבו לא היה שלם עם ה'". עבדו את ה' אבל עבדו גם דברים נוספים. אין טוטאליות בעבודת ה' כי אם למלכות דוד. מלכי ישראל עבדו ע"ז הרבה יותר מיהודה. די לנו להזכיר כאן את אחאב ופעולו, שהכניס את הבעל לישראל, אם נרצה הוא אחד ה"מתיוונים" הראשונים. מלכות זו מכונה (בעיקר בספר הושע) "אפרים". אפרים במשמעותו המצומצמת הוא בנו הצעיר והמועדף של יוסף. במשמעותו הרחבה בתנ"ך הוא מייצג מלכות ישראל (כלומר ישראל ולא יהודה) בשפת המקובלים יהונתן הוא הזכר ודוד הוא הנקבה, וכך, מלכות בן יוסף היא זכרית, היסוד הזכרי (זעיר אנפין) ומלכות יהודה היא הנקבה, ה"מלכות". מנגד לישראל, עומדת מלכות יהודה שכללה על פי רוב, את בנימין והכהונה. יש לכך עדויות רבות אביא כאן מקצתם. די לנו להביא את תרבות אחאב ותרבות הבעל שהכניס בישראל. פסוקי התנ"ך מלאים בכך כגון "אפרים בעמים הוא יתבולל" לאמור, ישראל מחברים בין יהודה לאומות העולם. הם שייכים לבנין החומרי של הממלכה, הם מעורים בגויים, ולכן כשחודרת תרבות זרה הם המובילים אותה. מה שאין כן מלכות דוד שהוא חפה מכל זה. כן, היא קדושה יותר "היתה יהודה לקודשו". כל זה ידוע ומופיע בפרשנים ובספרות.

מה שאני רוצה להדגיש לקוראים חזור והדגש הוא כי הסיפורים הללו מסופרים בתנ"ך לא לשם הסיפור. לא לשם אינפורמציה. אין בתנ"ך אינפורמציה לשם אינפורמציה, אילו היה כך לא היה נכתב. כל אינפורמציה בתנ"ך היא מודל. מודל מוסרי או רוחני. ובלשון חז"ל "נבואה שנצרכה לדורות נכתבה ושלא נצרכה לא נכתבה".

אם כן, כיצד מתגלגל העניין בדורנו ?

עם כל כובדה של סוגיית משיח בדורנו, אנסה להתמודד עם השאלה

³⁸ ישנו ספר שלם בשם זה של הרב בכרך ז"ל

ובכן, העקרונות הללו שבתנ"ך לענ"ד חוזרים ומתגלגלים בדורנו. בבחינת מעשה אבות סימן לבנים. ובבחינת נבואה שנצרכה לדורות. אותם עקרונות בלבוש שונה. קשה למתוח קוים "אחד לאחד" אבל המבנה הכללי חוזר ונעור. גם בדור האחרון התנועה הציונית המדינית (אחרי מבשריה הרוחניים, גדולי ישראל למיניהם) מונעת במנוע הקרוי "הרצל" (הרצל – לב קטן) וכל הדומה לו. זהו הדור החלוצי שעסוק בעיקר בכלי, במסגרת, בחומר. רוח ישראל סבא לא היתה בראש מעיניהם. יצחק טבנקין, ממייסדי תנועת העבודה כבר העיר על כך בספרו כי דורו עסוק בבנין החומרי ועוד יקום דור שישאל את שאלות הזהות והמהות. אז לא היה זמן לשאול אותן. כל זה פחות או יותר מכונה משיח בן יוסף.

הייתי מסכם כך: מבנימין זאב הרצל ועד בנימין נתניהו – משיח בן יוסף. למען האמת זה הרבה יותר מורכב. לכל תופעה יש פנים וחץ. אם כך, התיאור הנ"ל הוא הביצוע המעשי של משב"י, שיש לו חוץ בדמות מנהיג מדיני, ויש לו פנימיות בדמות הצדיקים של התקופה (החל מהאר"י האו"ח הגר"א וי"א אף הרב עובדיה יוסף והרב אלישע וישליצקי זצ"ל. ועוד) ראה הספדו של הרב יהושע צוקרמן על הרב אלישע)

אט אט חודרת הכמיהה למהות וזהות, לה אנו קוראים (בין היתר) "משיח בן דוד". אין רגע ספציפי לחילוף ההנהגה, אולם אני נוטה לציין את שנת ה'70 לישראל כנקודת ציון לכך. כל אחד יבחר נקודה. העיקר שהמהלך קורה. זה מורכב, אך זה קורה.

האם ניתן לשים אצבע על הציונות ולומר שחלוציה שהיו מארצות אירופה ואשכנז הם הם בניה של רחל, יוסף ובנימין? או שמספיק לומר שהשלב החלוצי הוא "בחינת בן יוסף". (אותה שאלה צריך לשאול לגבי השלב הרוחני, בן דוד) הדעות בין חכמי דורנו חלוקות מה להשיב על כך. אני שייך לאלה הסוברים שהסיפור הוא גם אנתרופולוגי, ויש מעט חיזוקים לדבר³⁹

---

³⁹ הרב מזוז והרב מוצפי התבטאו בענין בעל פה, שהשתייכות האשכנזים כיום על פי רוב לשבט בנימין. הביטוי השגור "מאמא רחל" אצל החסידים יש בו כדי לתת חיזוק לדבר. בני אשכנז מעורים יותר בתוך התרבות המערבית. וכן דבריו של החיד"א בספר "מעגל טוב" אודות היותם של האשכנזים שייכים למידת הדין בעוד הספרדים שייכים לחסד. כל אלו נותנים כיוון לזיהוי האשכנזים כבניה של רחל. אולם זה רק באופן כללי מאוד.

פרק ז: שבט בנימין לדורותיו

עתה נצלול לחייו של בנימין, צעיר שבטי ישראל, בנה של רחל נתחיל בעובדות. כידוע, יעקוב נושא ארבע נשים בבית לבן ומהן יוצאים שנים עשר שבטי ישראל. כפי הנראה לא רק רחל ולאחיה היו אחיות אלא גם בלהה וזלפה. ארבע אחיות⁴⁰. וזה סדר לידתם: לאה יולדת את ראובן שמעון לוי ויהודה. אח"כ בלהה יולדת את דן ונפתלי, אח"כ זלפה יולדת את גד ואשר. ושוב לאה יולדת (לאחר מציאת הדודאים) את יששכר וזבולון. ואז רחל יולדת את יוסף, ובהמשך, בהגיעם לארץ ישראל, יולדת את בנימין ומתה בלדתה (בראשית פרק ל ופרק לה)

אפתח בשאלה. מדוע משפחת יעקוב צריכה להיות מורכבת מארבע נשים? (שכל הנראה היו ארבע אחיות, מנשים שונות של לבן) הלוא הדבר מסבך את עם ישראל ומקשה מאוד על אחדות ישראל שכל כך נדרשת? אכן ניתן לומר שמריבות האחים היו על רקע זה. לאחר עיון מקיף התשובה ברורה: משפחת יעקוב היא מיקרוקוסמוס של האנושות העתידה להתאחד באחרית הימים סביב משפחת ישראל, עם ישראל. לכן היא חייבת להיות מורכבת ממרכיבים שונים ואף הפוכים. ישנם מחקרים שמראים שאף צבעיהם של האימהות קשורות לזה. (רחל לבנה, וכך יוסף, בלהה שחרחרת וכך דן) כל זה מביא אותנו להבנה שלכל שבט יש תפקיד. זה ברור.

מה קורה אצל בנימין?

לאחר לידת אחד עשר אחיו בפדן ארם, נולד בנימין לרחל אימנו "בעוד כברת ארץ לבוא אפרתה". נשים לב שסיפור לידתו מופיע לאחר החלפת שם אביו מיעקוב לישראל. אם כך מלבד הנתון המוכר שבנימין נולד בארץ ישראל יש לצרף את הנתון שהוא נולד לישראל ולא ליעקוב. המשמעות היא שבנימין יכול לאחד את השבטים המפוצלים בין ארבע אימהות. וכן מופיע בספרי הסוד.

ספר בראשית עוסק באחים. האחים הראשונים קין והבל סיימו ברצח הבל. האחים (אחיינים) אברהם ולוט מסיימים בהפרדה, יעקוב ועשיו נפרדים, השבטים מוכרים את יוסף. ומה בסוף?

⁴⁰ וראה בחוברת "האימהות" לרב אורי שרקי שליט"א

ספר בראשית מסתיים באחדות . מי הגורם ? בנימין . יוסף מטמין את הגביע באמתחת בנימין על מנת לבדוק את אחיו, האם יבגדו שוב בבני רחל. האחים נתפסים. הגביע נמצא באמתחת בנימין, הם כועסים על בנימין. האחים ובראשם יהודה מוכנים להילחם עליו, יוסף לא יכול להתאפק ומתגלה לאחיו. וכך נוצרת האחדות. אם כן, בנימין, זה שנולד בארץ ישראל ולא בפדן ארם, לאביו שהוחלף שמו לישראל וכבר לא נקרא יעקוב, הוא הגורם המאחד.

אחדות השבטים אם כן, איננה טבעית ביולוגית. היא מופיעה לאחר משבר ועמל לאיחוי. אחים מלשון איחוי קרעים. (גם המילה אח - תנור בספר ירמיה מסביר רש"י מלשון אחי, שהעצים שם מלוכדים כאחים לקראת השריפה)

נמשיך צעד נוסף. בהיות הגביע אצל בנימין האחים האשימו אותו "גנב בן גנבת". אתה גונב את הגביע שבו מנחש יוסף. זה נחשב לבו של יוסף. וכן אימך גנבה התרפים לאביה לבן שנחשבו לליבו של לבן ("ותגנוב את לבבי")

התרפים ושבט בנימין

על מנת להבין את מהות בנימין נבחן את הקשר שלו אל "התרפים".

מה הם התרפים?

כותב "ספר הציוני" על התורה - פרשת תולדות

"ורחל לקחה את התרפים. מצאתי במגלות סתרים לוקחין בכור אדם אדום ושוחטין אותו וחותכין ראשו ומולחין אותו במלח ובבשמים הידועים וכותבין על ציץ זהב שם טומאה ומניחין תחת לשונו ומשימין אותו בקיר או בחלון אחד מחומת העיר ומפריזין עליו פרוזה (ס"א ומפריסין עליו פרוסה) וב' נרות דולקין לפניו ואז מדבר שנאמר והתרפים דברו און"

שער הפסוקים - פרשת ויצא

ונלע"ד חיים, כי לכן התרפים נעשים מאדם בכור, כנגד (שמות ד' כ"ב) בני בכורי ישראל. ובסוד רחל, בת בתחלה, ומולקים את ראשו, כנגד העקבים דלאה

שבוקעים ראש רחל ונכנסים בה ושם נאחזים ע"י שם טומאה שנותנים במקום ההוא.

דברים עמוקים. יהיה אשר יהיה ברור שמדובר באביזר מיסטי לצורך התקשרות עם כוחות עליונים להשגת מטרות. זה עבד יפה ללבן. אחרת למה כעס על לקיחתם. אך בשפת התנ"ך זהו סוג של עבודה זרה. לבן משיג דרך התרפים את עושרו. רחל היא המנכלי"ת של משק לבן, שהיתה קשורה אליו ("הצאן אשר לאביה" התרפים אשר לאביה") גונבת לו אותם. לכאורה כדי לבער עבודה זרה מבית אביה, אך כתוב אחר כך "ורחל לקחה את התרפים". לא רק גנבה. מדוע לא ביערה אותם? הרי זו עבודה זרה? מדוע יושבת עליהם ונותנת לאביה לחפשם. המדרש מספר שנעשו התרפים כקיטונות בדרך נס. לבן כבר חיפש באוהל יעקוב ורחל וחזר לחפש שם שוב. הוא מכיר את רחל. הוא חושד בה. רש"י אומר שהיתה משמשנית. רק היא מסוגלת לקחתם. היא מבינה את ערכם. היא גם לא מגלה ליעקוב. למה שלא תגלה? הוא יכעס הוא לא צריך עבודה זרה אצלו. הוא מאמין בה לגמרי. גם לבן יודע את ערך ביתו המוכחרת. לכן לא רצה לתיתה ליעקוב. רק את לאה התמימה. ועתה הוא מתעקש לחפש שוב באוהל יעקוב ורחל עד שיעקוב ממש כועס עליו. "כי מיששת את כל כליי" כל זה אינו סתם. **מסתבר מאוד שרחל חפצה בינתיים בתרפים הללו.** היא יודעת ערכם ושימושם. היא מחוברת ליעקוב ואמונתו אך דומה לא נפרדה לגמרי מגילולי בית אביה, גדול המכשפים (ובכלל יציאת יעקוב מבית לבן מקבילה ליציאת מצרים שענינה יציאה הדרגתית מעבודה זרה) הדודאים לא עזרו לה ללדת אלא התפילה. בשלב ראשון רחל מתפללת לאלוקים, לא לה! היא לומדת מיעקוב להכיר את ה', ואז, רק אחרי לידת יוסף מזכירה את שם ה' (יוסף ה' לי בן אחר) פעולה שעשתה לאה מהתחלה.

התרפים עוברים בתוך שבט בנימין לאורך התנ"ך. שאול מתבקש (שמואל א. טו) על ידי שמואל להשמיד את עמלק טוטאלית. הוא מבצע זאת חלקית ואינו הורג לא את אגג המלך ולא את בעלי החיים. שמואל פונה אליו בתוכחה "כי חטאת קסם מרי ואוון ותרפים הפצר" פירוש, מי שממרה את דבר הנביא, מי שמפצירים בו לבצע משימה ואינו מבצע כראוי, כמוהו כעבודה זרה שנקראת קסם או תרפים. הכל נראה סביר אבל למה להזכיר תרפים? יש משהו עם בנימין והתרפים, הוא לא נגמל מהם. ועוד נבסס זאת בהמשך.

בהמשך ספר שמואל, לאחר שדוד ניצח את גולית וקיבל את מיכל בת המלך, דוד נקלע לצרה. שאול העוין את דוד שולח מלאכים להקיף את בית דוד ומיכל וללכודו. דוד קם באמצע הלילה ומיכל ממלטת אותו דרך החלון. היא שמה

במיטתו את התרפים : "ותקח מיכל את התרפים ותשם אל המטה ואת כביר העזים שמה מראשתיו ותכס בבגד. היא מדווחת לאביה דיווח כוזב שדוד חולה וכך ניצל דוד . זה מזכיר מאוד את רחל שהחזיקה בתרפים ולמעשה רימתה את אביה. היא מסבירה לאביה שכעס עליה כי דוד הכריח אותה לשחררו. על כל פנים התרפים חוזרים ומופיעים במשפחת בנימן כפי שהזכרנו.

צריכים אנו להבין שלכל שבט יש ייחוד. השבטים הם תיקון השכינה כדברי המקובלים

לאחר שנולדו 11 אחיו בפדן ארם נולד האח האחרון, בנימין. הוא היחיד שנולד בישראל ולא בארם נהריים והוא גם היחיד שנולד ליעקוב לאחר ששונה שמו לישראל

מעיון מקיף בתנ"ך ובעלי הסוד ברור שמהות שבט בנימין היא הדבק שבין השבטים

בבראשית נאמר ותגנוב רחל את התרפים... ורחל לקחה. אינני מבין, אם רחל גנבתם לשם השמדתם כפי שמבינים הרבה פרשנים, מדוע לא השמידה אותם? מדוע צריך להיות כתוב ורחל לקחה... אין זאת אלא שרחל קשורה לתרפים מדוע אנו מוצאים אותם אצלה? הרי היתה יכולה להשליכם בדרך, לשורפם. עוד אני שואל, למה לא הודיעה ליעקוב? משהו פה לא ברור. במבט שני ושלישי בכתוב אתה מוצא שרחל חפצה בתרפים. הכתוב אומר מפורש ורחל לקחה את התרפים ותשימם.... רחל איפוא רוצה בתרפים. לענ"ד, רחל שהיא המנכ"ל של בית לבן שהתעשר בגלל התרפים - קשה לה להיפרד מנכס זה. אנו מוצאים בתנך את שבט בנימין, מבני רחל, שוב ושוב מסובך עם תרפים...

מהי מהותו של בנימין ?

ובכן, בנימין האח הקטן, הוא הגורם המאחד בין שבטי ישראל. אפשר לראות זאת בתנ"ך, וגם בספרי הסוד. לדוגמא, בסוף ספר בראשית יש מאבק סביב בנימין. יוסף מניח את הגביע באמתחת בנימין. אחר כך הדבר מתגלה. יוסף דורש שבנימין יהיה לו עבד אך האחים ובפרט יהודה נאבק עליו לחיים ולמוות. כידוע, יוסף רצה לבדוק את אחיו אם עשו תשובה על מכירתו. הוא בדק אותם באחיו הביולוגי שהוא גם בנה של רחל. האחים עומדים במשימה, יוסף מתגלה לאחיו. האחדות המבוקשת סוף סוף מושגת "את אחי אנוכי מבקש". אחדות

השבטים. ובסוף ספר נוסף קורה דבר דומה. בסוף ספר שופטים, בני בנימין עושים דבר שלא יעשה, הם מתעללים באיש ופילגשו שבא ללון בגבעת בנימין. סיפור דומה לסיפור לוט וסדום. בני ישראל יוצאים למלחמה העקובה מדם על אחיהם מבנימין ולבסוף מנצחים. בנימין כמעט נכחד. השבט נותר ללא נשים אך הבעיה נפתרת ונמצאו נשים מיבש גלעד ומבנות שילה. לאחר שפתרו את הבעיה נוצרת אחדות בין השבטים שהוכרזה רשמית בט"ו באב "יום שהותרו שבטים לבוא זה בזה"

ומה היום? היום אין תרפים. יש טכנולוגיה מדהימה. יש כיפת ברזל ועוד הרבה דברים טובים. היא עשויה להסתיר את הקב"ה שהוא "אל מסתתר". אם היינו שואלים מי הוציא את בנ"י ממצרים קרע את הים וכו'? התשובה ברורה ומוחצת. הבורא. הוא שעשה זאת בקולות וברקים לעיני העולם "אני ולא שרף" אם שואלים מי הקים את מדינת ישראל זה כבר יותר מורכב. תלוי את מי אתה שואל. אם שאלת את היהודי המאמין התשובה תהיה ה'. אם נשאל חילוני מובהק התשובה תהיה: המחתרות, צה"ל. ואני שואל מי צודק? התשובה היא שניהם במאה אחוזים. ה' פועל דרך האדם. אל מסתתר. אם בעידן התרפים היה עלינו לזנוח אותם, הרי שבעידן הטכנולוגיה עלינו להשתמש בה כזרועו של הבורא⁴¹

---

⁴¹ ככלל, הרבה דברים שהיו בעבר מלאכים וענינים מסטיים הפכו בדורות האחרונים לטכנולוגיה. כמו החשמל (שם של מלאך ביחזקאל) רנטגן (עמוד הענן היה מגלה מה יש מעבר לחומר אטום כגון כד חרס), ואף אייפוד כיום נשתלשל שמו בגשמיות כשם האפוד במשכן שדומה בצורתו לאפוד, לחושן התנכ"י (על תופעה כללית זו כבר עמד האדמו"ר מצ'ורטקוב ז"ל)

פרק ח: דוד ומשיח בן דוד

כדי להבין את השלב של משיח בן דוד בגאולה יש לברר את זהותו של דוד בתנ"ך, ורק אז לעשות השלכות לדורנו. הכל על פי התורה וחכמי ישראל. כבר הקדימנו הרמב"ם שאמר שאי אפשר לדעת איך יהיו הדברים עד שיהיו. אין אנו מתיימרים לדעת מה יהיה אחר שהרמב"ם אמר את דבריו. אולם יש עקרונות נצחיים שחוזרים, בבחינת נבואה שנצרכה לדורות וצריכים אנו ללומדם.

נתחיל במיהותו ומהותו של דוד בתנ"ך. אחר כך נמתח קוים מדוד המלך לימינו. בבחינת "נבואה שהוצרכה לדורות".

מיהו דוד

על פי מה שידוע במקורות, דוד התגורר בבית לחם יהודה, בן לישי בן עובד משבט יהודה ולניצבת בת עדאל משבט דן. פרטים אלו לא היו ברורים בתחילה. לא היה ברור בהתחלה מי אביו של דוד, ושם אימו כלל אינו מופיע בתנ"ך רק בש"ס (בבא בתרא צא). יותר מזה, אפילו הלגיטימיות של דוד "לבוא בקהל" כלומר להחשב יהודי, היתה מוטלת בספק. ממקורות אלו ואחרים נבין מיד שישנה חשאיות רבה, ערפול, סודיות וטשטוש של אישיותו. שלא נדע מיד. ובסגנון המקובלים נומר שהורתו ולידתו של דוד היתה חשאית כדי שלא יאחזו בו הקליפות, החיצונים. בשפת דורנו נוכל לומר שדמותו הוסתרה כדי שלא תשלוט בו עין הרע או ש"לא יקלקלו את ההצגה"

דוד נמשח בבית לחם על ידי שמואל הנביא, גדול הדור. לאחר מכן נקרא לנגן בבית שאול, לאחר מכן היכה דוד את גולית והתחיל מסכת חיים מסובכת עם בית שאול עד שעלה למלוכה. הוא נחשב מלך אידאלי של ישראל עד היום. זה בקצרה לפי סיפור התנ"ך.

כדי לעמוד על זהותו של דוד נצטרך להתבונן בהרחבה

לאחר שהיכה דוד את גולית (שמואל א, יז) התנ"ך חוזר רגע לאחר לספר לנו מה קרה בצמרת הבטחונית שעה שדוד החליט לצאת אל מול גולית (ש"א יז.נה)

ספר שמואל א פרק יז :

**(גה) וכראות שאול את דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל אבנר שר הצבא
בן מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתי:**

(גו) ויאמר המלך שאל אתה בן מי זה העלם:

שאלה מפורסמת היא: למה שאול שואל בן מי הוא דוד וכי אינו מכירו ? (יבמות
עו:) והרי דוד לא מזמן התייצב אצל שאול לנגן לו במצוות המלך ובידיעת ישי
אביו ? (סוף פרק טז). תשובות רבות ניתנו. העיקרית שבהן היא שעתה שאול
מעמיק לשאול על ייחוסו של דוד. כבר לא מספיקה ההיכרות השטחית. שאול
זוכר היטב מה שאמר לו שמואל: "קרע ה את ממלכות ישראל מעליך ונתנה
לרעך הטוב ממך" הוא מתחיל לחשוד. האם זהו רעי הטוב ממני ? בשביל זה
צריך לבדוק בייחוסו אם ראוי הוא להיות מלך ישראל. לכן עונה התלמוד
(יבמות עו:) שהוא מתחיל לחקור האם דוד הוא מבני פרץ בן יהודה או מבני
זרח ? זה משנה מאוד. אם דוד הוא מבני זרח אזי מדובר באישיות חשובה אך
לא בפוטנציאל להיות מלך. אך אם דוד מבני פרץ אזי ראוי הוא למלוכה שכן
"מלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו" וכדברי הגמרא שם.

עד שהם מדברים נכנס דואג האדומי "אביר הרועים אשר לשאול", דמות
שנחשבת שלילית, ומרגיע אותם: "אל תדאגו" עד שאתם שואלים אם מפרץ
אם מזרח, תבדקו בכלל אם הוא יהודי, שכן הוא בא מרות המואביה. ואין
מקבלים גרים ממואב. רצו להכריז על כך שדוד גוי, אלא שהיתה דילמה גדולה
על גיורה של רות בעצמה. ואז הגיע עמשא והכריע בשם שמואל שהגיור של
רות תופס.

וכך כתוב: "מיד ועמשא בן איש... ואמר כל מי שאינו שומע הלכה זו ידקר
בחרב. כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי עמוני ולא עמונית מואבי ולא
מואבית"⁴² (יבמות עז). ועיין שם ההמשך בגמרא)

מה קורה עכשיו. אבנר אומר שאינו יודע. המלך עונה לו שישאל בעצמו בן מי
"העלם". למה קורא לדוד עלם לאחר שקראו נער ? אמרו חז"ל כי נתעלמה
הלכה מהם. איזו הלכה ? שעמוני אומנם לא מתקבל לגיור אך עמונית כן. רות
היתה עמונית ולא עמוני, לכן יש לקבלה.

⁴² ושאלו בש"ס הלוא עמשא נוגע בדבר כיון שהוא בא להכשיר את עצמו ואת אימו אביגיל בת ישי. על זה ענו בש"ס כי בית
דינו של שמואל הרמתי היה קיים בזמן עמשא וכיון שכך, אינו חשוד לשקר כי תמיד אפשר לשאול את שמואל.

לבסוף אבנר מביא את דוד לפני שאול ושואל הוא ששואל

(נז) וכשוב דוד מהכות את הפלשתי ויקח אתו אבנר ויבאהו לפני שאול וראש הפלשתי בידו:

(נח) ויאמר אליו שאול בן מי אתה הנער ויאמר דוד בן עבדך ישי בית הלחמי:

דוד עונה בקצרה בן מי הוא. אין כאן רמז ברור לדיון בש"ס. הש"ס מבהיר לנו את הספק שהיה כאן ופתרונו. לפי הפשט דוד מסביר שהוא בן ישי. והרי נתון זה היה ידוע מפרק טז (פסוק כ) ?

מה התחדש כאן לפי פשט הכתובים ? יתכן שיש כאן רמז לספק נוסף שהיה בענין דוד .

חוץ מהספק בגיורה של רות אם תופס, יש ספק אם דוד הוא בן ישי או לא המדרש (ילקוט המכירי , תהילים קיח) יודע לספר לנו על ספק זה .

אקדים ואספר (למי שאינו מכיר את הסיפור התנכ"י)

במגילת רות מסופר על אלימלך, מגדולי שושלת יהודה ומהטוענים למלכות. הוא ואשתו נעמי ירדו מבית לחם יהודה למואב מכל מיני סיבות. בניהם מחלון וכליון נשאו שם נשים מואביות. המשפחה ירדה מנכסיה וכולם מתו מלבד נעמי. היא נותרה לבדה . עורפה אשת כליון חזרה לביתה, אך רות כלתה, אשת מחלון, שהיתה גם ביתו של עגלון מלך מואב, החליטה להתגייר ודבקה בנעמי ומעשיה . לאחר שהתנגדה נעמי הסכימה לחזור יחד עם רות לארץ ישראל לבית לחם . נעמי מצליחה לשדך לרות את בועז קרוב המשפחה. בועז נשא את רות הגיורת המואבית. על סמך פסק ההלכה שדווקא מואבי ממין זכר פסול לבוא בקהל אך מואבית יכולה. נולד להם בן ושמו עובד "הוא אבי ישי אבי דוד" .

אביא כאן את לשון מדרש ילקוט המכירי שמספר סיפור נורא (תהילים קיח)
(ילקוט המכירי הוא לקט מדרשים שליקט רבי מכיר מספרד לפני הגירוש, שנת 1410)

"אבן מאסו הבונים היתה לראש פינה. מדרש (מג) הן בעוון חוללתי מלא כתיב בשני ווין, פליגי בה תרי אמוראי במערבא , חד אמר דוד בן אהובה היה, וחד אמר דוד בן שנואה היה, כיצד ? ישי ראש לסנהדרין היה, ולא היה יוצא ונכנס

אלא באוכלוסא בס' ריבוא, והיה לו ס' בנים גדולים ופירש מאשתו ג שנים, לאחר ג שנים היתה לו שפחה נאה ונתאוה לה. אמר לה ביתי תקני עצמך הלילה כדי שתיכנסי אלי בגט שחרור. הלכה השפחה ואמרה לגברתה הצילה עצמך ונפשי ואדוני מגהינם, אמרה לה מה טעם, שחה לה את הכל, אמרה לה ביתי מה אעשה שהיום ג שנים לא נגע בי, אמרה לה אתן לך עצה, לכי תקני עצמך ואף אני כך, ולערב כשיאמר סגרי הדלת תכנסי את ואצא אני, וכך עשתה. לערב עמדה השפחה וכבת את הנר, באת לסגור את הדלת נכנסה גבירתה ויצאה היא, עשתה עימו כל הלילה נתעברה מדוד, ומתוך אהבתו על אותה שפחה יצא דוד אדום מבין אחיו. מכאן אמרו חכמים צריך אדם לקשט עצמו ולעמוד כנגד אשתו בשעה שהיא עולה מבית הטבילה. לט' חודשים בקשו בניה להרגה ואת בנה דוד, כיון שראו שהוא אדום, אמר להם ישי הניחו לו ויהיה לנו משועבד ורועה צאן. והיה הדבר טמון עד כח שנה. כיון שאמר לו הקדוש ברוך הוא לשמואל לך ואשלחך אל בית ישי הלחמי (הפסוק במקור: "אל ישי בית הלחמי" ל.ס.). כיון שהלך הקריבו לו את אליאב, כיון שראהו אמר אך נגד ה' משיחו. אמר הקב"ה אל תבט אל מראהו הקריב ה' והג' עד שבעת בניו. אמר לו שמואל לישי התמו הנערים? אמר לו תמו, אמר לו הקב"ה אמר לי לכה ואשלחך אל ישי ואתה אומר תמו? אמר לו עוד נשאר הקטן, והא רועה בצאן, אמר לו שלח והביאהו, כיון שבא התחיל השמן מבצבץ, אמר לו הקב"ה לשמואל, שמואל אתה עומד ומשיחי עומד, קום משחהו כי זה הוא, פינה השמן על ראשו ונקרש באבנים טובות ומרגליות, חזר הקרן מלא כשם שהיה, היה יורד על פי מדותיו, וישי ובניו היו עומדים ברתת ואימה, אמרו לא בא שמואל אלא לבזותנו, ולהודיע לישראל שיש לי בן פסול, ואמו של דוד שמחה מבפנים ועצבה מבחוץ. כיון שנטל כוס ישועות שמחו כולן, עמד שמואל ונשקו על ראשו, פתח ואמר ה' אמר אלי בני אתה באותה שעה אמרה אימו אבן מאסו הבונים כתיב, אמרה אי בן שמאסו אותך אחיך היתה לראש פינה ועלית על כולן אמרו לה בניה מאת ה' היתה זאת לפיכך זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו.

עד כאן לשון המדרש

(לא ידוע לי על מקור לפני ילקוט המכירי. אגב, שם למטה מופיעה הערה "לא מצאתי המאמר והיה לפניו באיזה מדרש הנאבד" הערה מג.)

למתקשים בשפת המדרש אסביר בקצרה:

המדרש מגלה לנו שלא היה כל כך ברור בהתחלה שישי הוא אבי דוד.

שכן ישי, שהיה צדיק גדול ("מת בעטיו של נחש"). הוא מת רק בגלל חטא אדם הראשון) חשש לעת זקנתו שמא טעות טעה בועז בקחתו את רות ומימלא כל ששת ילדיו גויים. מה עשה? נפרד מאשתו. שמה היה נצבת בת עדאל (בבא בתרא צא). ניצבת בת עדאל היתה משבט דן⁴³.

שפחה כנענית היתה לישי. ישי החליט לשחררה על תנאי ואמר לה שאם הוא גוי הרי הוא מותר לה כגוי עם גויה, ואם הוא יהודי הרי השפחה משוחררת (זה למעשה מגייר אותה) ומותרת לי כיהודיה ליהודי כדת וכדין. הלכה השפחה וסיפרה לניצבת את הענין. בעת שרצו להתייחד הלכה השפחה וקראה לניצבת לבוא במקומה.

מה קורה כאן? ישי הצדיק מתייחד עם נצבת וחושב שהיא השפחה. בדומה ליעקוב אבינו, שמתייחד עם לאה וחושב שהיא רחל.

וכך כותב החיד"א זיע"א:

ספר יוסף תהלות - על תהילים פרק ד פסוק ה

רגזו ואל תחטאו אפשר על דרך שדרשו רז"ל שהיו אומרים מרות אמרו בלבבכם שתי אחיות [כן אפשר לומר] א"נ אפשר לומר בסגנון אחר והוא דיש לחקור דישי תבע שפחתו וכיון לטהר זרעו כמ"ש הרמ"ע ז"ל חקור דין ח"ג פ"י והשפחה נאמנה גילתה לאשת ישי ובאה במקום השפחה והשתא מצאה החקירה דא"כ ח"ו היה בן תמורה וכן יש לחקור בראובן כי מחשבתו לרחל ואשכחן לחד מרבואתא קמאי בכ"י שתירץ דהכל הולך אחר האשה. והנה היא לאה ואשת ישי טהרו רעיוניהן מאד מאד ולכן ראובן ודוד כשרים ככל קדושי ישראל וכמ"ש במ"א. וז"ש רגזו ואל תחטאו לומר שאני בן תמורה אמרו בלבבכם על משכבכם שבאתם משתי אחיות ובכלל ראובן, ומוכרח שהכל תלוי באשה:

החיד"א מביא פה את המדרש, שהיו שקנטרו את דוד על אופן לידתו לעולם. דוד עונה להם שגם הם מבני רחל ולאה שהתחלפו. כי הדברים נקבעים לפי **מחשבת האם** ונצבת ידעה שנמצאת עם ישי כשם שלאה אימנו ידעה שהיא עם יעקוב. הגברים לא ידעו והנשים ידעו.

⁴³ יש לכך ראיות: ילקוט שמעוני ויחי קס. ספר חמדת ימים ב, כט. (ומופיע גם בסידור ע"מ, בסדר הנשיאים בניסן נשיא לבני דן). מסכת ב"ב צא. מופיעה אימו של דוד לצד אימו של שמשון ואחותו, משום הקרבה המשפחתית.

על כל פנים, כשנולד דוד חשבו האחים שאינם זנתה וחשבוהו למזר . מה גם שנולד אדמוני ושונה. על כך אומר דוד בתהילים (סט) "מוזר הייתי לאחי ונוכרי לבני אימי" .

ממשיך החיד"א בספר יוסף תהילות (תהילים פרק סט פסוק ט) :

מוזר הייתי לאחי ונוכרי לבני אימי. אפשר במה שמצאתי בס' קדמון תורת המנחה כ"י שהביא מרז"ל דישי תבע לשפחתו וגילתה לאשתו ונשתנית וחשב שהיא השפחה ובאה אליה ונתעברה מדוד. וידעו הבנים שהיה ישי פרוש מאשתו וא"ל ראה אמנו הרה לזנונים ורוצה להרגה לה ולעוברת וא"ל אביהם הניחו לה שתלד ולא תוציאו לעז עליכם ויהיה הולד מאוס ועבד לכם זהה"ד ומה שרצה ישי לבא על שפחתו כבר פירש הרמ"ע ז"ל שהיה רוצה לטהר זרעו וכמ"ש במ"א בס"ד. וז"ש מוזר הייתי לאחי שחשבו שאני ממזר ונוכרי לבני אימי שחשדו על אמנו שזינתה.

כל התסבוכת הזאת החזיקה עד שהגיע שמואל למשוח את דוד למלך. ועד בכלל. סיפור די מוכר . שמואל מגיע למשוח מלך בבית ישי בבית לחם. הוא אינו אומר שהגיע למשוח את דוד , שמא יהרגנו שאול. הוא אומר שהגיע לזכוח לה. ישי מכנס את בניו. שמואל מעביר את בני ישי ואומר שאף אחד לא נבחר. "התמו הנערים" ? הוא שואל. "עוד שאר הקטן בצאן" עונה האב "שלחה וקחנו כי לא נסוב עד בואו פה" פוקד שמואל. דוד מגיע , הוא נמשח בקרב אחיו.

ישי לא חשב שצריך להביא את דוד שהרי אינו בנו. ולכן התנ"ך אומר שהעביר שבעת בניו. אולם כמה פסוקים לאחר מכן מופיע שהיו לו שמונה בנים.

"ויעבר ישי **שבעת בניו** לפני שמואל ויאמר שמואל אל ישי לא בחר יהוה באלה (שמואל א פרק טז, י)

"ודוד בן איש אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי ולו **שמונה בנים** והאיש בימי שאול זקן בא באנשים" (שמואל א פרק יז, יב)

סתירה מפורשת. אלא שעכשיו מתברר לישי שדוד הוא בנו ולא רק בנה של נצבת. בפסוקים הבאים התנ"ך חוזר על כך שדוד הוא **בנו** של ישי .

כל הנ"ל מסביר לנו את הערפל , את האנונימיות סביב אישיות דוד. המקובלים מסבירים שנשמת של דוד צריכה לצאת בחשאי כדי שלא יאחזו בה החיצונים, הקליפות. דוד צריך הגיע בחשאי

למעשה ישנם שלושה ערפולים סביב דוד הראשון מצד היותו מגיע מרות המואביה. האם מואבי כשר. השני מצד הוריו שלא ברור אם ישי הוא אביו או שמא ממזר הוא. השלישי אם הוא מבני פרץ שראי למלכות או מבני זרח שהוא איש חשוב אך לא מלך

שלושת הערפולים מתבררים בהדרגה בשלב הבא, מעמד הריגת גולית יש כבר שלב של שמחה בהתבררות זאת

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף קיט/א מופיע :

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן :

"אודך כי עניתני" - אמר דוד

"אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה" - אמר ישי

"מאת ה' היתה זאת" - אמרו אחיו

"זה היום עשה ה' " - אמר שמואל

"אנא ה' הושיעה נא" - אמרו אחיו

"אנא ה' הצליחה נא" - אמר דוד

"ברוך הבא בשם ה' " - אמר ישי

ברכנוכם מבית ה' " - אמר שמואל

"אל ה' ויאר לנו" - אמרו כולן

"אסרו חג בעבתים" - אמר שמואל

"אלי אתה ואודך - אמר דוד

"אלהי ארוממך" - אמרו כולן

דברים אלו שנאמרים בשעת ההלל (ויש אף שכופלים אותם) ממחישים את ההתרגשות שבפסוקים. כיון שבמעמד הריגת גולית נתגלה דוד בעולם.

מה אומר ישי ? אבן מאסו הבונים, ומפרשים בן שמאסו אותו שאר בנים (כי חשבוהו ממזר וכנ"ל) היתה לראש פינה. מתברר שדוד הוא גם כשר וגם ראוי למלוך. הן ממשיחת שמואל הן מהריגת גולית

אין אנו נביאים לדעת מה יהיה בדורנו , אולם התנ"ך מסביר לנו שסביב משיח יש ערפל גדול. זה יבוא ממקום מפתיע . תפקידנו הוא להתפלל על כך ולעשות מה שאפשר .

למה המלכות קשורה למואב ועמון

נכון , המדרשים מספרים והפרשנים מסבירים שיש ענין שמלכות יהודה תהא בנויה גם מעמון ומואב . השאלה היא מדוע .

ההסבר של בעלי הקבלה:

הקב"ה אומר בתהילים "מצאתי דוד עבדי" איפה מצאתי ? במואב ועמון. והכתוב בבנות לוט מתכתב עם פסוק זה "ואת שתי בנותיך הנמצאות" מצאתי – נמצאות. עמון ומואב נקראים "שתי פרידות טובות" כלומר שני גוזלים טובים שיש לה להוציא מעמון ומואב . מהו העומק של זה ? מהרח"ו מסביר זאת באריכות בשער הפסוקים ⁴⁴. אנו נסביר זאת בלשוננו :

קליפת עמון ומואב נצרכת לקיומה של מלכות בית דוד כקליפה השומרת את הפרי , אם הפרי בסדר , אזי הקליפה שומרת . אם הפרי לא בסדר הקליפה משתלטת. היכן מצאנו שהיא שומרת או הורגת ?

בספר מלכים ובפרט בספר דברי הימים מסופר שיואש המלך נהרג על מיטתו לאחר שסטה מדרך ה' (שעשה עצמו אלוקים)⁴⁵. במלכים הסתפקו בכתיבת שמותם, אך ספר דברי הימים טורח לספר לנו גם מה מוצאם של ההורגים "ואלה המתקשרים עליו זבד בן שמעת העמונית ויהוזבד בן שמרית המואבית"⁴⁶

מה כל כך חשוב לספר לנו מי הרגו את יואש ומה מוצאם ?

מדובר בשני שומרי ראש מאוד אישיים . תפקידם ברור להם, הם השומרים על מלכות יהודה. מאז ימי דוד . הם בני בית במלכות דוד. כשהמלך עובד לפי רצון ה , הרי שהם משרתי ושומרי ראש צמודים ומבטיחים, בבחינת קליפה השומרת לפרי. ברגע שהמלך סורר , תפקידם התחלף. מעתה הם הקליפה המשתלטת על הפרי. יש דמיון בזה לאנשי הווקף הירדני בהר הבית. הירדנים כיום בחינת

⁴⁴ שער הפסוקים - פרשת וירא ד"ה : סוד עמון ומואב מה ענינם

⁴⁵ מל"ב , יב, כא

⁴⁶ (דה"ב כד, כו)

עמון ומואב , הם יעשו הכל לשמור על הר הבית מפני היהודים והישראלים שנראים כמאיימים על מקומם העתיק. אולם בבוא הזמן כשעם ישראל יחזור להיות שורשי וידרוש את ייעודו האמיתי – מלכות יהודה בתפארתה, הם יתהפכו ויעשו הכל לכבד ולחזק מלכות קדושה זו.

ישנן שתי ברכות בתפילת שמונה עשרה שיש להתבונן בהם : ברכת בונה ירושלים וברכת את צמח דוד. הפשט של הברכות ברור , לבנות את ירושלים ולהצמיח את צמח דוד. אולם בעלי הסוד הסבירו את העומק. בונה ירושלים היא בקשה להצלחת משיח בן יוסף (יש סידורים כיום שכתוב בהם "יכוון להתפלל על משיח בן יוסף שיחיה ושלא יהרג על ידי ארמילוס הרשע") וברכת "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח" היא תפילה להצלחת משיח בן דוד .

מדובר בצמח, שצומח אט אט, לא ביום אחד. אח"כ מדובר בקרן , משהו חזק מאוד . הברכה באה אחרי בונה ירושלים כי משיח בן דוד יוצא מתוך משיח בן יוסף. זה מה שהיה בתנ"ך ועיקרון זה אמור לחזור בדורנו. (זהו עיקרון בעולם הסוד , בעולם הספירות, שמדבר על זכר ונקבה . בלשון הסוד זה נקרא זיווג ז"א ונוק' – זעיר אנפין ונוקביה). לא נדע את הפרטים , אך את העיקרון עלינו לדעת כדי שיתממש על הצד הטוב ביותר

כמו כל התפילה , יש בברכות הללו כוונות גדולות על פי הסוד , זהו ענין עמוק ורחב שיחידים עוסקים בו ועיקר הלימוד הוא בעל פה

אני מניח ששאלו לא שמעו על משיחת שמואל. את הריגת גולית הוא חווה היטב . ומעתה הוא מנסה לבדוק האם דוד הוא המלך החדש. לו ידע ששמואל משחו כבר לא היה מסתפק בזה והיה מנסה להרוג את שמואל כפי שחשש שמואל

דוד והמספר חמש

בפרק א' הבאנו קשרים רבים בן יהונתן בן שאול ונתניהו למספר חמש. אמרנו שליהונתן התווספה אות ה' שהיא **חמש** (חמש כוחות אותם הוא מעביר לדוד) ועוד.

גם לדוד יש קשר עם המס חמש : דוד אוסף **חמישה** חלוקי אבנים מהנחל. הוא מבקש מאחימלך **חמישה** לחם (לצורך חמישה אנשים שהיו עימו).יהונתן נשבע לו ומשתמש באופן בולט **חמש** פעמים במילה "ולא" דוד עצמו נחשב לאות ה

אחרונה של שם ה. בשפת המקובלים "ה תתאה" כלומר אות ה התחתית
(האחרונה) שבשם י - ה - ו - ה

פירוש הרמז"ו לחמש האבנים: "שהם סוד הה גבורות...והם סוד הה תיבות של
שמע ישראל ה אלוקינו ה"

פירוש הרמז"ו לגבי החמישה לחם: "שהם סוד החמישה חסדים" (שמ"א
כא,ד)

הרמז"ו דיבר במושגים קבליים. יהיה המובן אשר יהיה מדובר בדבר מהותי,
לא בסתם אנפורמציה. הבחירה ב5 יש לה משמעות. כמו כל שבב מידע
שבתנ"ך.

גם הפלשתים אותם צריך דוד להכריע ערוכים **בחמש ערי פלשתים**: אשדוד,
אשקלון, גת, עקרון, והחמישית והעזה שבכולן הלוא היא עזה המוכרת לנו כל
כך גם היום.

השם "דוד" - עיון לשוני

הדברים הבאים יוצאים מתוך הנחה שאנו בפתחה של תקופה חדשה. לפי
סימנים רבים במקורות היהדות (רק לזה צריך ספר בפני עצמו), וגם לפי
האינטואיציה הבסיסית⁴⁷ של המוני עם ישראל שמסיחים לפי תומם, אנו
בפתחה של תקופה חדשה, נקרא לה בשם הקלאסי "משיח בן דוד". הולך להיות
כאן משהו אחר.

כדי להבין את התקופה נתבונן מעט בדוד המלך, אחר כך במשיח בן דוד שכן
נתחיל בשמו של דוד. שם מורה על מהות (ובלשון הסוד שם מורה על מלכות
והדברים קרובים)

אקדים ואומר, פרשנות שמות עצם בתנ"ך היא מלאכה רבה וחשובה (ולרוב
קשה יותר מפרשנות הפעלים). קשה ממנה פרשנות השמות הפרטיים. על

---

⁴⁷ אינטואיציה זו היא כיום שארית של הנבואה שאבדה לנו. כיוון שאין נבואה צריך לראות לאן הולך רוב הציבור בדברים
הכלליים (מדובר בציבור שמקבל עליו עקרונות את התורה) למשל אנו רואים שהעם הולך ונהיה יותר דתי ויותר ימני. בלשון
חז"ל זה נקרא "פוק חזי מאי עמא דבר" צא וראה מה העם עושה

שאול הסברנו שכשמו כן הוא, **שאול** מאת העם למלוך. המלכות היא לו בהשאלה ולא במתנה עולמית.

לפני שנדון במילה דוד נדון בשם השבט ממנו בא, יהודה. יהודה לשון הודיה, כפי שאמרה אימו "הפעם אודה את ה". אכן יהודה הודה במעשה תמר כלתו. דבר נוסף יש לציין, שיהודה הוא השם היחיד בתנ"ך (וכנראה בעולם)⁴⁸ המכיל את כל אותיות שם ה (אותיות הויה) **כסדרם**.

מה פירוש המילה "דָּוִד" ?

זה כבר יותר קשה מיהודה. שורש ד.ו.ד פירושו הוא אהבה. דָּוִד פירושו אהוב. המילה דָּוִד פירושה אותו קרוב משפחה שתמיד אוהב. אכן זו מהותו של דוד שמעניק אהבה (בניגוד לאב שגם קובע גבולות)

המילה דָּוִד בתנ"ך נכתבת לעיתים בכתיב חסר, לדוגמא.

"ישקני מנשיקות פיהו כי טובים **דָּדִיךְ** מיין" (שיר השירים א,ב)

"משכני אחריך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה **דָּדִיךְ** מיין מישרים אהבוך" (שיר השירים א,ד)

ותפקדי את זמת נעורִיךְ בעשות ממצרים **דָּדִיךְ** למען שדי נעורִיךְ (יחזקאל כג, כא)

דָּד פירושו שָׂד, שד מעניק חלב, הוא נועד לספק אהבה גשמית וגם רגשית. המילה דדים בלשון המקרא פירושה שדיים, ובחז"ל פירושה וגם ברזים (ובלעז לזביז).

נחזור לדוד המלך. גם בגימטריא, (שהיא אחת מדרכי הלימוד החשובות בתנ"ך) התוצאה 14. אהבה בגימטריא 13 ועם הכולל 14.

שלב המלכות של שאול הוא כמו שלב עבודת ה ביראה. השלב של דוד הוא כבר עבודה מאהבה. סופה של המילה יראה הוא תחילתה של המילה אהבה תהילים הוא שיר תפילה ואהבה לבורא. וכן שיר השירים שנכתב על ידי שלמה בנו.

---

⁴⁸ אמנם נמצא השם הוֹדִיָּה בדה"י, אך הוא מכיל את שם ה שלא כסדרו.

שמו של דוד עובר שינוי - שדרוג בתנ"ך, כמו אבות האומה⁴⁹. בספר תרי עשר ובדברי הימים (ובעוד מס מקומות בודדים) מופיע השם **דויד** מלא יוד. ברובד הטכני מסבירים החוקרים שישנו תהליך של התמלאות הכתב. אולם כבר הסברנו שלימוד תנ"ך יש הרבה יותר. החיד"א מסביר (מדבר קדמות ד,ד) ששמו של דוד התמלא כיוון שדוד ביקש זאת בתהילים "ולכן עזרא ברוח הקודש רמז זה בכתיבת דויד ביו"ד, ולא נכתב במלכים דלא מסימא מלתא. ואפשר דזה שאל דוד המלך עליו השלום עשה עמי אות לטובה שיתווסף אות בשמו של דוד"

החיד"א ממשיך ומסביר שמעתה שמו דויד בגימטריא כד כנגד כד צירופים של שם א.ד.נ.י⁵⁰ (יש 24 אופציות לסידור אותיות אלו)

מהי מהותו של דוד ?

התשובה בקצרה : תיקון חטא אדם הראשון, וביתר קיצור: תיקון העולם. נסביר מעט מן המעט ובקיצור נמרץ. אדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת. כששאל אותו ה' מה עשית, ענה האדם: "האשה אשר נתת עימדי היא נתנה לי" **מה היה צריך לענות אדם הראשון ? חטאתי.** סליחה טעיתי. ומה היה אומר על כך הבורא ? בסדר, לא תמות, תעשה תשובה. סוף. מה קרה במקום זה ? האדם האשים את אשתו וזה נחשב לו חטא חמור יותר כיון ש"כאן כפר בטובה". במקום לומר תודה שנתת לי את אשתי, האשים אותה.

מי תיקן כל זה ? דוד

מסקנה: צריך להיות **יהודי תרתי משמע**, כלומר גם להודות באשמה "חטאתי" וגם לומר תודה, כי זה מה שה רצה אחרי שברא העולם שמישהו יודה על כך. ולכן חזקיה שהיה "כמעט משיח" לא נעשה משיח כי "שכח" לומר תודה על נס מפלת סנחריב⁵¹.

כיון שחטא אדם ולא הודה מיד, דינו למות. באותו יום. יום אצל הקב"ה הוא 1000 שנה. נחסרו לאדם 70 שנה

אדם הראשון חי 930 שנה והותיר 70 לדוד

⁴⁹ אברהם אברהם. יצחק ישחק. יעקב יעקוב ישראל. יוסף יהוסף. הושע יהושע. יונתן יהונתן. ומעתה דוד דויד

⁵⁰ ואפשר להוסיף גם כנגד כד קישוטי כלה שהם כד ספרי התנ"ך. ויכמ"ל.

⁵¹ ותודה לרב אורי שרקי שליט"א שהחכימני זאת בשיעוריו המאירים.

מי תיקן את כל זה ? דוד המלך עליו השלום. דוד לקח את בת שבע (בלי להיכנס לפרטי הסיפור) ה' האשים אותו בשליחות נתן הנביא "אתה האיש". דוד עונה "חטאתי לה" ועל כך עונה ה' "גם ה' העביר חטאתך לא תמות" איפה דוד אומר תודה ? במקומות רבים בתנ"ך. בתהילים לדוגמא " מזמור לתודה הריעו לה כל הארץ" ועוד רבים

איך מתקנים את חטא אדם הראשון?

אדם הראשון כולל את כל היקום, אד"ם - ראשי תיבות אדם דוד משיח⁵². אדם היה בתחילת ההסטוריה. דוד באמצעה⁵³, ומשיח באחרית הימים, כלומר בדורות הללו.

למה בדיוק מצפים ?

טרם אסביר למה מצפים, אסביר את המילה **מצפים**. בפשטות פירושו מחכים. אולם אין מדובר רק בהמתנה, בציפייה פאסיבית. אדם מצפה שאשתו תחזור מהעבודה. הוא ממתין, נרדם, מביט בשעון. אדם אקטיבי יותר, יוצא אל הדלת. מסתכל מהחלון, מתקשר, מתפלל, שואל את השכנים, ואף הולך למקום העבודה של אשתו. מצפה זו פעולת עיניים הסתכלות. מה פירוש מחכה, מפעיל את החיך התפילה, מכאן נגיע המילה חכה. הדייג מחכה לדג.

הכרעת הפלשתינים

הזכרנו לעיל את התיקו המתמשך מול הפלשתינאים. שבט בנימין לאורך התנ"ך מוזכר בהקשר של מלחמה בקשת, כלומר ארטילריה. בדורנו נקרא לזה חיל האויר ותותחנים נביא פסוק מני רבים לדוגמא : (דה"א יב,ב) "נושקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחיצים בקשת מאחי שאול מבנימין". "ללמד בני יהודה קשת" נאמר בקינת דוד על שאול ויהונתן. יהודה יכול ללמוד מבנימין הלכות קשת.

⁵² אחד המקורות : פרוש הגר"א ז"ל על ספר יצירה - פרק א משנה א
⁵³ דוד נולד בשנת 2584 ליצירה. ב' תתנ"ד. אם נוסיף מספר זהה נקבל 5708 שנת תש"ח.

אולם הכרעה במלחמה מושגת דרך הקרקע בקרב פנים אל פנים. לא בארטיילריה. וכאן הקושי של שבט בנימין. כאן צריך לעבור ליהודה, מעלין בקודש. בנימין עוסק במלחמה בארטיילריה, אך יהודה עושה קרב. קרב מלשון קרוב (מלבי"ם) קרב מתבצע בחרב כמו שמופיע בפסוקים "נושא צינה ורומח"

גם היום במלחמות הסבבים מול עזה אנו מעדיפים את הארטיילריה. או חיל האויר. הכניסה לתוך עזה מסוכנת. כמו שאומרים "אתה יודע איך אתה נכנס לעזה אתה לא יודע איך אתה יוצא". פעמים רבות יצאנו משם בשן ועין. להבנתי, מה שיכול להכריע את עזה זה לא סוג כזה או אחר של משיח בן יוסף אלא דווקא משיח בן דוד. ובלשוננו, לא הבנימיניות תכריע את הדוידיות. (מענין שמשיח בן יוסף מסתדר עם הצפון, עם סוריה. שם הרוב מתנהל מהאויר)

כולנו (כמעט) רוצים להכריע החמס, אך לא יודעים איך. כולם חוששים להיכנס קרקעית. לא רוצים לשמוע את כרמלה מנשה מדווחת שוב על הרוגים או נעדרים חלילה. די לנו אורון שאול והדר גולדין. אבל ליברמן רצה להיות שר ביטחון של הכרעת החמאס. הכרעה זה להיכנס קרקעית. כולל סיכונים. על זה, בין היתר, נפלה הממשלה ועל זה מתקשה לקום בעת כתיבת השורות, ועל זה, בין היתר, התפזרה הכנסת לאחר כתיבת השורות.

פיזור הכנסת כה אייר תשע"ט

משהו אחר אמור להגיע אחרי נתניהו. אחר לגמרי. ממשלת נתניהו נפלה בין היתר על ענין עזה (חנוכה תשע"ט) והקושי להקמתה בשלהי אייר תשעט, שעת כתיבת השורות, ועם פיזור המהיר אור ל כה' סיון קשורה איכשהו גם לסיפור הזה. לא נדע מה היה בליבו של ליברמן בדיוק. מה שבטוח זה היה רצון ה' באותו רגע. ליברמן רצה להיות שר ביטחון עם חופש שמכריע חמאס. בלי ידיים קשורות. יתכן שפחד ממדינת הלכה כדבריו. ויתכן מאוד שמראש לא רצה שתקום שום ממשלה של נתניהו. נקודה. כי די עם נתניהו. איני יודע. איני מבין גדול בזה. גם מי שמבין בזה לא ידע את הדבר לאשורו לעולם. מאת ה' היתה זאת לפזר כנסת מיד לאחר בחירתה. לראשונה מזה 70 שנה. אני מניח שרק טוב יצא מזה. כאילו משהו חדש צריך להתחיל אחר שבעים שנות. כולנו רוצים להכריע את החמס, אך לא יודעים איך. לפי נתניהו לא נכנסים

קרקעית. די לנו אורון שאול והדר גולדין. אבל ליברמן רוצה להכריע והכרעה זה להיכנס קרקעית. כולל סיכונים. על כך נפלה הממשלה ועל זה היא מתקשה לקום בעת כתיבת שורות אלו.

מהי אותה דוידיות שאנו זקוקים לה? איני יכול להצביע מפורשות על משהו אך יכול וחייב אני להצביע על משהו. המשהו הזה כתוב בספר שמואל. יהונתן קולט שהמהלך הבא יהיה עם דוד. לגמרי. למה? ככה. נוכל לתת הסבר רוחני כי דוד ברמת קדושה גבוהה יותר. יהונתן מעביר לו המלכות. ולא לעצמו. אם יהונתן ימשיך, ימשך התיקו הנצחי מול הפלשתים. רק דוד יכול להכריעו.

איך דוד מכריעו? מהו ההסבר הרוחני הזה בדיוק?

דוד מתוקן בברית. נולד מהול. הפלשתים נקראים בסתם ערלים (מצב הערלים, פן תעלוזנה בנות הערלים). דוד קונה את מיכל דווקא ב100 עורלות פלשתים. לא מלאו הימים להתחתן עם מיכל אבל "וימלאום" ספרו את העורלות הוא הביא מאתיים ולא מת? נכנס למנהרות ויצא בשלום? הוא מסוגל.

שבירת הכלים - המלכים בקבלה. אורון שאול והדר גולדין

לפסוקי התנ"ך יש פשט, רמז, דרש וסוד, ובקיצור פרד"ס. כלומר, יש לתנ"ך מימד פשטי חיצוני ויש מימד עמוק יותר ועמוק עוד יותר. הסוד עוסק במימד הפנימי ביותר שבפסוקי התנ"ך. הקבלה מדברת על שבירת הכלים או שבירת המלכים בזמן בריאת העולם. זהו ביטוי עמוק שענינו הוא אי הוצאה לפועל של הבריאה ברמה המעשית כמו שהיה צריך להיות. המציאות לא יכלה לספוג את האורות הגדולים, ונשברה. על פי הסוד, ישנם עשר ספירות שבהם מנהיג הקב"ה את עולמו: כתר. חכמה. בינה. חסד. גבורה. תפארת. נצח. הוד. יסוד. מלכות. הספירה התחתית ביותר שהיא המלכות נשברה. המלכות מבטאת את ההוצאה לפועל של הספירות בשטח. מאז שבירת המלכים אנו עוסקים בתיקון העולם עד ביאת משיח במהרה בימינו.

פרשת מלכי אדום בתנ"ך

פרשת מלכי אדום כתובה פעמיים בתנ"ך בשינויים קלים. פעם בספר בראשית. בפרשת וישלח (בראשית לו, לא). ופעם בספר דברי הימים א (א, מג) שם

מופיעה רשימת שמונה מלכים אגדיים שמלכו באדום ומתו⁵⁴. כאמור, לכל פסוק בתנ"ך יש כמה מימדים. לפי הפשט מדובר על שמונה מלכים שמלכו בארץ אדום ובזמן הזה טרם היתה מלוכה לישראל. משהחלה המלוכה בישראל על ידי שאול המלך אז במקביל, לאדום לא היתה מלכות. אין זו סתם הנגדה, היא מבוססת על העיקרון שכשיעקוב למעלה עשיו למטה וכשיעקוב למטה עשיו למעלה, על פי הפסוק "והיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צואריך"⁵⁵

אחרי שמלכו שמונת מלכי אדום הגיע תורם של ישראל למלוך ואכן עם ישראל העמיד שמונה מלכים שבימיהם אדום היו תחתנו, והם: שאול. איש בושח דוד. שלמה. רחבעם. אבים. אסא. יהושפט⁵⁶. ובימי יורם שכבר סטה מדרך ה' פשעו אדום מתחת יד ישראל ככתוב בספר מלכים⁵⁷. מלכי יהודה המשיכו למלוך עד החורבן בימי צדקיהו אולם אז כבר לא שלטו ישראל על אדום, על עשו.

תורת הסוד מדברת על מיתת המלכים. זהו נושא גדול ועיקרו הוא שהמלכות שהיא הספירה התחתית ביותר והיא הכלי להכיל את האורות, נשברה מעוצמת האורות. זה קרה עוד לפני בריאת העולם⁵⁸. מבריאת האדם זה החל להיתקן, אולם בחטא האדם זה שוב נשבר (ושוב מתחיל תיקון). הכלים נשברו כיון שהאור היה חזק ולכן האורות חזרו למקומם למעלה. במשך ההיסטוריה עלינו לתקנם בתפילה ומעשים טובים ובירורים חדשים שמעלים בכל יום וכו'. המלך השישי הוא שאול מרחובות הנהר. הוא מקביל לספירת היסוד שהיא שישית, וגם שאול המלך מקביל ליסוד. המלך השביעי הוא בעל חנן בן עכבור. המלך השמיני הוא הדר או הדד, והוא מקביל לדוד שגם היה שמיני (אותה גימטריא של דוד והדד עם הכולל). הדברים מצריכים לימוד רחב ועמוק יותר.

מכל מקום, השמות הללו, שאול והדר מוכרים לנו בדורנו ממבצע צוק איתן. **אורון שאול והדר גולדין** שהוגדרו כנעדרים. הפרטים הללו אינם מקריים

⁵⁴ בבראשית לא כתוב שמת הדר ובדברי הימים מת. ויכמ"ל בעולם הסוד.

⁵⁵ הנגדה מהותית שמתבטאת בפסוקים בתנ"ך כמו מה שאמר ה' לרבקה אם יעקוב ועשו: ולאום מלאום יאמץ ורב יעבוד צעיר. וכן יחזקאל (כו ב): "יען אמרה צור על ירושלים...אימלאה החרבה" ואמרו חז"ל: "לא נתמלאה צור אלא מחורבנה של ירושלים". היריבות לא מאפשרת לשניים לשלוט בעולם יחד אלא הם חיים זה על חשבון זה. ישנו משפט באנגלית שאומר שיעקוב ועשו יושבים על נדנדה, כשיעקוב למעלה עשו למטה למטה ולהיפך.

⁵⁶ בימיו נאמר: ומלך אין באדום ניצב מלך" (מל"א כב, מח) כלומר עד ימיו אין מלכות לאדום, והחל מיורם בנו כבר יש. כמו כן יורם הוא גם סמל להליכה אחרי מלכי ישראל שהרי נשא את בת אחאב

⁵⁷ מלכים ב, (ח, כב)

⁵⁸ לשבר את האוזן: יז באלול מיתת המלכים, כה באלול בריאת העולם, א' תשרי בריאת האדם (אגב, יז באלול הוא התאריך שנבחר לבחירות 2109 מועד ב וגם לזה יש משמעות, שהרי מלכות ישראל היא בנין המלכות העליונה)

לדעתי. מתוך אמונה והבנה שדבר ה' ממשיך ללוות אותנו אנו נרמזים כי במלחמות ישראל ומבצעהן, שיסודם בהררי קודש, ממשיך להתקיים כאן תיקון העולם במלכות שדי, תיקון חטאי בראשית, שבירת המלכים מנסה להיתקן, גם אם לא נדע לרדת לסופם של פרטים אלו.

דוד עצמו הוא הוא הילד השמיני של ישי. הוא מתחיל לבנות את המלכות האמיתית שנפלה מימי מיתת המלכים בחטא אדה"ר, ושואל שקדם לו אינו אלא מכין ומקדים לו, ובלשון בעלי הסוד "אחוריים דמלכות"

דומה שהמושגים של דוידיות המשתייכים לרמה חדשה של מציאות חדשה שתבוא עלינו לטובה, תכלול יכולת גבוהה יותר בהתגברות על האויבים, כניסה קרקעית לעזה, שימוש בקודים רוחניים (= עורלות פלשתים). הכל קודים למשיח בן דוד. לעומת בנימין, חיצים, ארטילריה, ירי מהאוויר, קשורים יותר למשיח בן יוסף

פרק ט : מזרחים ואשכנזים

כיצד קשורים מהלכי הגאולה לנושא מזרחים ואשכנזים⁵⁹ ?

המבנה והסדר של הגאולה נגזר מהמבנה שלה בתנ"ך. גם מהלכיה של הציונות נשמעים למבנה זה. מדובר במבנה של הספירות העליונות בהם מנהיג ה' את עולמו. כל זה פועל לצד בחירה חופשית של האדם ואינו סותר אותה. באופן כללי מי שייסד והוביל את התנועה הציונית הם ציבור יהודי בעל אוריינטציה מערבית מובהקת, ציבור יוצאי ארצות אשכנז. בהדרגה נכנסו הספרדים והמזרחים לתנועה כגורם חשוב אך לא כגורם מנהיג. כיום, לאחר ותוך כדי התערות המזרחים במהלכי הציונות, נוצר מצב שלישי, לגיטימציה הולכת וגוברת של שני הצדדים זה בזה. זהו שלב הכרחי על מנת להגיע לאחדות הנכספת. בהנהגת משיח בן דוד, יהיה מוצאו אשר יהיה, צריך הוא להכיל בקרבו את המזרחיות והמערביות, הספרדיות האשכנזיות גם יחד.

האשכנזיות והספרדיות

לא ניכנס כאן למחקר יהדות ספרד ואשכנז בכללו. אולם שאלה מרכזית יש לשאול: האם הספרדים והאשכנזים כיום, וליתר דיוק, האשכנזיות והספרדיות, היא תופעה חדשה בהיסטוריה, והחל מאז שגלה עם ישראל לארצות אלו, או שמא אפשר למצוא שורשה עוד קודם בתנ"ך?⁶⁰

התשובה לענ"ד היא גם וגם. אכן באופן היסטורי נגלה היא החלה עם הגעת היהודים לארצות אלו, אולם זה אינו יש מאין, שורשה של התופעה בתנ"ך. אנו צריכים להגיע לזה מתוך ראיה אחזותית של ההיסטוריה. שורש הכל

---

⁵⁹ החברה הישראלית טבעה את המונח "מזרחים" למי שאינו אשכנזי. אולם למען הדיוק הוא מאפיין דווקא את עדות המזרח, בעוד הספרדים, קרי מגורשי ספרד אינם בהכרח עדות מזרח. לדוגמא, יוצאי צפון אפריקה הם דווקא "עדת המערבים" (מוגרבים בערבית). מאידך ההגדרה "מזרחים" לכולם די נכונה מבחינה חברתית מנטאלית ⁶⁰ מאמרו המפורסם של הרב קוק מבטא ענין זה של שורש הספרדים והאשכנזים שהוא כבר בתנ"ך (בספר מאמרי הראיה). הכותרת שנתן הראי"ה למאמר היא פסוק מפורש בישעיה (פרק ה, יד) "והיה למקדש ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי ישראל לפח ולמוקש ליושב ירושלם". ניתן לראות בכותרת המאמר "לשתי בתי ישראל" את שורש הענין, קרי, יהודה וישראל שהם שורש הספרדיות והאשכנזיות וכן מובן מפירוש הגר"א שם: אדרת אליהו על ישעיה פרק ח פסוק יד "לשני בתי ישראל. עשרת השבטים ויהודה". אם נחבר דברי הרב קושלבסקי הנ"ל הרי מובן ששני בתי ישראל הם ספרדים ואשכנזים

בבריאת האדם, בחטא ובתיקונו. מתוך ראייה זו צצו משפטים של קדמונינו כמו "מעשה אבות סימן לבנים" או אמירות של הזוהר "ליכא מילתא דלא רמיזא באורייתא", אין דבר שאינו רמוז בתורה. ובסגנון המקובלים מדברים על סוד שבירת הכלים (או שבירת המלכים) וליקוט הניצוצות שנתפזרו בזמן השבירה לשם תיקון העולם, תיקון חטא אדם הראשון

גם בזמננו, למרות שכבר זמן רב שהחברה הישראלית מעורבת ומתערבבת והדברים מיטשטשים, עדיין ניתן לראות את המאפיינים השונים של שתי הקהילות הללו. יש חשיבות לחקור את הדברים ולמצוא את שורשם בתנ"ך ובמקורות.

נפתח בדברי החיד"א שכותב שהאשכנזים שייכים למידת הדין ואילו הספרדים שייכים למידת החסד⁶¹. מדובר במושגים מעולם הסוד, בו החסד קשור להתפשטות והדין לצמצום והגבלה.

ניתן לראות את מידת הדין, או הגבורה, אצל בני אשכנז שמתבטאת בתחומי החיים, אם בעמידה תקיפה על מסגרתיות וכללים, אם בקרירות האנושית (הכל יחסי כמובן, יחסית לספרדים ולמזרחים)

הפסיקה האשכנזית בהלכה באופן יחסי מתבטאת בנטייה להחמיר יותר מהפסיקה הספרדית.

האשכנזים נוטים יותר לעמוד בטקסים. הטקסיות והרשמיות מאפיינת אותם יותר מהספונטאניות של המזרחים. למשל בקריאת התורה וחזרת הש"צ נהגו (חלק מ) האשכנזים לעמוד, בעוד שהספרדים ועדות המזרח יושבים על פי רוב. אפילו בעיצוב טעמים וצבעים יש הבדלים⁶².

בכל האמור לעיל, אצל הספרדים ועדות המזרח נפגוש יותר גמישות, חמימות, הקלות, טבעיות, פחות מסגרתיות יותר "זרימה"⁶³. אין הספרדים וע"מ מתבטאים במסגרתיות קשוחה מדי. (ואם זה קיים – פעמים הושפעו מהאשכנזים, כפי שקרה בתנועת ש"ס). בנוגע לקיום היהדות ניתן לומר שהספרדים "מרגישים בנוח, מרגישים בבית" בכל מה שנוגע ליהדותם. אצל

⁶¹ ספר מעגל טוב

⁶² רק לדוגמה, בחירת הצבע הכחול על פי רוב בבית כנסת אשכנזי לצד עיצובי עץ. לעומת נטיית הספרדים על פי רוב לצבע אדום לצד עיצובים סגנוניים. על הבדלי מהות בטעמים ומזון באוכל וכדומה. כל זה דורש מחקר רוחני פנימי עמוק.
⁶³ גם היום בסיווגים לצה"ל משתמשים בעקרונות אלו. דוגמא אחת. בעמדת סוחר בצוללת לרוב יעמוד טיפוס אשכנזי שאין לו צורך לתקשר עם אנשים נוספים, ואילו בעמדת מכונה, שם צריך עבודת צוות זורמת מוצבים על פי רוב חיילים מעדות המזרח.

האשכנזים נראה יותר ש "עובדים לפי הספר". כמובן יש כאן הכללה שהיא לצורך אבחנה.

החיד"א שהצביע על כך, מביא בפירושו לנ"ך⁶⁴ את דברי מהר"י סרוק: "כי דוד בחינת הילל ויהונתן בחינת שמאי, ולכן אמרו על דוד שהלכה כמותו בכל מקום כמו הילל". והחיד"א מוסיף שאכן דוד היה ענוותן כהילל. נוסיף אנו שהילל עצמו היה מזרע בית דוד⁶⁵ בית הילל היו באופן כללי מקלים יותר, דעתם היתה מעורבת עם הבריות, ידועים הסיפורים על ענוותנותו של הילל.

ההסבר מדוע נפסקה הלכה כמותם הוא שמשום שהיו ענוותנים וסלחנים, מקדימים דברי בית שמאי לדברי עצמם. בית שמאי היו מחמירים יותר, דיניים יותר, קפדנים יותר כפי שמסופר על שמאי "לעולם יהא אדם ענוותן כהילל ולא קפדן כשמאי".

אכן אצל הספרדים ישנה נכונות כללית לקבל, פחות דעתנות ופחות התנגדות. זה קרוב למושג "חוכמה" בסוד. אצל האשכנזים נפגוש יותר דעתנות, פלפול. קרוב יותר למושג בינה. מהי בינה? אבחנה בין א לבין ב.

עוד נוכל לראות כי אצל אחינו בני אשכנז המנהג להוציא ציציות החוצה, גדרי הצניעות מוגדרים מאוד. גם הלבוש האחיד בשבת (חולצה לבנה...היום פחות ופחות כבר. אצל הספרדים יותר מגוון, צבעוני, חופשי, ללא משמעת קהילתית מיוחדת) המנהג לעמוד בשעת קריאת התורה ועוד. אצל הספרדים אנו מוצאים גמישות יחסית. דברים הללו צריכים לימוד ואין להסתפק בסקירה כוללת זו. יש לחקור את הדברים כהמשך לתופעות ותכונות המופיעות כבר תנ"ך ולא במנותק. אז נוכל לעמוד ולו במעט על הרצף ההסטורי

אם כנים דברינו, הרי שהשילוב (הרוחני והגשמי) בין ספרדים ואשכנזים לוקח אותנו לעולם הספירות של הקבלה. לאחר החסד שנמצא בצד ימין והגבורה שנמצאת בצד שמאל מופיעה המידה הממוצעת ששמה "תפארת" שלב התפארת שהוא האידאלי, הממוצע. זהו שלב שמתהווה כל העת ממיזוג שתי הישויות הללו. זה דבר שרואים היום הרבה. מיזוג, שילוב וערבוב.

מבחינה שבטית, יש מקום להנחה (שכבר הונחה על ידי לא מעט מלומדים לפניי) שהאשכנזים על פי רוב, הם בעיקר צאצאיהם של בני שבט יוסף ובנימין. ואילו הספרדים על פי רוב, הם בעיקר צאצאיהם של בני שבט יהודה. אני

⁶⁴ ספר "חומת אנך". שמואל א, יח. ד"ה "ונפש"

⁶⁵ מדרש רבה ויחי צח, ח

מדגיש בדרך כלל כיון שברור היום שהם כלולים זה מזה. בכל אחד מעורב גם השני. ככל שיעבור הזמן נתקשה למצוא את השורשים⁶⁶.

נביא כאן קטע מתוך "ילקוט ויכוחים", קעסט-ליבוביץ, ירושלים, (עמי-255-253). ("תומאס" (נוצרי מידידי המלך), מסביר למלך אלפונסו את שורשיהם של היהודים הספרדים: יודע לאדוננו כי מלכים אדירים באו עם נבוכנצאר על ירושלים לעזרו מיראתם אותו כי משל בכוח על כל יצורי עולם או מפני שנאת היהודים בדתם. בראשם עלה המלך אישפאן אשר מלכות ספרד נקראת על שמו אישפניא. וחתנו עמו הנקרא פירוס ממלכי יוון. ואישפאן זה ופירוס השחיתו והכניעו עדת היהודים עם כל תקפם וגבורתם. והם אשר לכדו את ירושלים. והמלך נבוכדנצר ראה עזרתם, נתן להם חלק בשלל ובשביה כחוקי המלכים. וידע אדוננו כי בירושלים היו שלש מחיצות מצפון לדרום: מן חומת העיר כלפי המערב עד המחיצה הראשונה היו יושבים כל בעלי מלאכה וכו' ומן המחיצה הראשונה לשניה היו יושבים כל לומדי ספר והסוחרים וכו' ומן המחיצה השניה לשלישית היו יושבים כל זרע המלוכה משפחת דוד והכהנים משרתי המזבח וכו'. לקח נבוכדנצר המחיצה הראשונה והשניה וכל העם מסביב ואשר במדינות שבסביבותהן והוליכם לפרס ומדי. והמחיצה השלישית נתן לאישפאן ולפירוס. ופירוס זה לקח ספינות והוליך כל השביה לספרד הישנה היא הנקראת אנדאלוזיאה ולעיר טולדו, ומשם נתפזרו כי רבים היו ולא יכלה הארץ לשאת אותם והלכו קצת מזרע המלוכה לשיביליא, ומהם הלכו לגראנדה

ובחורבן הבית השני היה קיסר ברומי שהיה מושל בכל העולם ולקח ארבעים אלף בעלי בתים משבט יהודה מירושלים ומן הערים סביבותיה ועשרת אלפים משבט בנימין ומן הכהנים ושלחם לספרד אשר תחת ממשלתו בימים ההם. ורוב שבט בנימין והכהנים ומעטים מבני יהודה הלכו לצרפת. עכ"ל

הרב שלמה קושלבסקי בספרו "ואשר תבאנה יגידו"⁶⁷

"כיון שנתברר, שהיהודים הידועים לנו בגלויות המערב, הם מבני עשרת השבטים, ייתכן שיש להסביר את הנבואות המופנות למתקבצים אל הארץ קודם ביאת המשיח והמבשרות על יישוב המחלוקות ביניהם עם

⁶⁶ בכל דבר. החסידים כבר אינם אותם חסידים לפני מאה שנה. הליטא, המרוקאים, התימנים. הכל עבר דילול ערבוב לקראת משהו חדש. אני רואה חובה ללמוד זאת ככל סוגיא חברתית ורוחנית
⁶⁵ בספרו ממחיש הרב קושלבסקי נבואות בתנ"ך והתגשמותן כיום

בא המשיח, ועל אהבה עזה ביניהם. על פי זה נבואות ההתאחדות פונות אל דור קיבוץ הגלויות שלפי ביאת המשיח, ומבטיחות לו שהמחלוקות בין "יהודה" הם בני ספרד, ובין "ישראל" הם בני אשכנז, יתבטלו לחלוטין בימות המשיח, ותשרור ביניהם אהבה אמיתית. בירמיה לב, לז-לט נאמר הנני מקבצם מכל הארצות אשר הדחתים שם באפי ובחמתי ובקצף גדול והשבתים אל המקום הזה והשבתים לבטח: והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלקים: ונתתי להם לב אחד ודרך אחד ליראה אותי כל הימים לטוב להם ולבניהם אחריהם: וכרתי להם ברית עולם אשר לא אשוב מאחריהם להיטיבי אותם ואת ראיתי אתן בלבבם לבלתי סור מעלי: וששתי עליהם להטיב אותם ונטעתי בארץ הזאת באמת בכל לבי ובכל נפשי

וכתב על כך האברבנאל בספרו 'משמיע ישועה', המבשר הרביעי, שכוונת הפסוק "ונתתי להם לב אחד" היא, שמלכויות יהודה וישראל, תתאחדנה, והנה, הנבואה מתחילה במלים "הנני מקבצם מכל הארצות", כלומר מלכות יהודה וישראל, הם שיתקבצו אל הארץ מכל הארצות. **בספר מעייני הישועה' לתלמיד הגר"א מוילנא מבואר, שמדובר על כך' שהמתיחות בין ספרדים לאשכנזים תיפסק בביאת המשיח, וד' יתן להם לב אחד. מכאן ששורשה של המתיחות בין ספרדים לאשכנזים נעוץ במחלוקת שבין מלכות יהודה למלכות ישראל.**

הנני מקבצם ונתתי להם לב אחד ודרך אחד יהיה לכולם. לב אחד פירושו שיהיו כל ישראל אהובים זה לזה לא כאשר עתה האשכנזים שונאים אנשי פולין הספרדים את האשכנזים וכן כל מדינה שונאים לבני מדינה אחרת ודרך אחד פירושו שכל ישראל יהיה להם מנהג אחד ולא כאשר עד עתה שינוי המנהגים בין אשכנז ספרד פולין וכל מדינה ומדינה יש לה מנהג אחר ודרך אחר. ('מעייני הישועה' עמ' ח).

הלכה מעניינת מופיעה בש"ס ⁶⁸: "אין ישיבה למלכי ישראל בעזרה, אלא למלכי בית דוד". נצייר לנו מלך ישראל כמו אחאב שמגיע לעזרה שבמקדש, הוא צריך לעמוד, ואילו מלך יהודה כגון יהושפט שהיה מחותן שלו, יכול היה לשבת. מוזר מעט. מדוע? התשובה באופן כללי היא משום שמלכי יהודה היו קרובים יותר לה'. מלכי ישראל נוצרו מפיצול הממלכה, שהוא מצב לא רצוי. מי שקרוב יותר עשוי להרגיש חופשי יותר. הדבר מתבטא אצל דוד המלך כששאל באורים ותומים שלא כסדר ובכל זאת נענה, (בניגוד לשאול שהסתבך

בענין זה) אותו דוד שרקד לפני הארון בחופשיות יתר. מיכל הקפידה עליו מאוד. מיכל היא ביתו של שאול המלך, שם יש חוקים וגדרי צניעות, שם יש מרחק בין המלך לעם "גבוה מכל העם". מיכל מזלזלת בדוד. דוד עונה לה "לפני ה אשר בחר בי מאביך". ומיכל נענשה בזה שלא היה לה ילד מדוד עד יום מותה⁶⁹.

משיח בן יוסף, הציונות והאשכנזים

כפי שנאמר לעיל, מהלך הכניסה לארץ וההתנחלות מומש בהנהגת יהושע בן נון משבט אפרים, מצאצאי רחל אימנו. המהלך הראשון של מלכות ישראל אף הוא מומש על ידי בני רחל, והמלך היה שאול משבט בנימין. המהלכים היו טבעיים היות שרחל היתה עיקר הבית, עקרת הבית⁷⁰. בני יוסף, שחיו במצרים בתודעת מנהיגות יוסף אביהם, המשיכו בתודעה זו גם בכניסה לארץ, ואף ניסו לצאת ממצרים 30 שנה לפני הזמן ביוזמתם⁷¹. בני אפרים תמיד מתוארים כפטריוטים. בנות צלופחד משבט מנשה אף הן מתוארות באופן חיובי כחובבות הארץ, ועוד כהנה דוגמאות.

הציונות חזרה על מבנה זה. בגדול זהו מבנה הספירות בתורת הסוד, יסוד מעביר למלכות. הציונות היא מימושו של משיח בן יוסף⁷². התנועה הציונות נוסדה באירופה על ידי בני אשכנז. כפי שהובא לעיל, בני אשכנז באופן כללי מזוהים כבניה של רחל, וכשבט בנימין. גם הנרטיב של הציונים החלוצים היה קשור לנרטיב של שאול ויהונתן. פחות לזה של דוד ושלמה. אביא דוגמאות אחדות לכך.

יום הזיכרון לחללי צה"ל למשל. ביום זה השתלשל הדבר בגשמיות שהפסוקים הרשמיים הנאמרים בטקס הם פסוקי קינת דוד "על שאול ועל יהונתן בנו" רבים מכירים זאת מבית הספר היסודי. הפסוקים נזרקו בראשם של מייסדי יום הזיכרון לא במקרה וחלק מגדולי ישראל כבר כתבו על כך⁷³.

⁶⁹ מפרשים שלפני זה היה לה. וכן ביום מותה היה לה (בדומה לרחל שהיא צאצאית שלה) שהרי מופיע הבן "יתרעם לעגלה" ודרשו עגלה זו מיכל שחביבה עליו כעגלה

⁷⁰ בני שבט יהודה ידעו זאת היטב, ואף בשעה שהזכירו את רחל ליד לאה אימם, הוזכרה רחל ראשונה, כמופיע ברות: "יתן ה את האשה הבאה אל ביתיך כרחל וכלאה אשר בנו שתהם את בית ישראל ועשה חיל באפרתה וקרא שם בבית לחם"

⁷¹ הדברים מתוארים בספר דברי הימים ובמדרשים.

⁷² ציונות בגימטריא יוצא כמו משיח בן יוסף

⁷³ הרמ"ע מפאנו אומר זאת: "ואף בהספדו של בן יוסף...יזכירו מיתית שאול ויהונתן שהיו צדיקים גמורים" (עשרה מאמרות, מאמר חיקור דין חלק רביעי, טז, וראה הערה כט בפירוש יד יהודה)

פסוקי הקינה מהדהדים בנקודות ציון נוספות בתקומת ישראל. בטקס קבורת שיירת הל"ה בהר הרצל⁷⁴ מופיע שוב אותו פסוק בתמונה: "הצבי ישראל על במותיך חלל איך נפלו גיבורים". הפסוקים הללו מופיעים במקומות רבים בארץ השם "בנימין זאב" או זאב, הוא שם מאפיין ליהודי אשכנז, כמעט לא נמצא אותו בבני ספרד ועדות המזרח הקלאסיים. די לנו בשמות הגדולים בדור האחרון בנימין זאב הרצל, בנימין זאב זבוטינסקי⁷⁵.

אני משער שהמבנה של הגאולה בדורות האחרונים תואם את הדברים לעיל. **התנועה הציונית היא אשכנזית ביסודה. היא נכנסה למרכז העשייה ודחקה את היישוב הישן הצידה. היא ידעה לשלוט. דבר חשוב ומרכזי. ימי מפא"י הנוקשים מזכירים את שבט אפרים שהקפיד על כל מה שלא עבר דרכו. כגון בימי יפתח "מדוע לא קראת לנו". המעבר לבנימין יכול לדמות למעבר לימי הליכוד⁷⁶, קרי, קרובה יותר למסורת, ובתמיכת הספרדים ועדות המזרח. התקופה הנוכחית מתאפיינת במזרחיות, בשירה, באוכל, בסגנון הדיבור הבלתי אמצעי. דומה שאנו בסופו של שלב זה ובתקופת מעבר לשלב הבא. יהא אשר יהא השלב הבא, הוא צפוי להתאפיין בתכונות דוידיות. יותר יהדות (מלשון יהודה) ויותר ימין. אכן לא סוד הוא שהעם כל העת הולך יותר לכיוון ימין ולכיוון המסורת. פרשנים רבים וטובים ממני כבר אמרו זאת ברדיו (דוגמת חנן קריסטל ועוד). המעבר מיהונתן הוא אותו מעבר רק בלבוש ישן**

אין בדברים הללו כדי להעדיף מי על מי חס ושלום, שני השלבים נצרכים ודווקא בסדר זה. שומה עלינו ללומדם היטב, בצורה בוגרת, כדי לעבור את שלבי הגאולה מתוך מודעות רבה ככל שאפשר⁷⁷.

⁷⁴ 35 חללים יהודים שנפלו בשבט תש"ח בדרכם להגיש עזרה לגוש עציון הנצורה

⁷⁵ אגב, שניהם נפטרו בתאריך כ' תמוז.

⁷⁶ אגב, בהקשר לליכוד, בספר שמואל מופיע השורש ל.כ.ד פעמים רבות בהקשר של בחירת המנהיג "ושאול לכד המלכה" "וילכד שאול בן קיש". מהות השורש היא או ללכוד ולכבוש או להילכד ולהיכשל. בבחירת דוד לעומת זאת אפשר למצוא את שורש ב.ח.ר "לא בחר ה' באלה" "כי בוחר אתה לבן ישי" "ויבחר בדוד עבדו".

⁷⁷ במהלך עבודתי כמורה, אני פוגש תלמידים רבים שהנושא הזה לא נתברר אצלם, ואף הודחק. לדעתי, כדאי לעשות כאן שינוי מה. יש כאלה שנפגעים כיוון שהם לומדים את הסוגיא בצורה אמוציונאלית ולא בוגרת. יש להתייחס לסוגיא זו ברצינות ובאובייקטיביות עד כמה שאפשר.

פרק י : אחרית דבר

ישראל מחכה למשיח . חלקים משמעותיים שלו כבר בידינו: ארץ . מדינה . תורה . מה חסר ? חסר בעיקר משיח **האיש** . מלך המשיח . משיח בן יוסף **האיש** כבר כאן . ראשי ממשלות ישראל גילמו אותו באופן המדיני , בפרט רוה"מ הראשון דוד בן גוריון , הראשון , והאחרון המשמעותי מאוד , בנימין נתניהו . (ובמישור הפנימי גדולי צדיקי ישראל גילמוהו כגון האר"י , הגר"א , רבי חיים בן עטר וצדיקי דורנו)

משיח בן דוד האיש הוא הקסר שעליו מדברים כיום כשאומרים משיח . אף על פי שתקון רוחני הוא עיקרי יותר מאישיות המנהיג , ברמה הרוחנית אנו מצפים למשיח אמת שעשוי לבוא . ממקום כלשהו . אינני יודע . התורה לא רצתה שנדע לכן לא נדע .

הנביא מלאכי אומר : "ופתאום יבוא אל היכלו" . כולם צריכים להיות מופתעים . ובזכריה כביכול גם ה' מופתע "גם בעיניי יפלא" . ובכל זאת מה שבידינו לעשות נעשה .

אם כנים דברינו בנוגע לנתניהו כמגלם מלכות שאול , משיח בן יוסף , הרי שלאחר שימצה את תפקידו בעולם כראש ממשלת ישראל מרכזי ביותר , ולאחר שנים שהרחיק יורש פוטנציאלי , מתבקש ממנו עתה למנות יורש (או יורשת) ראויים ביותר . מה שביכולות שלו . לטובת מדינת ישראל . אחרי הכל משהו צריך להמשיך הלאה אחריו .

אחרי נתניהו עשויה להגיע דמות ששייכת למושגים של דויד .

והרי הדבר תלוי במעשינו , בתפילותינו , ובאחדות ישראל המתבקשת ביותר .

וה' יעשה הטוב בעיניו . ויקרב גאולתנו - גאולתו ברחמים

ונזכה לאקמא שכינתא מעפרא

אמן

בבליוגרפיה קצרה של ספרי הסוד

ספר הזוהר

ספרי רבנו האר"י הקדוש (נכתבו בידי המהרח"ו)

קול התור – הגר"א

תורת משה - רבי משה אלשיך (האלשיך הקדוש)

כתבי רמד"ו – רבי משה דוד וואלי על התנ"ך

רמ"ע מפאנו – רבי מנחם עזריה מפאנו

שם משמואל - האדמו"ר מסוכוטשוב

יוסף תהילות - הרב חיד"א

חומת אנך – הרב חיד"א

"לשם ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ולאקמא שכינתא מעפרא"